

5/2019

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
MAJ – VELIKI TRAVEN

Lovska zveza Slovenije

Koledar Lovske zveze Slovenije 2020

JAVNI NAGRADNI NATEČAJ ZA IZBIRO ODLIČNIH FOTOGRAFIJ PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI

Lovska zveza Slovenije bo tudi za leto 2020 pripravila in založila koledar s fotografijami prostoživečih živali (divjad in zavarovane vrste). K sodelovanju na *Javnem nagradnem natečaju* vabimo vse, ki se ukvarjate z naravoslovno fotografijo in vam je v zadnjih letih uspelo napraviti nekaj odličnih fotografij prostoživečih živali (predvsem sesalcev in ptic) v naravnem okolju.

Skrajni rok za odpošiljanje pošiljke s fotografijami na CD-ju je 1. avgust 2019!

Kako poslati fotografije?

Med trajanjem natečaja naj kandidati pošljejo svoje najboljše fotografije na CD-ju, vendar ne več kot deset izbranih in ostrih fotografij v formatu jpg, velikosti od 2 do 4 MB in v resoluciji najmanj 300 dpi. Vsaka fotografija mora biti poimenovana s priimkom in imenom avtorja (npr. Jager Janez), z latinskim (znanstvenim) imenom živali (npr.: volk = *Canis lupus*) in rimsko številko meseca nastanka (npr. marec = III). Fotografije, poslane na natečaj, ne smejo biti prej objavljene še nikjer drugje.

Primer poimenovanja fotografije:
Jager Janez Canis lupus III

Priložite tudi dopis s svojimi osebnimi podatki (ime in priimek, naslov, telefonska številka, matična številka občana, davčna številka, številka transakcijskega računa in ime banke, kjer je odprt). Ne pozabite dodati tudi seznama poslanih in poimenovanih avtorskih fotografij.

**Pošiljko pošljite na: Lovska zveza Slovenije,
Župančičeva 9, 1000 Ljubljana
s pripisom »Za koledar«.**

Način izbora najboljših fotografij

Po zaključku natečaja bo prispele fotografije pregledala komisija, ki bo izbrala 13 najustrežnejših sezonskih fotografij prostoživečih živali, ki bodo uvrščene v *Koledar Lovske zveze Slovenije* za prihodnje leto.

Nagrade in avtorske pravice

1. nagrada: 500 evrov
2. nagrada: 300 evrov
3. nagrada: 200 evrov

Preostale izbrane fotografije za koledar bomo honorirali po ceniku Lovske zveze Slovenije. Ob fotografijah bodo objavljena imena in priimki avtorjev.

Lovska zveza Slovenije

SLOVARMS

Lovska trgovina SlovArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67, Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

Telefon.: 05 620 22 08 Sobota: 09:00 - 13:00

E-mail: info@slovarms.si

SAUER

SAUER 404.
MORE
HUNTING.

GRS

SWAROVSKI
OPTIK

ZEISS

REX
firearms

ShooterKing

Aimpoint

ISSC
AUSTRIA

TITAN 6

DD Optics
Precision's Optik

Niggeloh

PULSAR

Vixen

HAWKE

STASSEL

Verney-Carron

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CII., št. 5
maj – veliki traven

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Predsednik dr. Arpad Kóves

Odgovorna urednica
Jasna Kovačič Siuka

*Bojan Avbar, Franc Černigoi,
Leo Fabiani, dr. Boštjan Pokorny*

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija. Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 9,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite po e-pošti v Wordovem formatu, uradne dopise pa podpisane in zigosane naknadno tudi po navadni pošti. Fotografije sprejemamo v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji (velikost 1–2 MB; 300 dpi); lahko tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije. Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €. Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lvske zveze Slovenije: Nova ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X. Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: **MALI OGLAS.**

Foto: Oton Naglost

IZ VSEBINE:

M. Tepej:	Kje je mesto slovenske lovške kulture znotraj slovenskega lovstva?	220
IZ DNEVNEGA TISKA		
LOVSTVO		
H. Potočnik, B. Pokorny,		222
K. Flajšman, I. Kos:	Šakal, opremljen z GPS-ovratnico, se je iz Slovenije (Krasa) napotil proti hrvaškemu Primorju	224
D. Veternik, Š. Vesel,		
T. Zadnik:	Primer malignega melanoma z multiplimi zasevki na notranjih srnjakovih organih	227
M. Kharmayer:	Pazite se klopov	229
L. Bradač:	»Verjetno bomo vse manj lovci in vedno bolj naravovarstveniki. Če tukaj zgrešimo, bomo pa res ustrelili mimo.«	230
RASTLINE IZ LOVSKIH REVIRJEV		
T. Angerer:	Dišeča perla	235
LOVSKI NABOJI		
M. Rebec:	8 x 68 S	236
PO LOVSKEM SVETU		
F. Rotar:	V Železni Kapli volilni zbor lovcev okraja Velikovec	238
F. Rotar:	Lovske trofeje v pliberškem hramu kulture	239
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		
Č. Vučič:	Ženin lovec ali trenutek resnice	241
LOVSKA ORGANIZACIJA		
J. Kovačič Siuka:	11. Mednarodni sejem lovstva in ribištva	243
M. Brunskele:	Izvedba enodnevne lovskega tabora mladih – vzorčni primer ZLD Bela krajina	244
T. Drolc, K. Jerina,		
A. Majič Skrbinšek,		
T. Skrbinšek:	Kako znanost podpira ohranitveno upravljanje medveda v Sloveniji?	245
J. Marhl:	Bazenska lovska razstava na Kapli	246
F. Rotar:	50. Zbor lovcev Mežiškega LGB	246
B. Ačko:	38. Memorial Pohorskega bataljona	247
P. Novak:	Žlahtne trofeje ZLD Prekmurje	248
M. Toš:	Slavnostni sprejem za haloško in ptujsko lovsko legendo Mirka Obrana	248
M. Koritnik:	Tudi s pomočjo lovcev korak bliže pri opremljenosti z AED	249
B. Praznik:	70 let LD Gabrovka	249
B. Leskovic:	Življenje v mejicah, izvrstna knjižica Aleksandre Lešnik	250
JUBILANTI		
MLADI IN LOVSTVO		
M. Miklavčič:	Drugošolci OŠ Stična prvič na obisku pri lovcih	252
LOVEC ZA MLADE MLAKARICA (Anas platyrhynchos)		
LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE		
LOVSKI OPRTNIK		
M. Ferbar:	Kip Diane in lovca	255
J. Kete:	Kako lovski dom postane Casa Monte	256
M. Malek:	Prenova lovskega doma LD Starše	256
M. Vrhovnik:	Reševanje Jenny	257
S. Žerjav:	Ujeti muflon	258
D. Smolar:	Alojz Čas skozi čas	258
M. B.:	»Čuj, kaj ne bi šla ti med lofce?«	259
M. Toš:	Karel VI. in Franc I. Štefan Lotarinski	260
Žan, Eva:	Srjni zrezki z divjimi šparglji in rižem	260
V SPOMIN		
LOVSKA KINOLOGIJA		
M. Kraševac:	Velik uspeh slovenskega vodnika goničev na državni tekmi psov za glasno gonjo	262
B. Tucovič:	Tekmovanje za Pokal sv. Huberta za ptičarje in šarivce prvič tudi v LKD Posavja - Krško	262
T. Dajčar:	PNZ in UP šarivcev na Pšati	263
KZS:	Predvidena legla lovske psov	264

SLIKA NA NASLOVNICI:
Srnjad – Capreolus capreolus
Foto: Oton Naglost

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskiimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lvske zveze Slovenije.

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna
srnjak, lanščak:
1. 5. – 31. 10.
srna, mladici obeh spolov:
1. 9. – 31. 12.

mladica:
1. 5. – 31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8. – 31. 12.

košuta:
1. 9. – 31. 12.

teleta:
1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:
1. 7. – 31. 1.

Damjak

damjak:
16. 8. – 31. 12.

košuta:
1. 9. – 31. 12.

teleta:
1. 9. – 31. 1.

junica, lanščak:
1. 7. – 31. 1.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:

1. 8. – 28. 2.

ovca:
1. 8. – 31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:

1. 8. – 31. 12.

Divji prašič

merjasec:
1. 1. – 31. 12.

svinja:
1. 7. – 31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1. – 31. 12.

Poljski zajec

1. 10. – 15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11. – 28. 2.

Jazbec

1. 8. – 31. 12.

Lisica

1. 7. – 15. 3.

Šakal*

1. 7. – 15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8. – 31. 3.

Navadni polh

1. 10. – 30. 11.

Alpski svizec

1. 9. – 30. 10.

Pižmovka

1. 1. – 31. 12.

Nutrija

1. 1. – 31. 12.

Fazan

1. 9. – 28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9. – 15. 11.

Raca mlakarica

1. 9. – 15. 1.

Šoja

1. 8. – 28. 2.

Sraka

1. 8. – 28. 2.

Siva vrana

1. 8. – 28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

* Po monitoringu

Kje je mesto slovenske lovske kulture znotraj slovenskega lovstva?

Milan Tepej,
predsednik Komisije za lovsko
kulturo in odnose z javnostmi

Čas hitro teče ... Komaj smo se člani Komisije za lovsko kulturo in odnose z javnostmi (KLKOJ) dobro zakopali v delo, že so pred nami volitve in nov mandat. Pred iztekom našega mandata je prav, da pogledamo rezultate našega dela. Seveda bom predstavil le svoje videnje, na vas, drage lovke in lovci, pa je, da kolikor mogoče kritično in pošteno ocenite naše delo. Vse vaše pripombe bodo nedvoumno dobri napotki za delo tistim, ki nas bodo nasledili.

V tem mandatu nas je neprijetno presenetilo spoznanje, da je koncept prireditve z najdaljšo tradicijo v lovski kulturi – Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov – izpet in ne sledi več izzivom zdajšnjega časa, predvsem pa sposobnosti že kar postarane populacije pevskih in glasbenih ustvarjalcev te prireditve. Dve ponesrečeni izvedbi omenjene prireditve sta dali signal, da je treba storiti nekaj novega, saj je bilo enotno mnenje članov komisije in ljubiteljev lovske kulture, da se morajo naša tradicionalna srečanja nadaljevati, in sicer zaradi jasnega cilja, začrtanega pred 45 leti v Globokem, ki je bil: prikaz pevskega in glasbenega lovskega ustvarjanja sebi in preostali slovenski javnosti in ne nazadnje medsebojno spoznavanje, izmenjava izkušenj in druženje. Bili smo pred kar težko nalogo, kajti spreminjati koncept prireditve s tako močno tradicijo je ne le težka in zahtevna naloga, predvsem pa tudi odgovorna. Na našo srečo je bil nov koncept prireditve, poimenovan Praznik lovske kulture, sprejet z večinsko podporo in rezultat pozneje odlično izvedene prireditve v Kočevju potrditve, da smo v takratnih razmerah izbrali pravo rešitev. Pri tem ne smemo spregledati velike angažiranosti članov komisije in profesionalnega pristopa k organizaciji organizatorja prireditve, Radia Univox iz Kočevja. S to prireditvijo so postavljeni kar visoki standardi naslednjim organizatorjem. Trenutno potekajo priprave na 46. Srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov, ki bo v soboto, 29. junija, v Dravogradu. Ob spremljanju priprav ne dvomim v sposobnost koroških organizatorjev (Koroška lovska zveza). Prepričan sem, da bo tudi letošnje srečanje izvedeno tako, kot poje koroški kantavtor, da so »Korošci zmiraj za mušter bili«. Rad bi izkoristil priložnost, da povabim slovenske lovke in lovce, predvsem pa

ljubitelje lovskega petja in igranja na lovski rog ter drugih oblik slovenskega lovskega kulturnega ustvarjanja, naj pridejo na Koroško, saj jim ne bo žal.

Da bi omogočili čim večjo priljubljenost slovenskega lovskega kulturnega ustvarjanja, smo v tem mandatu razpisali in financirali dve izjemno uspešni in odmevni prireditvi z naslovom Promocija slovenske lovske kulture v zamejstvu. Razpis je bil naslovljen usposobljenim članicam (območnim lovskim zvezam) in prvo je v letu 2016 izvedla Brkinsko-Kraška zveza lovske družin s koncertom na Opčinah v Italiji in v Štanjelu na Krasu, drugo pa leta 2017 Zveza lovske družin Prekmurja s koncertoma v Monoštru na Madžarskem in v Murški Soboti. Povezovalka na koncertih na Opčinah in Štanjelu je dejala: »Saj to je iskanje ljudi, večno iskanje, večni cilji in večne sanje. Zatorej, le delček iskanj je bil naš koncert, lep, doživet in prežet z govorico, ki ne pozna meja, ne pozna strank in ne gorja – le oplaja nas in opogumlja hkrati.« Na prireditvi v Monoštru in Murški Soboti pa smo lahko slišali: »Lovski kolegi z Madžarske priznavajo, da smo z organizirano lovsko kulturo daleč pred njimi, saj se pri njih komaj sedaj organizirajo lovski rogisti, lovske pevskih zborov pa sploh še nimajo.« Na podlagi takšnih in podobnih izjav govorcev, ki so predstavljali najvišje položaje lovstva in politike sosednjih držav, s ponosom ugotavljam, da sta bili obe prireditvi z vidika promocije slovenskega lovstva in slovenske lovske kulture zadetek v polno. Žal se v naslednjem letu, ko smo pričakovali podobni prireditvi na meji s Hrvaško in Avstrijo, ni prijavila nobena od usposobljenih članic, zato letos razpisa nismo več objavljali, ga pa bomo po predhodnih spodbudah usposobljenih članic obeh obmejnih območij spet razpisali v naslednjem letu.

Pri razpisih s področja lovske kulture za usposobljene članice ugotavljamo največ zanimanja za osnovno usposabljanje igranja na lovski rog in usposabljanje v oponašanju jelenjega rukanja ter izvedbe likovnih kolonij. Že nekaj časa pa se neuspešno trudimo z razpisi pridobiti zainteresirano usposobljeno članico za izvedbo Tečaja za lovske rogiste in umetniške vodje s tekmovanjem rogistov, čeprav je bila želja po izvedbi tekmovanja rogistov v preteklosti jasno izražena in je bilo v okviru 43. Srečanja lovske pevskih zborov in rogistov leta 2016 v Vipavi tekmovanje rogistov tudi poskusno izvedeno. Z namenom pridobiti informacije o željah usposobljenih članic za izobraževanje s področja lovske kulture smo se dogovorili za anketo, katere rezultati bodo osnova za pripravo razpisov za leto 2020. Pri razpisih za dodeljevanje pomoči programom in projektom skupin in posameznikom, delujočim na področju lovske kulture, je zanimanje zadovoljivo, ugotavljamo pa, da

merila za dodeljevanje pomoči pri poglavju o pogostosti prijav preveč omejujejo tiste, ki kažejo več zanimanja za izvedbo prireditve. Odločitev komisije je bila, da znižamo to merilo, prav tako pa o preostalih pogojih še enkrat premislimo in dodamo morebitne nove vsebine do razpisa za leto 2020, da bomo bolj spodbudili slovensko lovsko kulturno ustvarjanje na čim več področjih delovanja. Dobronamerni predlogi slovenskih lovsko-kulturnih ustvarjalcev bi bili izredno dobrodošli in v veliko pomoč pri oblikovanjih meril po meri prejemnikov pomoči.

V prejšnjem mandatu sem kot član KLKOJ izpostavljal težavo financiranja osnovnega delovanja slovenskih kulturnih skupin (predvsem pevskih), kjer izstopajo visoki stroški honorarjev pevovodij in stroškov prevozov na nastope zaradi številčnosti zborov (avtobusni prevozi). Po prevzemu funkcije predsednika komisije pa sem si nalogo sistemske rešitve te težave za vse kulturne skupine in posamezne izvajalce zadal kot eno prednostnih nalog. Žal moram priznati, da sem bil doslej pri tej nalogi neuspešen pri vseh rešitvah, za katere sem menil, da so primerne. Še vedno menim, da bi bila najprimernejša rešitev uvedba »kulturnega evra« iz članarine in razdeljevanje po ustreznem pravilniku glede na delo in aktivnosti posamezne kulturne skupine (podobno kot pri Javnem skladu za kulturne dejavnosti in občinskih kulturnih fondih). Vendar v slovenskem lovstvu pomembnost kulturnega ustvarjanja še nima tistega mesta, kot si ga s svojim delom nedvoumno zasluži. To

ne velja za tiste, vseh pohval vredne zveze lovskih družin, ki prepoznajo pomembnost našega delovanja, ga vsestransko podpirajo in v svojih proračunih namenjajo sredstva za delovanje kulturnih skupin na svojem področju in imajo v svojih upravnih odborih tudi predstavnika, če ne celo komisijo za lovsko kulturo in se na lovske kulturne skupine ne spomnijo le takrat, ko jih potrebujejo za nastope na svojih prireditvah. Žal to ni primer v moji območni lovski zvezi, tako da bom svoj mandat končal z grenkim občutkom neuspeha.

Morda pa »vremena Kranjcem bodo se zjasnila« nekoč v prihodnosti. Zato pozivam vse slovenske lovske kulturnike, da ob prihajajočih volitvah kandidirate na vodilna mesta območnih lovskih zvez in Lovske zveze Slovenije (LZS) ter poskušate s svojimi utemeljitvami in glasovi najti ustrezno mesto za slovensko lovsko kulturo, saj je bo sicer počasi vedno manj, kar bi bila velika škoda. Do izteka mandata bomo delali zavzeto in odgovorno v korist slovenske lovske kulture in z njo skrbeli za veličino slovenskega lovstva, pri čemer se iskreno zahvaljujem vsem članom komisije in sodelavcem strokovne službe LZS za zavzeto in korektno sodelovanje.

»Pomembnost kulturnega ustvarjanja v slovenskem lovstvu še nima tistega mesta, kot si ga s svojim delom nedvoumno zasluži.«

Foto: Slavko Jalovec

Foto: Lojzi Avenik

V ROMUNIJU UJELI ŽE DRUGEGA RISA

DELO, 1. 3. 2019 (Maja Prijatelj Videmšek) – V Romuniji so ujeli še drugega risa, ki bo prispeval k rešitvi pred izumrtjem te vrste v Dinaridih in jugovzhodnih Alpah. Ris se je v past ujel 27. februarja na območju Subkarpátov. Tudi ta je samec, star okoli štiri leta. V centru za karanteno v Romuniji se je pridružil samcu Goruju, ki so ga 12. februarja ujeli v gozdovih romunskega naravnega parka Putna-Vrancea. Članom mednarodnega projekta *Life Lynx* se očitno uresničuje želja, da bi risa hkrati izpustili v Sloveniji in na Hrvaškem v znamenje dobrega sodelovanja obeh držav v projektu.

PRIHODNOST VELIKIH ZVERI JE ODVISNA OD ČLOVEKA

MC RTV SLO, 4. 3. 2019 (Meta Ornik) – Gost oddaje *V imenu narave* z Meto Ornik je bil Miha Krofel, raziskovalec na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Kot eden naj-

večjih poznavalcev velikih zveri v Sloveniji se raziskovalno ukvarja predvsem z ekologijo in upravljanjem velikih zveri v Evropi in Afriki. V svojem znanstvenem delu se osredotoča na evrazijskega risa, leoparda, snežnega leoparda, rjavega medveda, volka in zlatega šakala. Raziskovalno pozornost med drugim namenja tudi razumevanju in reševanju konfliktov med velikimi zvermi in ljudmi, hkrati pa ga zanima, kako ohraniti zveri kot pomemben del ekosistema. Prihodnost velikih zveri je odvisna od človeka. Če sodimo po odnosu, ki ga imajo ljudje do živali v zadnjih desetletjih, lahko sklepamo, da so ljudje vedno bolj naklonjeni živalim, in to ne le v mestnih okoljih, kjer z živalmi nimajo neposrednega stika. Čedalje prijaznejši odnos je zaznati tudi na podeželju, kjer ljudje z velikimi zvermi sobivajo.

V ZADNJEM HIPU SO GA REŠILI PRED MEDVEDOM

SLOVENSKE NOVICE, 15. 3. 2019 (Milan Glavonjič) – Ko se medvedi prebudijo iz zimskega spanja, so zelo lačni, medvedke se z naraščanjem podajo iskat hrano. Pri tem potolčjejo tudi

drobnico, govedo, konje, ruvajo čebelnjake. Pred dnevi se je po svoji priljubljeni pohodniški poti, v smeri proti gradu Fridrihštajn na vrhu mogočne Stojne, odpravil tudi 59-letni Janko Rako in se od blizu spogledal z medvedjim velikanom. Ni bilo prvič, da je srečal kosmatega orjaka, ko se je klatil med mogočnimi smrekami in bukvami. Vsakič je leno šel svojo pot, ne da bi se oziral, tokrat pa je bilo drugače. »Hotel me je s preganjanjem utruditi, si mislim. Kot da sem bil v njegovih očeh zgolj igrača za mladiča, ki sta sledila materi medvedki. Morda. Da pa bi me mahnila s taco zato, ker sem stopil čez črto dovoljenega, v njihov prostor, dvomim,« je ugibal Janko. Nato je natančno opisal, kako se je rešil pred medvedjo družino. »Nenadoma sta se na približno dvajsetih metrih pred mano, na gozdnati vzpetini, pokazala mladiča. Nobenega strahu nista kazala. Priznati moram, da sta me povsem očarala, čeprav sem se ob pogledu na njiju vkopal v zemljo, enako tudi moja psica, belgijska ovčarka.« Mislil si je, da se ne bo zgodilo nič hudega, a tedaj se je kot strela z jasnega prikazala kosmatinka. Srborito je otresla rjavi kožuh, vrtela gobec in vohala. Ko je začela sopihati, je Janko vedel, da to ni več hec.

Marsikdo bi se v takem položaju odločil za paničen beg, Janko pa je obstal. »Takrat sem dojel, kako mogočna je ta žival. Prava grmada se je na tace postavila blizu mene. Počasi sem se obrnil in z zmernim korakom zašel za bližnji ovinek. 'Me še zasleduje?' mi je rojilo po glavi. Ozrl sem se, trojica je neutrudno tacala za mano. Nisem dajal znakov prestrašenosti, priznam pa, da mi je kri že močno poganjalo po žilah. Razsodnost mi je nalagala, naj počasi prečkam cesto in rinem v drugo smer. Upal sem, da se jih bom otresel. Medvedje zasledovanje sem moral prekiniti; pot do čistine oziroma prvih hiš v Podgorski ulici je bila še dolga, nikogar nisem slišal.« Razmišljal je, kaj naj še naredi. Previdno je z mobilom poklical v zdravstveni dom in povedal, da ga preganja medved in naj pridejo na pomoč.

RUDOLF SLAVIČ – ČLAN ZELENE BRATOVŠČINE ŽE 56 LET

www.vestnik.si, 25. 3. 2019 (Jože Žerdin) – Na občnem zboru so se zbrali člani LD Videm ob Ščavnici v Prlekiji. To je lovska družina, ki deluje že več kot 70 let in je v njej včlanjenih

43 članov. Med najstarejšimi člani je tudi 94-letni Rudolf Slavič iz Berkovcev, ki je v lovsko družino vstopil leta 1963, lovski izpit pa je opravil leta 1966. Lovska družina se mu je ob tej priložnosti zahvalila za vse opravljeno delo. Starešina Saša Kotnjek je Slaviču podelil društveno priznanje za njegovo dosedanje delo in sodelovanje pri graditvi in upravljanju LD Videm ob Ščavnici. V zahvalo za dolgoletno sodelovanje v lovski družini so mu podarili bakrenega fazana, ki ga je naredil lovec Franc Rakuša iz Berkovskih Prelogov.

REDNA LETNA SKUPŠČINA LD LENDAVA

Www.lendavainfo.com, 26. 3. 2019 – Po potrditvi dnevnega reda je sledil začetek vsebinskega dela redne letne skupščine LD Lendava, ki je obsegal šest

točk. Poročila predsednika upravnega odbora, kinologa, lovskega čuvaja, starešine in računovodkinje so bila zelo kratka, poročil gospodarja, blagajnika, tajnika in strelskega referenta ni bilo, so pa člani lovske družine poročila sprejeli. Lovski pripravniki so postali Arpi Soós, Jože Tim Feher in Blaž Kotnjek, preostali na novo sprejeti člani (izprašani lovci) pa so Bert Lukežič, Marko Jelen in Timea Soos. Tako se je število članov s 45 lovcev povečalo na 48. Med drugim so prisotni potrdili tudi obvezne delovne ure za lovno leto 2019. Upravni odbor je predlagal 40 ur, česar pa člani lovske družine niso sprejeli in predlagali, da bi bilo za lovno leto 2019 obveznih 20 ur in 10 ur (na člana) za čiščenje linij v Črnem logu. Takšen predlog so tudi potrdili. Od 20 ur je treba 60 odstotkov oddelati na skupnih akcijah, 40 odstotkov pa lahko člani oddelajo posamezno po posvetu

z gospodarjem lovske družine. V Črnem logu 10 ur spada v obvezno delo za vse člane, posebno za pripravnike. Potrdili so tudi višino denarnega nadomestila za vsako neoddelano uro, ki znaša 15 evrov. Za leto 2019 bo lovška družina oddala deset trofejnih srnjakov lovskim gostom. V letu 2019 bodo lendavski lovci več poudarka namenili skrbi za malo divjad.

KOZJAŠKA LOVSKA LEGENDA

SLOVENSKE NOVICE, 26. 3. 2019 (Marjan Toš) – Na občnem zboru LD Vurmat iz Sv. Duha na Ostrem Vrhju so podelili spominsko priznanje Lovske zveze Slovenije (LZS) kozjaški lovski legendi Maksu Holmanu za 70 let zvestobe lovski organizaciji. Maksa je v skrivnosti lova vpeljal že njegov oče in bogato lovsko

kariero je nadgradil z mnogimi odgovornimi funkcijami: bil je dolgoletni gospodar in starešina LD Vurmat, ki se je pod njegovim vodstvom uveljavila kot prepoznaven kolektiv skrbnih varuhov narave in divjadi na Kozjaku. Bogato znanje in vrhunske praktične izkušnje je prenašal na mnoge mlade lovce, ki jim je bil dober mentor. Vedno se je zavzemal za visoke etične standarde v lovstvu in skrbel za ohranjanje bogate lovske tradicije. Kot gozdar je v dolgih letih službovanja dodobra spoznal vsak kotiček revirja in še vedno kljub visoki starosti rad zaide na zelene stečine. Lovci ga spoštujejo tudi kot enega najboljših poznavalcev gamsov. Za 50 let članstva v lovski organizaciji je prejel spominsko priznanje LZS Anton Črnko, dolgoletni lovski čuvaj in nadvse aktiven član LD Vurmat.

*Pripravil:
dr. Marjan Toš*

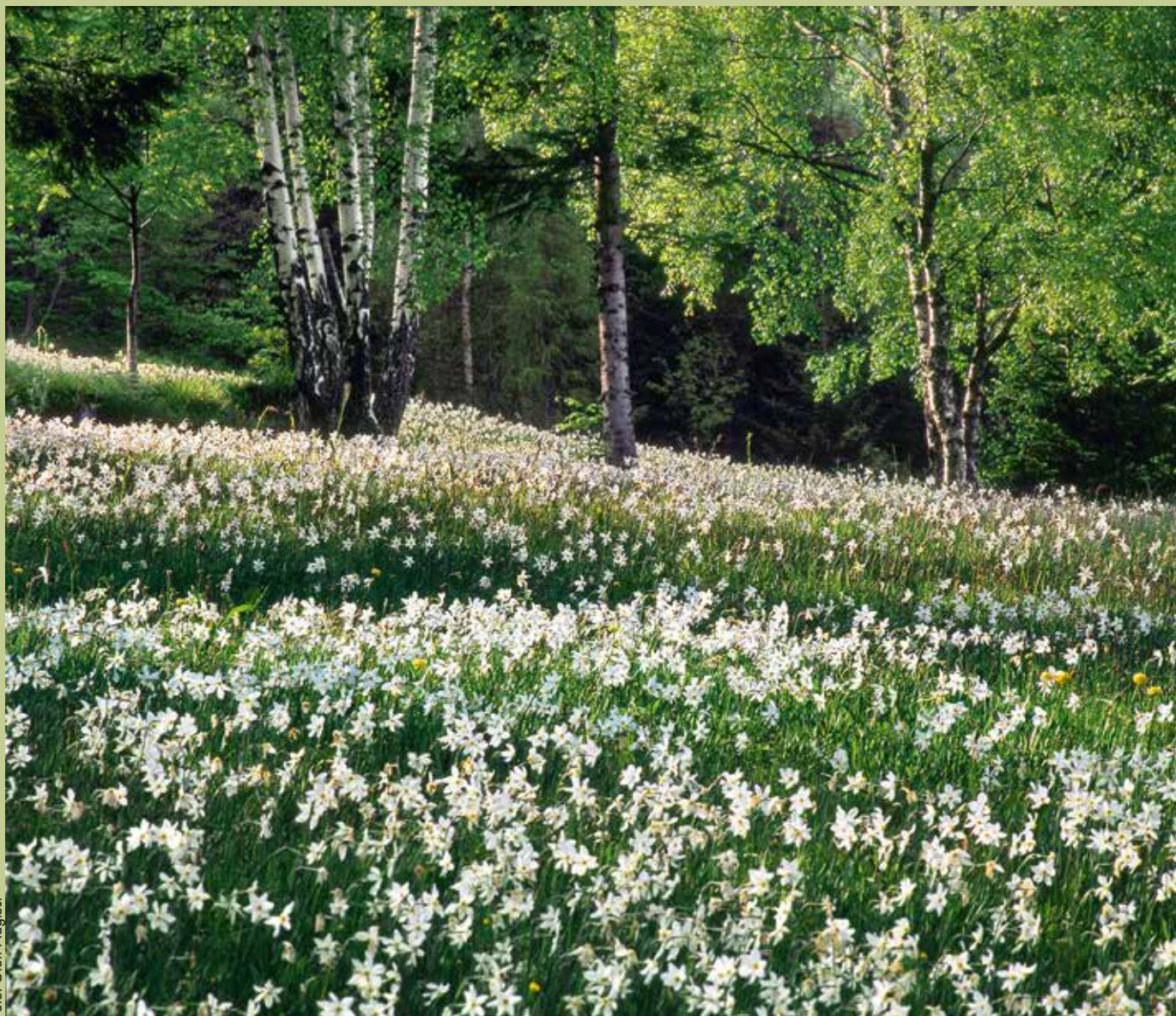

Foto: Olon Naglost

Foto: Hubert Poločnik

ŠAKAL, OPREMLJEN Z GPS-OVRATNICO, SE JE IZ SLOVENIJE (KRASA) NAPOTIL PROTI HRVAŠKEMU PRIMORJU

Med letoma 2016 in 2018 je v Sloveniji potekal ciljni raziskovalni projekt (CRP) z naslovom *Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste zlati šakal (Canis aureus L.) v Sloveniji*, ki je potekal v tesnem sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije, območnimi lovskimi zvezami in lovskimi družinami ter številnimi lovci. Poleg pridobivanja osnovnih podatkov o biologiji in populacijskih značilnostih vrste sta bila dva izmed glavnih ciljev projekta vzpostavitev sistematičnega spremljanja (monitoringa) šakalov v Sloveniji ter priprava predlogov ukrepov za upravljanje z vrsto v prihodnje. Kot nadgradnjo teh ciljev so se člani projektne skupine ob zaključku projekta odločili, da bodo začeli spremljati tudi prostorsko vedenje vrste, med drugim zaradi velikega zanimanja in pripravljenosti lovcev za sodelovanje.

Šakal Trstelj

Enega izmed šakalov smo ujeli in opremili z GPS-ovratnico 19. novembra 2018 v lovišču **LD Trstelj** na Krasu ob italijanski meji južno od Nove Gorice (<http://sakal.gozdis.si/novice/odlovsakalavldtrstelj>). Po ocenah je bil to leto in pol star samec, ki so ga lovci poimenovali **Trstelj**. Šakal je bil član tropa in se je še tri mesece po odlovu zadrževal na območju starševskega teritorija, velikega približno 500 ha. Nato je 21. februarja 2019 nenadoma zapustil tamkajšnje območje in krenil proti jugovzhodu. Vsak dan je prepotoval pot,

Foto: Rudi Kraševac

Pri odlovu šakala in opremljanju z ovratnico so bili raziskovalcem v veliko pomoč lovci - entuziasti iz LD Trstelj.

Enega izmed šakalov so ujeli in opremili z GPS-ovratnico 19. novembra 2018 v lovišču LD Trstelj na Krasu ob italijanski meji južno od Nove Gorice. Lovci so ga poimenovali Trstelj.

dolgo od 15 do 30 km, ki je potekala skozi izrazito gozdno krajino Notranjske (Snežnika) v Sloveniji in Gorskega kotarja na Hrvaškem. Nobenih težav ni imel pri prehodu ograjenih avtocest Ljubljana–Koper (med Razdrtim in Senožečami) in Zagreb–Reka (pri Delnicah), od koder je nadaljeval pot preko Velike Kapele proti Severnemu Velebitu. Do 7. marca je prišel v zaledje Senja; v štirinajstih dneh od začetka gibanja zunaj teritorija (t.i. disperzije) je celotna dolžina poti, če bi jo izmerili kot ravne črte med zaporednimi pari zabeleženih lokacij, znašala kar 225 km. Dejanska pot, ki jo je prepotoval šakal, pa je še veliko daljša.

Šakali se selijo na dolge razdalje

Šakali so znani kot vrsta, pri kateri se lahko mlade živali selijo na dolge razdalje, vendar je bila doslej večina podatkov o premikih na daljše razdalje zaznana na podlagi posrednih zaznavanj pojavljanja posameznih osebkov daleč zunaj znane

Prvič v zgodovini in kjerkoli na svetu imamo priložnost slediti selitvi in iskanju lastnega teritorija tudi pri šakaljem samcu, in to z zelo natančnimi podatki o njegovem gibanju in aktivnosti.

Foto: Hubert Potočnik

Po ocenah je bil ujeti šakal leto in pol star samec, ki so ga lovci poimenovali Trstelj.

predhodne razširjenosti populacije. Za te živali pa ni bilo znano, od kod in kako so prišle na nova območja. V nasprotju s tem so bili prvi podatki o odseljevanju točno določenih osebkov zunaj območja poganja v svetovni literaturi prvič zabeleženi lani, ko so na podoben način spremljali mlado šakaljo samico na Madžarskem.

Prvič v zgodovini sledimo šakaljem samcu

Prvič v zgodovini in kjerkoli na svetu imamo priložnost slediti selitvi in iska-

Trstelj se je z območja starševskega teritorija, ki je bil v Sloveniji, napotil proti hrvaškemu primorju, kjer bo, kot vse kaže, vzpostavil lasten teritorij in bo morda celo našel samico iz druge, to je dalmatinske populacije.

nju lastnega teritorija tudi pri šakaljem samcu, in to z zelo natančnimi podatki o njegovem gibanju in aktivnosti. 7. marca je prispel na območje prelaza Vratnik nad Senjem, ko se je njegov način neprestanega premikanja proti jugovzhodu spremenil. Njegovo gibanje je spet postalo podobno tistemu, ki smo ga poznali, ko je bil še na starševskem teritoriju. V naslednjih dveh mesecih (podatki do 22. aprila 2019) se je začel zadrževati na približno 500 ha velikem območju planine Stolac (Severni Velebit), ki ga porašča mozaik revnih kraških travnišč in manjših zaplat nizkega submediteranskega tipa grmišč in

gozda. Vse kaže, da bo na tamkajšnjem območju vzpostavil lasten teritorij in bo morda celo našel samico iz druge, to je dalmatinske populacije (sam pripada panonski populaciji). Omenjeno območje je 2. aprila zajel obsežen požar, ki ga je šakal po dosedanjih podatkih, ki jih je poslala ovratnica, preživel. Območje je v precejšnji meri opustošeno, zagotovo pa so se zanj poslabšale tudi prehranske razmere. V prihodnjih mesecih se bo izkazalo, ali bo kljub temu ostal na sedanjem območju.

Foto: Hubert Potočnik

Šakal je opremljen z GPS-ovratnico, ki omogoča natančno sledenje njegovega gibanja.

Pripravil: Hubert Potočnik

Gibanje šakala Trstelja med 21. februarjem in 7. marcem 2019. Šakal je na Hrvaško vstopil 1. marca na širšem območju Čabarske police, zadnja posneta lokacija (4. april) je z območja Stolca nad Senjem.

Med lovci na Hrvaškem je Trsteljeva selitev požela veliko zanimanja. O njegovi selitvi so pisali praktično vsi spletni lovski portali in revije; lovci, lovski čuvaji, raziskovalci divjadi in upravljavci lovišč s tamkajšnjega območja pa so zagotovili, da bodo »popazili« nanj.

sakal.gozdis.si/), nekoliko več informacij pa bo v reviji Lovec objavljениh po zaključku njegovega spremljanja.

Dr. Hubert Potočnik,
Biotehniška fakulteta univerze
v Ljubljani,
dr. Boštjan Pokorny,
Visoka šola za varstvo okolja,
dr. Katarina Flajšman,
Gozdarski inštitut Slovenije,
dr. Ivan Kos,
Biotehniška fakulteta univerze
v Ljubljani

Foto: Ivica Medarić

Požar, ki je zajel obsežno območje Stolca, kjer je šakal začel vzpostavljati lasten teritorij, bo verjetno poslabšal prehranske razmere v naslednjih mesecih.

Trstelj je zanimiv vedno širšemu krogu

Med lovci na Hrvaškem je Trsteljeva selitev požela veliko zanimanja. O njegovi selitvi so pisali praktično vsi spletni lovski portali in revije; lovci, lovski čuvaji, raziskovalci divjadi in upravljavci lovišč s tamkajšnjega območja pa so zagotovili, da bodo nanj »popazili« ter izrazili zadovoljstvo, da so lahko priča zanimivi živalski zgodbi, ki vsem razkriva veliko novega o vrsti, ki ima pri nekaterih lovcih, morda ravno zaradi njenega nepoznavanja, izrazito negativno podobo.

O najzanimivejših ugotovitvah o šakalu Trstelju boste lahko še naprej brali na spletni strani Lavske zveze Slovenije (www.lavska-zveza.si) in na uradni spletni strani projekta (<http://>

Pripravil: Hubert Potočnik

Šakalovo gibanje v marcu in aprilu je jasno nakazovalo, da je na tamkajšnjem območju začel vzpostavljati lasten teritorij.

PRIMER MALIGNEGA MELANOMA Z MULTIPLIMI ZASEVKI NA NOTRANJNJIH SRNJAKOVIH ORGANIH

Zaradi nenavadnega vedenja (in najbrž tudi videza rogovja) je lovec Štefan Šturm, član LD Železniki, sanitarno odstrelil starejšega (po oceni devet let starega) srnjaka (*Capreolus capreolus*).

Slika 1: Srnjak z nenavadnim rogovjem po uplenitvi

Foto: Darko Šturm

Slika 2: Vidne poškodbe okoli oči in spremembe ob rožnici rožičkov, ki obkrožajo nastavke z vlažnim in temno obarvanim izpuščajem.

Nenavadno srnjakovo vedenje

Srnjak se je gibal v polkrogu, ves čas z glavo in vratom, obrnjenim nazaj v levo stran. Kmet iz Podlonka je povedal, da se je srnjak že dva dni pred odstrelom zaletaval v drevesa, majal in

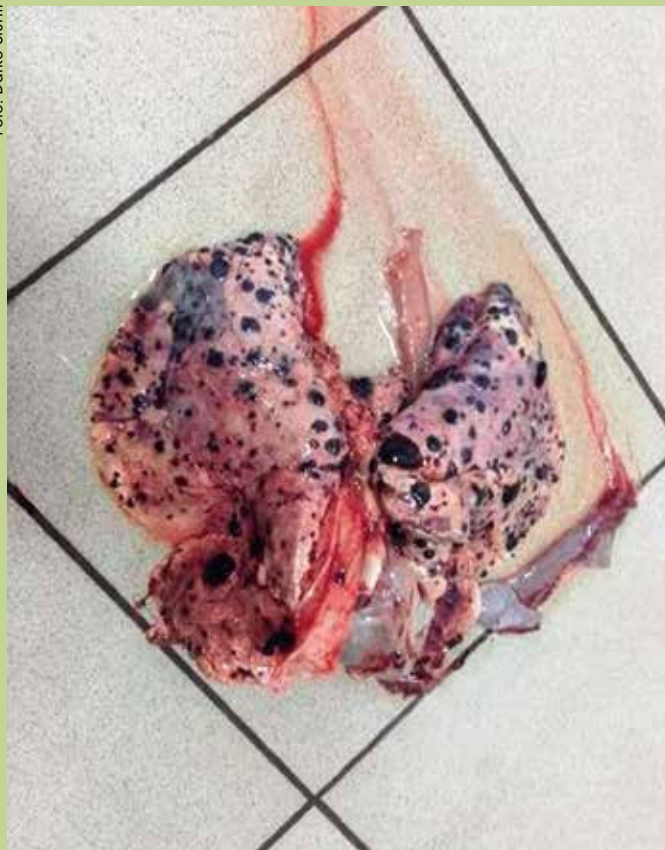
Foto: Darko Šturm

Foto: Darko Šturm

Foto: Darko Šturm

Slika 3: Invazivni multipli maligni melanom z značilnimi črno obarvanimi, grbastemu gumbu podobnimi novotvorbami na notranjih srnjakovih organih

Slika 4: Maligni melanom z multiplimi zasevki na površini srnjakovih pljuč

Foto: Darko Šturm

Slika 5: Maligni melanom z multiplimi zasevki na površini srnjakovih jeter

krivo hodil. Neposredno pred odstrelom je negibno stal in se tresel.

Srnjakove posebnosti

Na glavi je imel dvojno rožo. Na vsaki strani je imel poleg rogov še majhen rožiček (*slika 1 in 2*). Na tistem mestu sta bili koža in dlaka vlažni in skoraj črno obarvani. Srnjak je

bil shiran. Po odstrelu so ga stekali (14 kg) in v hladilnici iztrebili. Med odstranitvijo drobovja so opazili, da je imel na vseh notranjih organih (jetra, pljuča, srce) nenavadne črne pike in lise različnih velikosti oziroma grbastim gumbom podobne tumorje (*slika 3, 4 in 5*). Primer so fotografirali, spremenjenih organov oziroma trupla srnjaka pa žal niso poslali na nadaljnje preiskave.

Skrivnostna bolezen

Ker nobeden od prisotnih, tudi preglednik, ni vedel, kaj bi to lahko bilo, so nekaj tednov po odstrelu na strokovnem posvetu s primerom seznanili predavatelja veterinarja mag. **Darka Veternika**, ki se je nato posvetoval s prof. dr. **Tomažem Zadnikom** in mag. Štefanom Veselom. Prof. dr. Zadnik je nekaj podobnega ugotovil pri tri leta in pol stari kravi sivki, pri kateri je bil makroskopsko in histološko dokazan maligni melanom (revija *Acta Veterinaria* 2002, (52(1), 59–61)). Krava je imela izbočen in otekel predel desne očesne jamice (orbite) z zasevki melanomov na pljučih, srcu, jetrih in možganih.

Diagnoza

Na podlagi anamnestičnih podatkov, fotografij in pregleda literature (tuje in domače) menimo, da gre pri omenjenem srnjaku za maligni melanom z zasevki na notranjih organih.

V tem primeru torej lahko ugotovimo, da gre za prvo poročilo o malignem melanomu z multiplimi tumoroznimi zasevki na notranjih srnjakovih organih.

Mag. Darko Veternik, dr. vet. med.,
e-mail: darko.veternik@zgs.gov.si;
mag. Štefan Vesel, dr. vet. med.,
e-mail: stefanvesel@gmail.com;
prof. dr. Tomaž Zadnik, dr. vet. med.,
e-mail: tomaz.zadnik@gmail.com

PAZITE SE KLOPOV

S toplimi pomladnimi dnevi so postali aktivni tudi klopi, ki nas lahko z vbodom okužijo z nevarnimi boleznimi. Čeprav vsi klopi niso okuženi, ne pozabimo, da se Slovenija po okuženosti klopov uvršča med najbolj ogrožena območja v Evropi. Zato se moramo ustrezno zaščititi.

Bolezni, ki ju prenašajo klopi

Daleč najpogostejša bolezen, ki jo pri nas prenašajo klopi, je **lajmska borelijoza**. Klopi, okuženi z bakterijo, ki povzroča bolezen, so razširjeni po vsej državi. Bolezen prizadene številne organe in organske sisteme ter povzroča trajno prizadetost živčevja, sklepov, srca, kože. Druga nevarna bolezen je **klopni meningoencefalitis**. To je virusno obolenje, ki obolelemu lahko pusti trajne posledice, kot so glavoboli, vrtoglavice, utrujenost, ohromitve mišic, motnje koncentracije in razpoloženja. Največ okuženih klopov je na Gorenjskem, Koroškem, Štajerskem in v ljubljanski regiji.

Kako se zaščitimo

- **Oblecimo oblačila, ki pokrivajo veliko kože** (dolgi rokavi, dolge hlače, pokrivalo za glavo, visoka obutev). Oblačila naj bodo svetla, ker klop na njih prej opazimo, in iz gladkih materialov, ker se jih težje oprime.

- **Uporabimo zaščitno sredstvo (repelent)** – Zaščitna sredstva vsebujejo snovi, katerih vonjave motijo in odganjajo klope. Izbirajmo repelente iz **naravnih sestavin**, kot so naravni piretrini (izvlečki iz rastline dalmatinski bolhač). Primerni so tudi repelenti, ki jih ni treba nanašati na kožo, ampak predvsem na oblačila. Z njimi popršimo robove rokavov, nogavice, obutev in hlačnice od kolen navzdol. Pri manjših otrocih lahko oblačilo najprej

napršimo in nato otroka oblečemo. V navodilih preverimo, koliko časa sredstvo deluje ter se po potrebi napršimo ponovno. Če se nameravamo namazati s kremo za zaščito pred soncem, se najprej namažemo s kremo, nato uporabimo repelent.

- **Če je le mogoče, hodimo po utrjenih poteh**. Čim manj gazimo po brezpotjih, skozi visoko travo, podrast in grmovje, ker klopi tam najraje prežijo na gostitelja.

- **Pregledujemo se**. Samopregledovanje je pomemben zaščitni ukrep, ker lahko opazimo klop, še preden se prisesa. Med sprehodom pogosto preglejmo oblačila in nepokrite dele telesa. Ko pa pridemo domov, temeljito preiščimo kožo celotnega telesa, tudi lasišča, se stuširajmo, umijmo lase in operimo oblačila.

- **Cepljenje**. Lahko se cepimo proti klopnemu meningoencefalitisu, medtem ko za lajmsko boreliozo ni cepiva.

Foto: Pixabay

Daleč najpogostejša bolezen, ki jo pri nas prenašajo klopi, je lajmska borelijoza. Druga nevarna bolezen je klopni meningoencefalitis.

- **Pregledujemo in redno odstranjujmo klope tudi z domačih ljubljencev.**

Kako ravnamo, če »dobimo« klop

- **Prisesanega klop NE polivajmo s tekočinami (olje, alkohol ...), NE gnetimo, NE vrtnemo s prsti**. To je pomembno, kajti če klop polivamo ali gnetemo, bo zaradi stresa še prej izbruhal okuženo vsebino v naše telo.

- **Klopa odstranimo čim prej!** Tako zmanjšamo možnost za okužbo z boreliozo, saj mora biti za uspešen prenos bakterije klop prisesan vsaj 12–24 ur. Žal pa se s tem ukrepom ne moremo zaščititi pred meningoencefalitisom, ker prenos tega virusa nastane zelo hitro po vbodu okuženega klop.

- **Odstranimo ga pravilno**. S pinceto za odstranjevanje klopov ga primemo čim bližje koži in previdno izvlečemo. Če v koži ostane rilček, ki ga ne moremo izbežati ven, ne skrbimo. Navadno se malo zagnoji, nato pa ga telo samo izloči kot tujek.

- **Mesto vboda lahko razkužimo** z blagim razkužilom. Morebitno srbenje in oteklina na takem mestu naj nam ne povzročata preplaha. Navadno gre za alergijsko reakcijo na klopovo slino, ki mine v prihodnjih dneh.

- **Odstranjenega klop ne odvrzimo v smeti**, ker bi lahko preživel in si ponovno poiskal gostitelja. Uničimo ga tako, da ga zmečkamo z dvema kamnoma, zažgemo ali splaknemo v stranišče.

- **Več tednov po vbodu pozorno spremljajmo kožo in počutje**. Če bi se na koži pojavila **rdečina**, ki bi se širila navzven, v sredini pa bledela (znak borelioze), ali če bi se nas lotilo **slabo počutje, glavobol, utrujenost, bolečine v mišicah, vročina** (znaki klopne meningoencefalitisa), je treba **takoj obiskati zdravnika!**

Maja Khormayer, univ. dipl. inž. agr.

Foto: Lojzi Avenik

Intervju s predsednikom Državnega sveta Alojzom Kovšco:

»VERJETNO BOMO VSE MANJ LOVCI IN VEDNO BOLJ NARAVOVARSTVENIKI. ČE TUKAJ ZGREŠIMO, BOMO PA RES USTRELILI MIMO.«

Alojz Kovšca je nekdanji vojak, izučen urarski in zlatarski mojster, diplomirani politolog-obramboslovec, predsednik Državnega sveta in lovec. Baterije si polni z lovom, ki zanj ni samo to, kar nekateri mislijo – puško v roke in streljaš, pač pa mu lov omogoča popoln odmik od ponorelega sveta. En dan v gozdu je zanj več kot deset dni na morju ali v zdravilišču.

Z Alojzom Kovšco se je pogovarjal predsednik Lvske zveze Slovenije mag. Lado Bradač.

Po izobrazbi ste urarski mojster in obramboslovec. Zanimiva kombinacija ...

Pravzaprav je bila moja prva izbira vojaški poklic. Leta 1984 sem zaključil šolanje na Splošni srednji vojaški šoli Franc Rozman Stane v Ljubljani in se odpravil na vojaško akademijo kopenske vojske v Beograd. Specializiral sem se za oklepne enote v Banja Luki. Zaradi začetka procesa razkroja Jugoslavije pa sem se odločil vojsko in vojaško službo zapustiti. Leta 1988 sem se vpisal še

na Fakulteto za družbene vede, smer politologija – obramboslovje, kar se je najbolj dopolnjevalo z mojo dotedanjo izobrazbo. Iz častnika oklepni enot sem se prelevil v univerzitetnega diplomiranega obramboslovca.

Vmes sem spoznal dekle iz urarske družine, ki je bila tudi sama urarka. Z njo sem se poročil in čedalje več časa prebil v urarski delavnici. Logično nadaljevanje je bila prekvalifikacija na celjski šoli, pridobitev pomočniškega, potem pa še mojstrskega urarskega izpita. Spotoma sem opravil še zlatarski izpit, ker se to dopolnjuje z urarskim poklicem.

Zakaj ste vstopili v politiko?

Najprej sem se šel samostojno podjetniško pot, nato sva s soprogo podjetji združila in doživljala »blagoslov« zakonodaje, ki je bila, navkljub spremembi družbenoekonomskega sistema, obrtni dejavnosti in malemu gospodarstvu zelo nenaklonjena. Nezadovoljstvo z razmerami me je spodbudilo k včlanitvi v Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije. Kolegi obrtniki so me prepoznali kot primerne zagovornika svojih interesov. Kmalu sem bil na čelu Območne obrtno-podjetniške zbornice Bežigrad, nato v skupščini

»Dogajanje v Državnem svetu ni tako spektakularno, kot je v Državnem zboru. Mi se medsebojno ne naslavljamo in med nami ni nekih velikih besednih dvobojev. Tudi naši posveti so dobro obiskani in odmevni. Vse več posameznikov in organizacij nas prepoznava kot most med politiko in civilno družbo.«

Od leve: mag. Lado Bradač in Alojz Kovšca

Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, v upravnem odboru in kolegiju predsednika. Kratek čas sem zbornici tudi predsedoval. Od tam naprej je bila pot v politiko praktično odprta in določena.

V Državnem svetu ste že tretji mandat ...

Tako je. Za cilj sem si postavil lajšanje življenja tistim, ki s svojim delom in denarjem skrbijo ne samo zase, ampak tudi za svoje zaposlene in širšo družbo, se pravi za državo. Osebo ne prenesem, da nekdo na obrtnike in podjetnike gleda kot na nebodigatreba. V mojih očeh so ti ljudje vredni spoštovanja. Skrbijo ne le zase, ampak tudi za to, da je državna malha vedno polna. V času kriz se na njihovih hrbtih lomijo največje obveznosti, v času debelih krav pa se nanje rado pozabi. Da ne bo pomote, ne trdim, da so vsi obrtniki in podjetniki zgolj dobrodelneži, dejstvo pa je, da obrtnik ne more zboleti in iti na bolniško, ker si jo do trideset dni plačuje sam, šele po tem roku mu jo plačuje država. Dejstvo je tudi, da večina obrtnikov težko preživi večmesečno bolniško odsotnost in se vrne v posel. Moj politični moto je, da je treba najbolj samosvoji in najbolj prodorni skupini prebivalstva priznati mesto, ki ji v družbi pripada. Zato sem zdaj v politiki in zato bom do konca mandata tudi ostal. Spoštujem vse, ki kakorkoli delajo, posebno tiste, ki delajo

»Državni svet je še vedno tista zadnja ovira, da zakonodaja ne bi bila preveč enostranska in v interesu trenutno vladajoče opcije. Mi smo garancija pluralizma in zagotavljanja širšega interesa.«

s svojo glavo, s svojimi rokami, s svojo glavo in s svojim denarjem.

Moj brat, ki je obrtnik mesar, bi vas pri tem podprl. Večkrat me vpraša – ne vem, ali tudi vas to kdaj kdo vpraša –, ali sedaj, ko sem v državni službi, lepo živim.

Dvomim, da sem se veliko spremenil. Še vedno se vozim z istim, zdaj dvanajst let starim avtomobilom in se družim z istimi ljudmi. Vsi obrtniki in tudi ljudje na cesti me tikajo. Do mene je mogoče priti brez posebnih najav, pa tudi na cesti me ljudje nagovarjajo brez težav. Doslej me še nihče ni ne ozmerjal ne preklel. Lahko rečem, da zaenkrat z delom v Državnem svetu žanjem pozitivne odzive ljudi, s katerimi se srečujem.

Prihod na funkcijo predsednika Državnega sveta z veliko večino glasov vseh preostalih kaže, da ste očitno dobro delali že v preteklosti.

Volili so me v glavnem svetniki, ki ponavljajo mandat in mene in moje delo poznajo dlje časa. Ob izvolitvi sem se zavezal, da ne bom deloval pod vplivom političnih strank ali njihovih vodij, niti se ne bom priklanjal interesom neformalnih centrov moči. Ne pozabljam na svoj obrtniški stan in napore usmerjam v izboljšanje pogojev za obrtništvo in podjetništvo, težko pa bi mi kdo očital, da delujem ideološko ali omejujem interese drugih članov Državnega sveta. Menim, da se svetnice in svetniki s tem strinjajo ter da mojo podporo in enakovredno obravnavo tudi dejansko čutijo.

Zakaj nekateri menijo, da je Državni svet nepotreben?

Preprosto zato, ker Državni svet v

»Lov je zame način življenja in sobivanje z naravo, druženje z ljudmi in razpolaganje z orožjem. Lovci smo vse obenem: oborožena sila, varovalci narave in zelena bratovščina.«

svojem delu ni tako izpostavljen očem javnosti, kot je Državni zbor. Pravzaprav smo nadzorniki kakovosti zakonodaje. Vsi obravnavamo zakonodajo, ki se sprejema v Državnem zboru, skozi sito in rešeto interesov, ki so zastopani v Državnem svetu: lokalni interesi, delodajalci, delojemalci, kmetje, obrtniki, samostojni poklici, športniki, kulturniki, znanstveniki, izobraževalci, negospodarske dejavnosti. O podpori posameznemu zakonu odločamo z večino državnih svetnic in svetnikov in menim, da smo pri tem zelo objektivni. Ne podležemo namreč strankarski disciplini niti koalicijskim pogodbam. Svetniki se odločajo na podlagi volje svoje volilne baze.

Državni svet ima tudi vlogo predlagatelja zakonov s področij, ki jih pokrivajo državne svetnice in svetniki. Prisluhnemo seveda tudi drugim interesom civilne družbe (na primer invalidom, interesom drugih družbenih skupin). Tudi drugi partikularni interesi so zastopani v Državnem svetu, na primer interesi lovcev in preostale civilne družbe.

Državni svet deluje drugače kot Državni zbor. Brez velikih besednih dvobojev razpravljamo z argumenti, zato smo mogoče za nekatere dolgočasni, pa vendar jih veliko spremlja naše seje na tretjem parlamentarnem programu. Dogajanje v Državnem svetu ni tako spektakularno, kot je v Državnem zboru. Mi se medsebojno ne naslavljamo in med nami ni nekih velikih besednih dvobojev. Tudi naši posveti so dobro obiskani in odmevni. Vse več posameznikov in organizacij nas prepozna kot most med politiko in civilno družbo. Za mesto državnega svetnika se interes večja, boj za ta mesta pa sega že do vrhovnega sodišča.

Se strinjam, ampak to vprašanje je moralo biti postavljeno provokativno, saj je kar nekaj ljudi, ki razpravljajo o smislu te institucije. Prav je, da sva omenila pomen Državnega sveta. Nenazadnje je Državni svet tudi pomembno vplival na Zakon o divjadi in lovstvu.

Res je, Zakon o divjadi in lovstvu bi bil bistveno drugačen, če ne bi bilo Državnega sveta in če ne bi pri tem zdrava pamet stopila na pot nekaterim rešitvam, ki bi sicer lovsko organizacijo postavljale skorajda v območje nezakonitega. Tudi takšne želje so bile v preteklosti. Verjamem, da se bo v Državnem svetu, kadarkoli se bo razmišljalo o Zakonu o orožju, Zakonu o divjadi in lovstvu, Zakonu o društvih – to so vse tisti zaka-

Foto: Arhiv Državnega sveta

ni, ki zelo opredeljujejo našo aktivnost, povezano z lovstvom –, razpravljalo na podlagi dejstev in argumentov. Državni svet je še vedno tista zadnja ovira, da zakonodaja ne bi bila preveč enostranska in v interesu trenutno vladajoče opcije. Mi smo jamstvo pluralizma in zagotavljanja širšega interesa.

Kateri so največji dosežki Državnega sveta v vašem mandatu?

Za nami je prvo leto mandata. Sam sem v Državnem svetu že enajst let, a kar nekaj svetnic in svetnikov je v tej sestavi na novo. Zavedam se, da je Državni svet močan toliko, kolikor so močne državne svetnice in svetniki. Kot predsednik si prizadevam, da bi strokovne službe vsem svetnicam in svetnikom nudile kar najboljšo mogočo strokovno podporo. Tukaj sem zelo zahteven. Zdi se mi, da se je v tem mandatu pojavnost državnih svetnikov, v primerjavi s pojavnostjo predsednika Državnega sveta, povečala. V Državnem svetu sedijo na primer predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice, predsednica Trgovinske zbornice, izvršni direktor Gospodarske zbornice, član kolegija predsednika Obrtno-podjetniške zbornice, župani, podžupani, predstavniki znanosti in raziskovalci ..., torej ljudje, ki so se v preteklosti že dokazali s svojim delom in dosežki. To niso muhe enodnevnice. To so ljudje, ki jim strokovno lahko zaupamo, da bodo javnosti predstavili argumente, ki bodo posledično pripeljali do kakovostnejše in učinkovitejše zakonodaje. To je razlog več, da je Državni svet še kako potreben organ, za katerega ni razloga po ukinitvi.

Nam lahko pojasnite vaše aktivnosti pri vložitvi zahteve za oceno ustavnosti 63. člena Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1)? Kot vemo, je Državni svet podal pozitivno mnenje k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C). Kako gledate na kazni, zagrožene z Zakonom o divjadi in lovstvu?

V Državnem svetu se pri sprejemanju odločitev trudimo upoštevati tudi zdravo kmečko pamet. Rešitve in zakonodajo moramo imeti v takšni obliki, da je človeška, obenem pa tudi do take mere stroga, da povzročitelje odvrča od kaznivih dejanj. Nikakor pa tovrstna zakonodaja ne sme omejevati izvirne pravice do lova in izpolnjevanja koncesijskih pogodb lovskih družin.

Sem član LD Kozlek Ilirska Bistrica.

»Tisti, ki orožje imajo in ga imajo zakonito, z njim v glavnem ravnanje odgovorno. Pravna praksa temu pritrjuje.«

Foto: Marko Richter

»Člani zelene bratovščine spoštujemo naravo, živali in drug drugega. Družijo nas jutranje zarje in pohodi ob večernem mraku. Streljanje živali ni naš končni cilj,« meni Alojz Kovšca.

Popolnoma jasno je, da Zakon o divjadi in lovstvu obravnava in na nek način določa moj edini hobi in edino stvar, s katero se ukvarjam poleg dela in politike. Pri svojem delu se trudim prisluhniti vsem ključnim deležnikom in tudi skozi lastno poznavanje problematike prispevati h končni rešitvi problema. To velja tudi za predloge Lovske zveze Slovenije.

Lov je zame način življenja in sobivanje z naravo, druženje z ljudmi in razpolaganje z orožjem. Lovci smo vse obenem: oborožena sila, varovalci narave in zelena bratovščina. Naš način delovanja ni pogojen zgolj z interesom o plenjenju divjadi, zbiranju trofej, ampak svojo vlogo vidimo kot vmesnika med sodobno družbo, njenimi zahtevami po čedalje večjem prostoru in bolj organizirani obliki življenja ter na drugi strani z živo naravo, ki poskuša preživeti in se takemu človekovemu vplivu čim dlje upirati. Lovci vidimo svoje poslanstvo v tem, da naravi zagotavljamo njen prostor, človeku pa varnost v sobivanju z njo. Ne govorim samo o fizični varnosti pred zvermi, ampak tudi o materialni varnosti kmetov, o varnosti v prometu z redčenjem populacije živali, ki lahko stopajo v stik s človekom ne samo v urbanih okoljih, ampak tudi na prometnicah in tako naprej. Gre za zelo kompleksen trikotnik med naravo, družbo in lovci.

Lahko pojasnite vlogo Komisije Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano?

Predsednik te komisije je Cvetko Zupančič, komisija pa zastopa interese kmetovalcev, gozdarjev in prehranske industrije. Je tudi predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice. Razumljivo je, da je ta komisija zelo povezana s Kmetijsko-gozdarsko zbornico in seveda tudi s pri-

delovalci in predelovalci hrane, s prehrambno industrijo.

Na področju upravljanja s prostoživečimi živalmi se interesi kmetov, gozdarjev in lovcev ali pa civilne družbe včasih ne ujemajo, lahko so si celo nasprotni. Lovska zveza Slovenije in lovci morajo braniti interese obeh strani, interese kmetovalcev in gozdarjev ter tudi interese naravovarstvenikov. Lovci moramo tu zastopati zdrav razum, na način, da je pravično zadoščeno vsem.

Včasih kmetovalci in gozdarji predpostavljajo lastninsko pravico nad gozdovi in jo poskušajo formalizirati na takšen način, da je tudi številčnost divjadi v gozdu last lastnika gozda, na drugi strani pa se je treba zavedati, da takšna oblika upravljanja izključuje lovske družine, ki ravno z upravljanjem z divjadjo poravnava stroške delovanja svoje organizacije in stroške ukrepov, s katerimi ščitijo divjad. Država lahko reši ta odnos oziroma ta nasprotja na takšen ali drugačen način, vendar ne vidim razloga, zakaj bi država bistveno posegala v sisteme, ki delujejo, in ne vidim, kako bi lahko izboljšala položaj ene ali druge skupine z nekimi radikalnimi ukrepi. Mogoče bi bilo za razmisliti, da koncesija, ki jo plačujejo lovske družine državi, ne bi bila namenjena državi, ampak bi bila namenjena lastnikom gozdov. Tu je veliko prostora za boljše zakonodajne rešitve, pogoj pa je, da vsi skupaj najdemo skupni jezik.

Kakšen je vaš pogled na upravljanje z zvermi v Sloveniji od šakala do volka? Verjetno je to pogosto tudi tema vaše komisije?

Da, problematika mi je dobro znana. Prepričan sem, da je Lovski zvezi Slovenije doslej uspevalo voditi dolgoročno osmišljeno politiko in upam, da bo tako tudi

ostalo. Nikakor pa ne moremo sprejeti pritiskov Evropske unije, da bi Slovenija postala nekakšen zverinjak, s katerim si Evropa umiva vest zaradi napak, ki so jih osrednje evropske države storile v preteklosti.

Kaj menite o spremembah zakona o orožju?

Vse evropske družbe prihajamo v obdobje razmisleka o redefiniciji varnosti. Terorizem počasi prestopa meje in bo počasi postal del vsakdana tudi v Sloveniji. Tega ne bo mogoče spremeniti. Če se bomo z orožno zakonodajo odzvali na vsako pokanje pušk, potem bomo zašli v slepo ulico. Tisti, ki imajo orožje in ga imajo zakonito, z njim v glavnem ravnaajo odgovorno. Temu pritrjuje pravna praksa.

»Kako pogosto grem na lov? Moja žena bi rekla prepogosto, jaz pa pravim, da premalo,« se je pošalil Alojz Kovšca.

Omejevanje lastnine nad orožjem in omejevanje razpolaganja z orožjem nima samo civilnodružbenega pomena. Slovenija ne pozna več obveznega služenja vojaškega roka. Kultura življenja z orožjem in njegova uporaba se v slovenskem prostoru zmanjšuje in znižuje. Po mojem mnenju bomo težko znova ubranili domovino brez znanja ravnanja z orožjem in brez znanja vojskovanja. Zelo dobro in pozitivno je, da smo Slovenci znani po odprtih in demokratičnih odnosih, redko se odločimo za nasilje. Vendar ves svet ni takšen. Lovstvo je del kulture slovenskega naroda, ki še vedno goji tradicijo, ki nam iz prve roke nudi možnost spoznanja naravnih ciklov življenja in smrti. Leta 1991 sem se imel priložnost srečati z ljudmi, ki nikoli v življenju niso videli človeške krvi

»Lov ostaja zadnja iniciacija, preko katere fant lahko odraste v moža na plemenit in human način.«

»Boj za lastnino zemljišč, na katerih se nahajajo lovski domovi, lovske koč, lovski objekti, je v bistvu bolj prestižni boj za to, kdo bo v prihodnosti bolj vplival na način izvajanja lova, kar pa je seveda domena politike.«

in nasilja. Mnogi izmed mojih kolegov, ki so se med vojno srečali z nasiljem, še vedno o tem govorijo kot o izjemnem stresu, o hudem psihičnem naporu, ki jih je zaznamoval za vse življenje. Lov, usmrtilitev živali, pogled na kri človeka približa nekemu stanju, ki se nekoč v družbi lahko zgodi, naj nam je to všeč ali ne. Ta element izključiti iz kulture pomeni družbo narediti izjemno ranljivo in nesposobno za obrambo. Lov ostaja zadnja iniciacija,

prek katere fant lahko odraste v moža na plemenit in human način.

Kakšno je vaše stališče glede Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije do razlastitve oziroma odvzema zemljišč lovskih družin?

Temu odločno nasprotujem. Zdi se mi, da je bil Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov ustanovljen s povsem drugim namenom – z namenom zaščite kmetijskih zemljišč pred njihovo spremembo v nekmetijska zemljišča. V tem primeru se pojavlja v vlogi političnega regulatorja med lovci in kmetovalci, kar je nesprejemljivo. Zemljišča, ki so v lasti lovskih družin, nikakor niso namenjena rabi, ki bi kakorkoli škodila kmetovanju in gozdarstvu. Prej nasprotno. Kot take jih je treba ohraniti v tej obliki. Boj za lastnino zemljišč, na katerih so lovski domovi, lovske koč, lovski objekti, je v bistvu bolj prestižni boj za to, kdo bo v prihodnosti bolj vplival na način izvajanja lova, kar pa

je seveda domena politike. Kar je v lasti lovskih družin, kar je v lasti planinskih društev, kar je v lasti ribiških družin, vse to služi zaščiti narave in mora ostati v lasti tistih, ki s tem upravljajo kvalificirano in trajnostno.

Zakaj ste se odločili postati lovec – član zelene bratovščine?

Zelo preprosto. Že vse življenje sem član neke zelene bratovščine. Enkrat je bila to vojska, kjer sem deloval na terenu, v gozdu, na polju, na vodi in tudi moj vojaški poklic je bil tak, da sem bil vedno zunaj, vedno v stiku z naravo. Ko sem prišel iz vojske domov, sem zamenjal poklic. Sedel sem za urarsko mizo in tako ostal v zaprtem prostoru, izoliran od zunanjega sveta in se pogledal v zelo majhen svet ur. Duša in srce pa sta želela ven, na svobodo. Zato sem se pridružil zeleni bratovščini. Dobesedno si polnim svoje baterije oziroma življenjsko energijo z lovom, ki ni samo to, kar nekateri mislijo – puško v roke in streljaš, ampak gre za to, da mi to omogoča popoln odmik od ponorelega sveta. To človeka vrne nazaj h koreninam. En dan v gozdu je zame več kot deset dni na morju ali v zdravilišču.

Kakšen je vaš odnos do narave? Kako pogosto greste v naravo, na lov?

Moj odnos do narave je v bistvu dvojen. Po eni strani si tudi sam želim, da bi narava ostala neokrnjena in vsem dostopna. Po drugi strani pa si želim drugim preprečiti, da množično in po mili volji vdirajo v neokrnjen svet narave. Priznam, da sem pri tem dvoličen. Gibanje v neokrnjeni naravi ne sme biti enako dostopno ljudem, ki vedo, s čim naravi škodijo in se temu izogibajo, in ljudem, ki se jim zdi, da so nad naravo in ki so do nje oblastni. Lovci na primer ne rinemo v tihe koticke, ko divjad polega. Drugi tega znanja nimajo.

Kako pogosto grem na lov? Moja žena bi rekla prepogosto, jaz pa pravim, da premalo. Odkar sem predsednik Državnega sveta, imam zelo redke priložnosti za svoje lovske izhode. To želim popraviti, saj bo v nasprotnem primeru imelo negativne posledice za moje zdravje. Pod časovnim pritiskom spregledamo stvari, ki nam koristijo. Želim si, da si tudi na tej funkciji ukradem čas in za nekaj dni izginem v gozdu, sam s seboj in brez telefona.

Lahko opišete kakšno zanimivo lovsko izkušnjo?

Zanimiva izkušnja, ki me je ganila in si jo bom zapomnil za vse življenje, se je zgodila v Ilirski Bistrici v delu lovišča z imenom Paka. Gre za prelom med snežniškim pogorjem in dolino reke Reke, kjer sem bil nekega jutra na preži za divjimi prašiči. Opazil sem jih, kako so se v kolonah vračali iz doline v hrib ter

»Nasprotnikom lova bi odgovoril tako, kot odgovarjam tistim, ki nasprotujejo Državnemu svetu. Dokler ne veš in ne poznaš, ne obsojaj. Ne obsojaj nečesa, za kar ne veš, čemu je pravzaprav namenjeno.«

se jim postavil na prehod. Utaboril sem se v enem takih prehodov med dvema skalama. Pokril sem se s pelerino, ker je rahlo deževalo, prijel puško in čakal. Slišal sem šumenje in med tem je namesto prašičev prišla srna z mladičem. Mladič je bil malo neučakan in je stopil pred mamo, ki ga je poskušala zadržati in ga je z glavo ustavljala. Pihalo je iz doline v hrib in proti meni, tako da me nista zaznala. Ko se mi je mladič približal na pet korakov, me je zaznala srna. Videlo se je, da je razširila nosnice, razkrečila se je, ostrmela in se začela tresti. Odločno je stopila med mladiča in mene. Tudi jaz sem zmrznil in se nisem premikal. Srna je nedvomno vedela, da je v življenjski nevarnosti, ampak se je postavila med mladiča in mene. Glavo je postavila navzdol, kot bi bila pripravljena na spopad in je srepo zrla. Kakšno dobro minuto za tem, mogoče tudi dlje, se je s telesom počasi obregnila ob mladiča in ga pognala, da je šel mimo mene po vrzeli nekaj korakov stran in čakala na mestu. Ko je mladič varno odšel, je odšla za njim. Čez nekaj časa sem slišal hrup nad glavo. Ozrl sem se in tista srna je še vedno stala na previsu in gledala vame. Ni bila prepričana, kaj se bo z njo zgodilo, je pa mladiču omogočila varen odmik.

Takrat sem se zavedel, da žival nima duše, nima intelekta, čuti pa smrtno nevarnost in se je pripravljena za svoje mladiče izpostaviti. Takrat sem se tudi zamislil nad ljudmi, ki svoje mladiče včasih prepustijo kruti usodi, ne da bi se ozrli čez rame in pogledali, kako je z njimi v življenju. Kar nekaj primerov poznam.

V zadnjih letih se je precej spremenilo dojemanje lovcev v javnosti. Kako bi vi odgovorili nasprotnikom lova?

Nasprotnikom lova bi odgovoril tako, kot odgovarjam tistim, ki nasprotujejo Državnemu svetu. Dokler ne veš in ne poznaš, ne obsojaj. Ne obsojaj nečesa, za kar ne veš, čemu je pravzaprav namenjeno. Člani zelene bratovščine spoštujemo naravo, živali in drug drugega. Družijo nas jutranje zarje in pohodi ob večernem mraku. Streljanje živali ni naš končni cilj. Posamezniki, ki jih družijo tak cilj, so po navadi izločeni ali pa se izločijo sami. To kot pozitivno prepoznavo vse več ljudi.

Tudi v interesu drugih pripadnikov družbe je, da lovci skrbimo za odstrel, sploh pa ga dejansko predpiše država. Lovci smo samo izvajalci.

Drži. Če lovci ne bi odigrali te vloge, bi živali poginile zaradi bolezni in lakote. Ni samo človek moteč dejavnik. Vsaka žival potrebuje svoj življenjski prostor in lovci znamo ta prostor zagotavljati in vzdrževati.

Katere so po vašem mnenju glavne težave lovcev?

Glavna težava je rigidna zakonodaja, ki

omogoča vpletanje v aktivnost lova tudi tistim, ki za to niso poklicani oziroma nimajo nobenega strokovnega znanja, imajo pa svoj politični interes. Bom neposreden: v Sloveniji ne grozi izumrtje nobeni živali zaradi lova in posledic lova, imamo pa tako imenovane okoljske aktiviste, ki nastopajo zoper lovce pod pretvezo, da naj bi le-ti ogrožali obstoj živalskih vrst ter na tej podlagi opravičujejo svoj obstoj in si zagotavljajo državna sredstva. V konkretnih akcijah za zagotavljanje boljšega življenja divjadi pa jih praviloma ni. To je ena izmed večjih težav lovcev.

Imate mogoče kakšen nasvet za rešitve teh težav?

Mogoče bi bila v prihodnosti smiselna ureditev skozi formiranje zavoda za lov in ribolov. Spremembe v habitatih živali in ljudi bodo tako velike, da bo treba imeti za to pristojno krovno institucijo, ki bo v ospredje postavila divjad in ribe. Če hočemo biti učinkoviti in hitro reagirati, bomo morali imeti organiziranost na nivoju, ki je sposobna odgovarjati učinkovito in strokovno na hitre spremembe. Močni pritiski se že in se bodo izvajali tudi na socialnih omrežjih. To pomeni vzpostavitev takega nepristranskega organa, ki bo lahko strokovno in kompetentno urejal razmerja med lastniki, lovci, civilno družbo, zakonodajalci. Na to moramo biti osredotočeni.

Verjetno bomo vse manj lovci in vedno bolj naravovarstveniki. Če tukaj zgrešimo, bomo pa res ustrelili mimo.

Foto: Michael Migos

Dišeča perla

Asperula odorta L. (*Galium odoratum*)

Glavne značilnosti

Dišeča perla ali prvenec je trajna, 10–40 cm visoka rastlina. Njeno pokončno steblo je enostavno in golo, le pod vretenasto nameščenimi listi je venec dlačic. V vretenu je navadno od šest do devet gladkih suličastih listov. Beli cvetovi so združeni v razrasla kobulasta socvetja.

Cvete maja in junija. Plod je pogosto porasel z belimi kaveljčastimi dlačicami.

Uspeva po vsej Evropi, Aziji in Severni Ameriki v bukovih in mešanih gozdovih. Potrebuje dobro, s hranilnimi snovmi bogato prst.

uporabljali v kuhinji. Že iz 9. stoletja je znan recept za pripravo majske bovine: v liter belega vina namočimo pest svežih seseklanih cvetočih poganjkov in zmes pustimo stati nekaj ur. Pijača pomirja in okrepi organizem. Zelo dober osvežilni čaj pripravimo iz mešanice posušene dišeče perle, timijana, listov rdečega jagodnjaka in robide. Osladimo ga z medom.

Morda je zanimiv podatek, da je v 18. stoletju poljski kralj Stanislav Leszczyński prepričano trdil, da njegovo moč in zdravje utrjuje čaj iz dišeče perle, ki ga je pil vsako jutro.

Zanimivosti

Dišečo perlo so pravzaprav prej kot zdravilno rastlino

Učinkovine

Dišeča perla vsebuje maščobe, eterično olje, grenčine,

Foto: Tatjana Angerer

vitamin C, barvila in kumarin, ki se sprosti šele pri sušenju in da suhi rastlini prijeten vonj.

Nasveti

Nabiramo celotno rastlino brez korenin pred cvetenjem.

Prevretek iz posušene rastline povečuje aktivnost in delovno sposobnost, čisti kri, pospešuje izločanje žolča, seča in znoja ter miri krče prebavil.

Svež poparek pomaga pri nenakomernem utripanju srca, živčni napetosti in nespečnosti, pri živčnem glavobolu in prebavnih težavah.

Tisti, ki se na noben drug način ne morejo odpovedati kajenju, pa bi se vendar radi odvadili, naj namesto tobaka kadijo mešanico enakih delov dišeče perle, poprove mete in lapuha.

Posušeni šopki dišeče perle v omarah odganjajo molje.

Na ves organizem blagodejno vplivajo tudi kopeli z dišečo perlo. Liter močnega zavretka dodamo vodi za kopel, ki je posebno priporočljiva pri pretrujenosti.

Tatjana Angerer,
dipl. biol.

Narisala: Tatjana Angerer

Za rubriko o rastlinah iz lovskih revirjev sem izbrala take, ki so tudi koristne. Mednje spadajo predvsem zdravilne rastline, ki v obliki čajev, kopeli ali obkladkov pomagajo pri določenih težavah, nekatere pa lahko s pridom uporabljamo tudi v vsakdanji prehrani.

Nekatere med njimi vsebujejo določene učinkovine, ki so v majhnih količinah koristne, v večjih pa lahko povzročajo neželene učinke. Zato pazimo, da majhni otroci ne pridejo nenadzorovano v stik z njimi. Obenem ob teh rastlinah izkoristimo priložnost za vzgojo in poduk otrokom o pravilnem ravnanju z njimi (ne trgaj, ne daj v usta ...).

Tatjana Angerer, dipl. biol.

8 x 68 S

Že sama številčna označba pove, da je to izredno močan naboj, kalibra 8 mm. Oznaka »S« označuje širši premer/kaliber, točneje 8,20 mm (.323"), ki je širši od predhodnika 8,08 mm (.318").

Zagotovo si zasluži oznako »magnum«. Z delovnim tlakom 440 MPa = 63.820 psi naboj 8 x 68 S zmore pognati 12,7 g kroglo do 950 m/s. Po balističnih lastnostih se med puškovnimi kalibri 8 mm uvršča pred .325 WSM in je balistično skoraj enakovreden ameriškemu naboju 8 mm Rem. Mag. Nekateri balistiki trdijo, da je celo boljši od 8 mm Rem. Mag.; pri praktično enaki moči je precej natančnejši. Različni naboji .300 Magnum (Win., Wby., H & H) ga po zunanji balistiki le stežka dohajajo, po ciljni pa nazadujejo.

Nastanek in razvoj

Puškovni kaliber in naboj 8 x 68 S je v letih 1930 konstruiral **August Schöler**, zato ga včasih zasledimo tudi pod imenom 8 x 68 Schöler. Razvil ga je sočasno s sestrskim nabojem 6,5 x 68 mm. Razlika med njima je le v premeru vratu tulca, saj slednji sprejme kroglo, premera 6,70 mm. Razvili so ju z namenom lova na velike razdalje. Spomladi 1939 ju je nemški proizvajalec streliva **RWS** predstavil javnosti in predal v komercialno uporabo. Tulec, dolžine 67,5 mm, so razvili popolnoma na novo, ne da bi za osnovo vzeli že kateri obstoječi naboj. Skupna dolžina naboja je 87,00 mm, kar omogoča uporabo v risanicah tipa Mauser 98.

Razširjenost

Zaradi začetka druge svetovne vojne se naboj ni »prijel« tako hitro, kot je bilo pričakovati. Šele po vojni je – zaradi položne krivulje leta krogle in zaradi učinka na cilju – začel pridobivati sloves med nemškimi lovci. Tudi dandanes ostaja predvsem v domeni lovcev srednje Evrope. Naboj omogoča uporabo širokega razpona tež krogel. Uporaben je tudi za lov manjših vrst divjadi, kot so srnjad in gams, primernejši pa je za lov na divje prašiče, jelenjad, losa in medveda. Znan je tudi med afriškimi lovci, kjer ga na odprtih savanah cenijo pri lovu na nekatere vrste afriške divjadi, kot so eland, kudu, oriks in gnu. Tam, kjer niso določene najmanjše zakonske zahteve glede moči lovskega orožja, ga v kombinaciji s težkimi deformacijskimi krogliami trdnih konstrukcij (kot sta 13 g *Barnes TSX* in 14,3 g *Swift A-Frame*) ter z monolitnimi krogliami, ki se ob zadetku v cilj ne deformirajo (nerazširne – ang. solid), uspešno uporabljajo celo pri lovu na bivolca in slona. Položna krivulja leta krogle naboja 8 x 68 S je tudi zelo v pomoč pri napačni oceni daljave. Dober primer je na primer krogla *M/JG* (proizvajalec **Lutz Möller**), ki ima $V_0 = 1.102$ m/s in ima (pristreljena

Naboj 8 x 68 S

+ 5 cm na 100 m) na razdalji 300 m komaj 10 cm padca. V Sloveniji je puškovni kaliber prisoten predvsem pri lovu na težjo divjad, npr. jelenjad in divji prašič, pa tudi kjer so potrebni daljši streli v visokogorju (gams) ali na nižinskih ravninah. Še zdaleč pa ni tako priljubljen in pogost kot dobro znani puškovni kalibri 8 x 57 IS, .30-06 Spr., .308 Win. in 7 x 64 Brenneke.

Posebnosti pri odsunu

Tulec sprejme, če upoštevamo prostor-nino, kar 36,5 odstotkov več smodnika kot

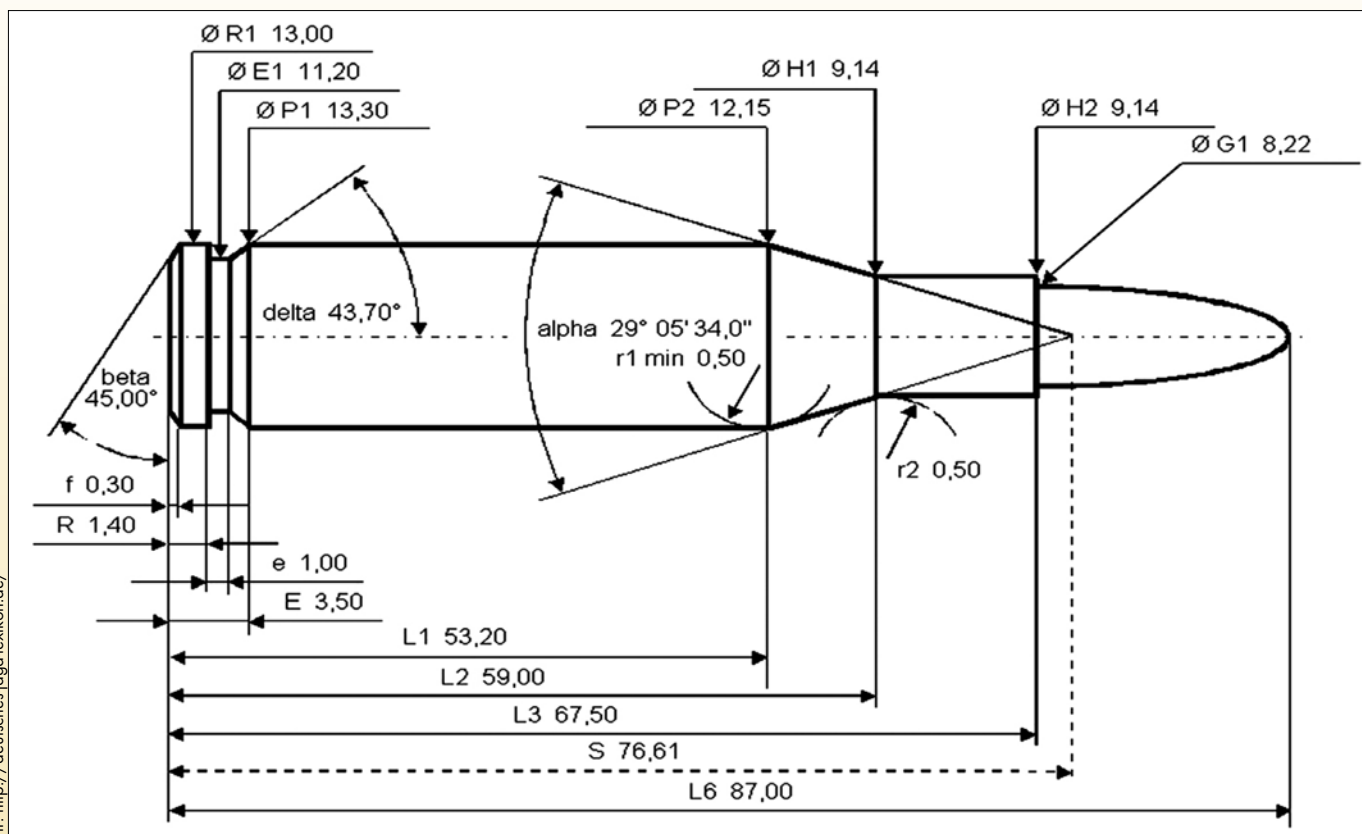
Dno tulca 8 x 68 S

8 x 57 IS. Za dober izkoristek balističnega potenciala naboja je 65 cm dolga cev nujna. Po navadi proizvajalci orožja izdelujejo cevi s korakom navoja (1/11"), kar pomeni en obrat na 280 mm; le-ta večinoma zadoštuje za široko paleto krogel. Dolžina cevi pripomore tudi k večji teži orožja, ki je pri taki moči zaželen (večja teža orožja = blažji odsun). Pri taki moči in teži krogel ter začetni hitrosti krogle je odsun precejšen, tudi sam pok ni zanemarljiv.

Če vzamemo za primerjavo, da ima orožje kalibra 8 x 57 IS maso 3,6 kg, znaša odsun z 12,6 g (195 grain) kroglo pri začetni hitrosti $V_0 = 762$ m/s spoštljivih **25,08 J** (18,5 ft/lbs) občutenega odsuna s hitrostjo 3,72 m/s (12,2 ft/s) povratnega pospeška. Orožje v kalibru 8 x 68 S z maso 4,09 kg in skoraj enako težo krogle (12,96 g = 200 grain) ima začetno hitrost $V_0 = 899$ m/s (2950 ft/s), pri čemer znaša odsun **39,45 J** (29,1 ft/lbs) ter 4,39 m/s povratnega pospeška¹. Iz primerjave je razviden kar za **57 odstotkov** močnejši odsun.

Ker vsakdo ne prenaša tolikšnega odsuna, je dobra rešitev kakovostna plinska zavora (kompenzator), ki po navedbah proizvajalcev zmanjša odsun za 35–50 odstotkov, na raven nabojev 8 x 57 IS in .30-06 Spr. Iz lastnih izkušenj lahko povem, da je občuten

¹ https://www.chuckhawks.com/recoil_table.htm

Mere naboja 8 x 68 S

odsun brez zavore boleč in rama pomodrela (vsaj z mojo puško). Z zavoro Dualbrake je odsun skromen, upam si trditi, da je celo na ravni odsuna naboja .308 Win. Kljub veliki prostornini naboja 8 x 68 S prehodni konus manj trpi kot pri 6,5 x 68 mm. Kljub temu se je pri vseh »magnumih« priporočljivo izogibati pregrevanju cevi. Zaradi visokih tlakov in hitrosti krogle se v cevi hitreje nabirajo ostanki plaščkov, ki jih je priporočljivo redno čistiti.

Strelivo in balistične lastnosti

V Sloveniji je izbira streliva bolj skopa, pa tudi v svetovnem merilu ni prav bogata. Vsi proizvajalci streliva 8 x 68 S prihajajo iz Evrope. RWS ponuja šest različnih nabojev (dve krogli tudi brez svinca), Blaser ima dve. Švedska Norma ter Nemški Sax, Skadi in Jaguar pa ponujajo po eno polnitev vsak.

Razpon tež in konstrukcij krogel v kal. 8 mm je kar pester; sega od ultralahkih monolitnih krogel mase 8,26 g (127 grs) do težkih 14,5 g (224 grs) krogel običajne konstrukcije (plašček + svinčeno jedro). Pri tem so tudi hitrosti krogel dokaj različne. Začetne hitrosti so pri najlažjih tudi višje od 1.100 m/s, pri najtežjih pa že »umirjene« s hitrostjo 870 m/s. Moči izstrelkov oziroma kinetične energije (KE) na 100 m se po tovarniških podatkih različnih proizvajalcev gibljejo od 3.859 J do 4.659 J.

Z opisanimi zunanjebalističnimi lastnostmi izstrelka (in večinoma pri lovu uporabljano premeško konstrukcijo krog-

le) je 8 x 68 S pogosto znan kot brutalen – razbijaški kaliber. Z novimi konstrukcijami krogel, predvsem z deformacijskimi monolitnimi krogli in krogli, ki imajo jedro elektro-kemično neločljivo povezano s plaščkom² (ang. »bonded«), se pojav poškodb na divjadi zmanjša v meje normale. Uplenjena teleta navadne

² RWS HIT, Barnes TSX, Fox Bullets, Norma EcoStrike, Swift A-frame, Blaser CDP in CDC, Nosler Accubond ...

Primerjava nabojev .30-06 Spr., 8 x 57 IS in 8 x 68 S

jelenjadi in ozimci divjega prašiča (strelna razdalja 50–70 m, krogla CDP) so imeli normalne izhodne rane, tudi pri izkoženju so bile poškodbe mesa zanemarljive.

Zaradi cene tovarniškega naboja (štiri evre in več) in težje dosegljivega tovarniškega streliva je smiselno lastno polnjenje streliva 8 x 68 S. Pri tem je mogoče doseči ceno enega evra in pol na naboj. V ceni ni zajeta obraba tulca, ki je uporaben vsaj petkrat, z nežnejšimi polnjenji pa celo do osemkrat. Po vsem opisanem verjetno ni treba posebej opisovati, kaj je z 8 x 68 S dovoljeno loviti. V veliki večini primerov zelo presega potrebe povprečnega slovenskega lovca.

Martin Rebec

Naslednjič: 7 mm Remington Magnum

Viri:

https://en.wikipedia.org/wiki/8%C3%9768mm_S
<https://www.ballisticstudies.com/results.html?q=8x68>
https://www.chuckhawks.com/recoil_table.htm
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV12259>
<https://www.blaser.de/en/>
<https://rws-munition.de/en.html>
https://www.sax-munition.de/sax-_-kjjg-munition_2015/42-_-sax-8x68-s-kjjg-sr-patronen.html
<http://lutzmoeller.net/MJG/>
 CDP – Prospekt- DE_01 (Technische Anderungen vorbehalten. Stand 1-2002)
 Vihtavuori Reloading Guide 2018
 Wiederladen für Jagd und Sport (3. erweiterte Auflage)
 Vihtavuori Reloading Manual, 2004
 Hornady Handbook of Cartridge Reloading, 10th Edition, 2016

V Železni Kapli volilni zbor lovcev okraja Velikovec

V dvojezični Občini **Železna Kapla na avstrijskem Koroškem**, v kateri živi 2.300 gostoljubnih in delavnih občanov, med katerimi je tudi veliko »jagrov«, že deset let obča-

dr. **Ferdinanda Gortona**, glavnega lovskega mojstra, in oba podpredsednika **avstrijske Koroške lovske zveze** (Kärtner Jägerschaft – KLZ), dr. **Walterja Brunnerja** in **Josefa Monza**, lovska moj-

bil 3707 živali od načrtovanih 6693 osebkov. Odstrelili so še 232 osebkov jelenjadi (načrt 620), 183 gamsov (načrt 424), 34 muflonov (načrt 100), enega divjega petelina, štiri ruševce in 24 gozdnih jerebov.

divjadi tudi na avstrijskem Koroškem.

Volilni del lovskega zbora je z delovnim predsedstvom vodil prvi podpredsednik avstrijske KLZ dr. Brunner. Delegati so za petletni mandat z dvigom rok za lovskega mojstra okraja Velikovec vnovič izvolili inženirja Koschuttniga, za njegovega namestnika pa inženirja Gadnerja. Izvolili so tudi svoje delegate za volilni zbor lovcev avstrijske KLZ, ki bo sredi poletja.

Glavni koroški lovski mojster dr. Gorton, ki je na čelu avstrijske KLZ že 20 let, na letošnjih volitvah ne bo kandidiral. V svojem pozdravnem nagovoru se je vsem zahvalil za dobro sodelovanje, še posebno Koschuttniku in Gadnerju, ki lovski okraj Velikovec složno vodita že 15 let. Spomnil je, da je vseh 20 let 'držal' dano obljubo, da letna lovska karta na avstrijskem Koroškem še vedno

Letošnji volilni zbor lovcev okraja Velikovec je potekal v dvojezični Občini Železna Kapla na avstrijskem Koroškem. V slovenski Gostilni Podobnik so lepo dobrodošlico delegatom in častnim gostom zaželeli lovski rogisti in pevci.

ne složno povezuje in vodi zaveden koroški Slovenec in »jager« **Franz Josef Smrtnik**. Tamkajšnja lokalna in lovska gostoljubnost sta znani daleč naokoli. Posebej sta se pokazali tudi pri organizaciji letošnjega volilnega zbora lovcev okraja Velikovec, ki je bil 9. marca v znani slovenski **Gostilni Podobnik**. Številnim častnim gostom, 44 delegatom in delegatkam iz desetih lovskogojitvenih bazenov (LGB), v katerih lovsko poslanstvo opravlja 1.100 lovcev in 150 lovčev v 140 majhnih revirjih – loviščih, ki skupaj merijo 90.368 hektarjev, od katerih je 53 občinskih in 87 zasebnih lovišč, so res lep sprejem in dobrodošlico zaželeli **lovski rogisti iz Žitare vasi in slovenski pevci Lovskega pevskega zbora Železna Kapla**.

Med gosti smo opazili posebno ponosnega tamkajšnjega župana Smrtnika s sodelavci in lovskimi prijatelji,

stra okraja Velikovec **Franza Koschuttniga** in **Thomasa Gadnerja**, komandanta okrajne policije **Klause Innewinklerja**, okrajnega gozdarskega inšpektorja **Franza Pickla**, podpredsednika **LGB Črna na Koroškem Gregorja Vrabčiča** ter druge lovce in predstavnike gospodarstva in kulture.

Strokovni del skrbno pripravljenega zbora lovcev je vodil prizadeven lovski mojster Koschuttnig. Ob predstavitvi statističnih podatkov o lanskem odstrelu divjadi je brez zadržkov priznal, da tudi lani odstrel divjadi ni potekal po načrtu in željah »jagrov«. Kot je dejal, se je to zgodilo zaradi neugodnih vremenskih in drugih razmer, ki jim nezadržno botruje globalno segrevanje. Lani so odstrelili 2863 osebkov srnjadi (kar 515 osebkov so izgubili na cestah, 324 zaradi košnje, potepuških psov, bolezni in drugih neznanih vzrokov), skupni odvzem pri srnjadi je

Lovski funkcionarji avstrijskega koroškega lovstva (od desne): **Franz Koschuttnig**, **Franz Josef Smrtnik**, dr. **Walter Brunner**, **Josef Monza**, dr. **Ferdinand Gorton** in **Thomas Gadner**

Da neugodne podnebne razmere vedno bolj vplivajo tudi na življenje divjadi, je v zanimivem strokovnem predavanju kritično spregovoril lovski pedagog in gozdarski inšpektor Pickl. Opozoril je, da so ponekod vetrolomi in lubadar dodobra spremenili varovalna bivalna območja

stane 93 evrov! Ob koncu res lepega marčnega lovskega druženja, na katerem nista manjkali slovenska beseda in pesem, je v spremstvu dr. Brunnerja, Monza in Koschuttniga zaslužnim lovcem podelil visoka priznanja avstrijske KLZ.

Franz Rotar

Lovske trofeje v pliberškem hramu kulture

Lovskogojitveni bazen (LGB) Pliberk na avstrijskem Koroškem povezuje 245 lovcev in lovč iz 19 lovskih družb in zasebnih lovišč, ki upravljajo z divjadjo na okrog 20.000 hektarjih občinskih in zasebnih lovnih površinah v mestnih občinah Pliberk, Globasnica, Bistrica in Suha na jugu avstrijske Koroške. V začetku januarja, natančneje dan pred praznikom svetih treh kraljev sta v **Kulturnem domu v Pliberku** potekala tradicionalni lovski dan in pregledna razstava za leto 2018 z nekaj sto različnimi lovskimi trofejami. Z vrhunskim igranjem so ga popestrili **Lovski rogisti LGB Pliberk**. Dogodek je bil je privlačen in zanimiv tudi zaradi edinstvene diorame s prepariranimi gozdnimi in obvodnimi živalmi, ki so jo v veliki avli hrama kulture uredili pod vodstvom gospodarja Lovske družbe Bistrica in tajnika Kluba prijateljev lova Celovec **Jureta Mandla**. Tamkajšnji zagovorniki zdrave narave, divjadi in podporniki lovstva so jo lahko občudovali še en teden.

Za lovce izpod Pece je njihov lovski dan zagotovo najpomembnejši v letu; ne samo, da z njim utrjujejo lovsko tovarštvo med seboj in kmeti, ampak tudi plemenitijo čezmejno lovsko in kulturno sodelovanje. Letošnji lovski shod, v Sloveniji imamo lovski posvet in občni zbor, je bil zanje še posebno pomemben: izvolili so namreč staro novo vodstvo LGB in svoje delegate v lovski okraj Velikovec. Tudi naslednjih pet let bo sta na čelu pliberškega LGB stari novi predsednik **Franz Tšchernko**, mag. veterine, in podpredsednik **Johan Kaiser**, uslužbenec okraja Velikovec.

Vedno prijetnega lovskega srečanja so se poleg številnih tamkajšnjih »jagrov« udeležili tudi posebej vabljeni gostje: referent za kmetijstvo in lovstvo pri pliberški mestni občini, predstavnika avstrijske policije, lovski mojster

Foto: Franc Rotar

Lovskega shoda v Pliberku so se udeležili nemško in slovensko govoreči »jagri« in tudi predstavnika avstrijske policije.

za okraj Velikovec **Franz Koschuttnigg** ter nekateri njihovi lovski prijatelji iz Mežiške in Mislinjske doline. Na območju LGB Pliberk, ki je največji v tamkajšnjem delu avstrijske Koroške, namreč živi največ naših severnih lovskih rojakov, ki so tudi zvesti bralci revije *Lovec*.

Predsednik Tšchernko in lovski mojster Koschuttnigg sta zanimivo vodila lovski shod. Iz posredovanih statističnih podatkov smo izvedeli, da so lovci iz južne avstrijske Koroške tudi lani imeli ne malo težav pri odstrelu divjadi, zlasti pri srnjadi. »Dejstvo je, da odstrel parkljaste divjadi tudi v LGB Pliberk ne poteka po načrtani poti, saj že nekaj let uresničitev dvoletnega na-

črta odstrela ni najbolj zadovoljiva. V minulem letu smo odstrelili 508 osebkov srnjadi, 23 jelenjadi in 28 gamsov. A še vedno premalo po dvoletnem načrtu odstrela. Odstrelili smo še 21 divjih prašičev, čeprav odstrel teh ne načrtujemo. Vsako leto skrbno načrtujemo tudi odstrel gozdnih kur. Ker je teh vedno manj tudi na avstrijski strani Pece, med njimi tudi ruševca, smo se lani odpovedali odstrelu. A nas še najbolj skrbijo stalne izgube divjadi na cestah. Četudi že leta ob cestah nameščamo razne sodobne odsevnike, smo lani samo na cestah in železnici v našem prostoru izgubili 107 osebkov srnjadi. Še 50 pa zaradi drugih vzrokov, tudi

zaradi bolezni,« je zaskrbljeno povedal Tšchernko.

Gospodar bistrške lovske družbe Mandl je bil kritičen glede načrtovanja odstrela divjadi na avstrijskem Koroškem. Dejal je, da je tudi v njihovem LGB vedno manj divjadi. Lovce pa najbolj moti, da imajo v nekaterih avstrijskih deželah dveletni načrt celotnega odvzema divjadi, kar je tudi prav, ni pa prav, da imajo v koroški deželi samo odstrelni načrt. Po zboru nam je Kaiser razložil, da pri lovskem okraju Velikovec načrtovalec odstrela pri načrtovanju odstrela upošteva tudi izgube divjadi.

Lovski mojster Koschuttnigg, ki skrbno zbira in ureja lovsko statistiko ter spremlja in nadzoruje lovsko dogajanje v okraju Velikovec, je brez zadržkov kritično spregovoril tudi o temi, ki meče zelo slabo luč na tamkajšnje lovstvo in lovce. Dejal je, da uporabniki avstrijskih družbenih omrežij vedno pogostejše kritično pišejo o lovu in objavljajo fotografije uplenjene in poginule divjadi. Za tak negativen pogled na lovstvo za severno mejo so po besedah Tšchernka in Koschuttnigga krivi samo neodgovorni lovci, ki na spletu objavljajo razne fotografije z lova in iz lovskega življenja. Tako delajo medvedjo uslugo celotnemu avstrijskemu lovstvu!

Franz Rotar

Foto: Franc Rotar

Z vrhunskim igranjem so lovski shod popestrili Lovski rogisti Lovskogojitvenega bazena Pliberk.

Na kratko iz tujega tiska ...

ZDA: V zvezni državi Kolorado je v začetku februarja puma napadla 31-letnega tekača, ki je med tekom za seboj zaslišal ropot. Ko se je obrnil, je opazil, da ga lovi puma, ki ga je naslednji trenutek že napadla. Približno 35 kilogramov težka žival je skočila na tekača in ga podrla. Boj med njima naj bi trajal približno deset minut, končal pa se je tako, da je puma potegnila krajšo – tekač je uspel pumo obvladati in jo ubiti, pri tem pa je tudi sam utrpel nekaj poškodb, predvsem ugrizov v glavo, za kar so ga kasneje v bližnji bolnišnici oskrbeli s približno 20 šivi.

Jagen Weltweit, 2/2019

Norveška: Raziskovalci univerze iz Trondheima so proučevali razlike med losi, ki živijo na jugu, in tistimi s severa te skandinavske države. Pri tem so proučevali več kot 700 živali. Ugotovili so, da je telesna masa losov, ki živijo na severu, za približno 20 odstotkov večja od telesne mase tistih z juga Norveške. Prav tako osebk, ki živijo na jugu, pogostejše bolevarajo, imajo več zajedavcev ter kasneje dosegajo spolno zrelost v primerjavi z losi s severa. Vsekakor so potrdili, da losom bolj ustrezajo mrzle podnebne razmere.

Jagen Weltweit, 2/2019

ZDA: Raziskovalci univerze iz Marylanda so ugotovili, da se je v času od leta 1882 do 2016 površina gozdov v svetovnem merilu povečala za več kot 2 milijona km², in to kljub pogosto omenjenemu uničujočemu izsekavanju in degradaciji tropskih pragozdov.

Jagen Weltweit, 2/2019

Kanada: Trofejni lov na karibu je v zvezni državi Quebec je preteklost. Zaradi zmanjševanja številčnosti karibujev, gre za podvrsto gozdnega karibuja (Quebec-Labrador caroubou), so oblasti prepovedale trofejni lov, medtem ko je lov za domačine Inuite dovoljen. Število karibujev se, domnevno zaradi prehranskih sprememb, ki so podnebno pogojene, nenehno zmanjšuje. Kljub temu ostaja vtis, da prepoved nima strokovne podlage, saj so pristojne oblasti vsako leto doslej namenile zgolj približno 500 licenc za lov lovskih gostov (tudi Kanadčanov,

Foto: Pixabay

ki lovijo za meso oziroma trofejo) ter več kot 10.000 licenc za Inuite. Kako pomemben je bil tak »trofejni« lov za lokalno prebivalstvo, dokazujejo podatki, da je leta 2014 20 lokalnih ponudnikov lova prodalo za 11,5 milijona evrov licenc, kar je med drugim pomenilo 250 delovnih mest za lokalno prebivalstvo.

Jagen Weltweit, 2/2019

Bocvana: V tej afriški državi živi največja populacija slonov, ki pa povzročajo ogromno škodo v kmetijstvu in tudi v ekosistemu, poleg tega vsako leto povzročijo kar nekaj smrtnih žrtev med ljudmi. Tako so v zadnjem letu sloni ubili 14 ljudi. Lov nanje na javni zemlji je bil v tej državi prepovedan vse od leta 2014, vendar je že avgusta lani predsednik države imenoval posebno strokovno komisijo z nalogo, naj preveri »socialni dialog« med vsemi zainteresiranimi stranmi glede vprašanja morebitnega ponovnega lova slonov. Komisija je že izdala svoje stališče in predlagala spremembo ustrezne zakonodaje, s katero naj bi bil lov na slone z namenom vzdrževanja številčnosti na sprejemljivi ravni v tej državi ponovno dovoljen. Za primer navedimo, da je prepoved lova iz leta 2014 samo v zavarovanem območju Okavango

delte prinesla izgubo 200 delovnih mest in 16 milijonov ameriških dolarjev.

Wild und Hund, 6/2019

Belgija: Ukrepi za preprečevanje širjenja okužbe z virusom afriške prašičje kuge, ki se je v tej državi pojavil v začetku septembra 2018, zaenkrat niso prinesli zadostnih rezultatov, saj se bolezen širi. Tako so zadnje primere okužbe med divjimi prašiči ugotovili zgolj pet kilometrov od luksemburške in devet kilometrov od francoske meje. V Belgiji so samo v letu 2019 potrdili 197 primerov okužbe divjih prašičev z virusom afriške prašičje kuge, na območju Evropske unije pa 1.221 primerov pri divjih prašičih in 63 pri domačih.

Wild und Hund, 6/2019

Nemčija: Na Bavarskem se je od leta 2002 do 2017 število trkov z divjadjo povečalo za 67 odstotkov, medtem ko se je v tem času število preostalih prometnih nesreč zmanjšalo za 7 odstotkov. Pri tem se je število nesreč s srnjadjo, jelenjadjo in damjaki povečalo za približno 73 odstotkov (48.684 primerov), trkov s poljskimi zajci in divjimi kunji za 12 odstotkov (5.610), trkov z divjimi prašiči za 92 odstotkov (3.497 primerov) ...

Wild und Hund, 6/2019

Nemčija: Poročali smo že o manjši populaciji nandujev v zvezni deželi Mecklenburg-Vorpommern na območju naravnega rezervata Schaalsee. Nanduji sicer izvirajo iz južne Amerike, med letoma 1999 in 2001 pa je nekaj osebkov pobegnilo iz umetne vzreje pri kraju Gross Grönau. Ker naj bi bili nanduji po navedbi zveznega urada za varstvo narave neinvazivna vrsta in doslej ni bilo dokazano, da negativno vplivajo na domorodne vrste, njihova izločitev iz narave ni bila odrejena. Kljub vsemu ali pa ravno zato se njihova številčnost v naravi povečuje. Tako po podatkih jesenskega štetja iz leta 2018 v omenjeni populaciji živi že 566 nandujev, od tega 144 odraslih ptic. Spomladi leta 2018 so jih našli vsega 205. Omenjeni nanduji povzročajo občutno škodo na kmetijskih površinah, zlasti na poljih oljne repice. Ker niso lovna vrsta, so za zmanjševanje njihove številčnosti poskusili z vrtnanjem in tako uničenjem jajc, ki so jih našli (skupno 190 od 238 najdenih), vendar očitno s tem ukrepom niso uspeli zaustaviti večanja številčnosti.

Wild und Hund, 6/2019

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Nobenega dvoma ni, da žena v lovstvu igra pomembno vlogo. Kot lovčeva soproga, če hoče ali ne, živi z lovstvom. Če pa sta oba partnerja člana lovske družine (lahko tudi iste), potem je taka zveza popolna. Z gotovostjo lahko trdim, da je

lovec brez žene samo pol lovca, če ne celo samo četrt. Ali je tisto, kar ostane, lahko sploh še lovec?

Lovca brez žene je mogoče prepoznati že na daleč. Videti je takole: je neurejen, v večini primerov je zaznati podočnjake. Po licih so od zgaranosti vidne krčne žilice, več zaporednih dni

ali celo tednov je v istem oblačilu; sploh je klavrnega videza. Ženin lovec pa je vse kaj drugega! Je obilnejši, gladkih potez; skratka, lovčeva žena poskrbi, da ima njen lovec urejeno življenje in da je, kot bi rekli temu, podoben človeku. Seveda ne smem posploševati, a povedano bolj ali manj kar velja.

ČEDOMIR VUČIČ

Ženin lovec ali trenutek resnice

Narisel: Igor Pičulin

Verjetno je malo lovcev, predvsem iz mlajše generacije, ki poznajo *Lovčevo ženo*, avtorice Marianne Mertens¹? V omenjeni knjižici, ki jo priporočam vsem lovcem in tudi njihovim spremljevalkam (pa tudi nelovcem), je opisan poseben lovsko-partnerski odnos med lovcem in lovčevo ženo.

Lovčeva žena je prisotna (če drugače ne, vsaj v mislih) ob vsakem koraku svojega moža, tudi na lovskem izpitu in pripravi nanj. Spremlja ga na lovih, pri lovskem krstu, na raznih lovskih prireditvah, pri vzponih in padcih ter ga po navadi pospremi tudi na njegovi zadnji poti. Iz napisanega lahko sklepamo, da tudi za uspešnim lovcem stoji ženska.

Zakonca si morata medsebojno stati ob strani, pomagati drug drugemu, se dopolnjevati. Tako žena (po mnenju nekaterih) opravlja manj pomembne zadolžitve, kot so: vzgoja otrok, gospodinjska dela, kuhanje, pospravljanje, popravila v hiši in okoli nje, družinski proračun. (Skratka, 'žena naj bo doma, čaka naj moža'). Moški so najpogostejše zadolženi za pomembnejše naloge: medplanetarni sistemi, organizacija združenih narodov, globalno segrevanje ozračja in učinki tople grede, naravovarstvene smernice. Pravi moški je in mora biti lovec. Pri vsem tem ima seveda veliko ženino podporo.

Kot sem že zapisal, mora biti ženin lovec videti, kot se šika. Pomemben je njegov prvi vtis med lovci. Po ženinem mnenju 'obleka naredi človeka'. S svojim lovcem se najprej napoti v najbližjo lovsko trgovino ter ga od nog do glave obleče z najkakovostnejšimi izdelki ter na koncu pokrije še s klobukom iz zajčje dlake. Tudi drugo vse kupuje samo še v zelenem. Naročenega golfa v rdeči barvi so pravočasno uspeli spremeniti v zelenega.

Lepo napravljen, kot za k maši, se ženin lovec poda na prvo delovno akcijo. Pred svojimi lovskimi tovariši, ki so vsi v delovnih oblačilih, je videti nekoliko smešno, a kaj hočemo, prvi vtis je prvi vtis in le-ta šteje.

Med pripravo na lovski izpit žena s svojim lovcem dodobra predela pred-

pisano gradivo: kdaj se ptički ženijo, kakšne ženitne obrede imajo srnjak, jelen in druga divjad. Pri tem se dobro dopolnjuje s koristnim. In vpliva, posredno seveda, na zakonske aktivnosti – na obstoj same zakonske zveze torej. Tudi prehranjevanje, krmljenje, ekološka divjadi in celo balistika – streljanje, gredo lovčevi ženi zelo dobro od rok.

V večini primerov vzame ženin lovec svojo življenjsko sopotnico s seboj na lov. Če pa se odpravi na lov sam (kar je v prvih letih redkeje), je ona v skrbeh zanj in vedno zahteva, naj se ji po telefonu večkrat oglasi, da bo prepričana, ali je vse v redu ...

Podal se je njen lovec na visoko prežo, pod katero je bila kaluža, ki jo je pogosto obiskovala divjad. Natanko ob šestih uri se je pod prežo pojavil medved. Ne bi bil ženin lovec, če svoje drage ne bi takoj obvestil o dogodku. V mikrofona telefona je šepnil, da se žival ne bi prestrašila: »Medo je pod prežo.« – »Ali pridem pote, te pridem iskat?« je zašepetala, kot da bi jo medved lahko slišal.

A z leti se vse spremeni. Pri življenjski sopotnici je lovska strast zbledela, ostala je le še skrb za njenega lovca. Da je lahko brez skrbi preživljala dolge dneve in noči 'sama', je poskrbel mobilni telefon. Tako je ženin lovec postal samostojen. Lovska strast je pri njem naraščala, a v lovišče se je v glavnem podajal sam. Poseben čar je bil lov na srnjaka v času prska. Od zadnje tretjine julija do konca prve tretjine avgusta praktično ni bil več doma. V tem času se srnjaki spopadajo za naklonjenost srn in lahko se tak boj konča tudi usodno. Kemija in hormoni poskrbijo, da niso več dovolj previdni. (Previdnost pa ne sme biti odveč tudi pri lovcih.) Ja, 'ljubezen nam je vsem v pogubo'. Ženin lovec, opremljen, poleg drugega, še s piščaljo za klic srnjaka, po cele dneve išče in čaka na srnjaka z močnim rogovjem, seveda v upanju, da je svojo poslanstvo že opravil – srnjak namreč.

Lov v prsku je bil uspešen. Steno njegove lovske sobe krasi lepa trofeja srnjaka. Žena s ponosom gleda zdaj trofejo, zdaj svojega lovca.

V življenju pride obdobje, ko je pretirana navzočnost zakonca utrujajoča. Še posebno po več letih sproščujočega

miru v času prska, roka in jesenskih skupnih lovov, ko je življenje brez lovca pravi balzam za ženino dušo. Bo že potrpela, saj se bliža september in težko pričakovani jelenji ruk. Skrb zanj pa je odveč, saj je pri roki čudežna škatlica. Preko nje lahko prepreči najhuje ali pa ugotovi, ali je 'zrak čist' ...

Jelenjad se pari v septembru in prvi polovici oktobra. Lovci imenujemo jelenjo paritev jelenji ruk. Lov v ruku ima poseben čar, zato našega ženinega lovca ni bilo doma po cele dneve, morda je prihajal domov šele v poznih večernih urah. Žena je bila brez skrbi, saj če bi se kaj neljubega pripetilo, bi pravočasno izvedela. Žal v času roka ženinemu lovcu boginja Diana ni bila naklonjena. Začeli pa so se skupni jesenski lovi, kjer bosta morda sveti Hubert, zavetnik lovcev, ali boginja lova Diana poskrbela, da bo zadoščeno lovski strasti in trudu.

Po letih intenzivnega lova v prsku in ruku je ženin lovec na čelu začutil rahle spremembe. Kot bi imel dve buški na glavi. Ni ju mogel odstraniti niti s hladnimi obkladki, kaj šele z drugimi farmacevtskimi pripravki. Vsako leto je opazal, da so izrastki večji in večji. Po nekaj letih je naš ženin lovec postal kot nekakšen 'gumbar', kasneje 'špicar'; in na koncu je ugotovil, da mu iz prvotnih oteklin poganja pravo rogovje. Z leti se je razvilo v močno trofejno rogovje, ki pa ni odpadlo. Je to resnično posledica intenzivne jage v prsku in ruku?

Kot vsako živo bitje ima tudi človeško življenje svoj rok trajanja. Tako je tudi naš ženin lovec odšel v večna lovišča. Umrl je v častitljivi starosti. Pokopali so ga z vsemi lovskimi častmi, z rogovjem vred, ki mu ga je nataknila žena. O čudežnem rogovju se je govorilo še nekaj časa, preden je šlo v pozabo.

Dejstvo pa je, da bi se, če ne bi bilo mobilne telefonije, lahko marsikaj končalo tudi tragično. Zgodi se padec, zlom ali pa prezgodnja vrnitev z lova ... Partnerja sta s pomočjo mobilnih telefonov vedno na tekočem – brez skrbi.

Bo že res, da v ničemer ni dobro pretiravati. Tudi v 'jagi' ne. Vse je treba početi z neko pravo mero ...

¹ Marianne Mertens: *Lovčeva žena*. Četrta knjižica v Zlatorogovi knjižnici, ki jo je izdala založba Mladinska knjiga z Lovsko zvezo Slovenije, leta 1973.

Foto: Andrej Morela

11. Mednarodni sejem lovstva in ribištva

Od petka, 12., do nedelje, 14. aprila, ste se lahko udeležili že 11. Mednarodnega sejma lovstva in ribištva, ki tradicionalno na vsaki dve leti poteka v Gornji Radgoni. Sočasno je potekal 5. Mednarodni sejem zelenega turizma *Naturo*. Tudi letos se je na sejmu zbralo veliko lovcev iz vse Slovenije. Številni so poskrbeli za organizirane oblike prevoza, tako da je pred sejmiščem stalo kar nekaj avtobusov in kombijev.

Sejmi so na več kot 16.000 m² razstavnih površin predstavili skoraj 300 razstavljalcev, udeležilo pa si jih je 14.000 obiskovalcev. Ti so si lahko med drugim ogledali pestro ponudbo lovske in kinološke opreme.

Osrednji razstavni prostor je tudi tokrat pripadel **Lovski zvezi Slovenije**. Na sejmu je bilo mogoče prisluhniti lovskim rogistom in pevskim zborom, ki so popestrili dogajanje in pritegnili pozornost obiskovalcev. V soboto sta bila dva pomembna dogodka – *Državna razstava psov vseh lovskih pasem* – CAC in 11. Slovenski lovski dan,

katerega glavna tema je bila tokrat *Spreminjanje in izgubljanje življenjskega prostora divjadi*. V nedeljo je bilo 12. Državno prvenstvo in 5. Odprto mednarodno prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja.

Obiskovalci sejma so na tekmovanju v kuhanju lovskega golaža lahko poskusili to okusno jed, pod okriljem sejma pa je potekalo tudi 2. Ocenjevanje divjačinskih salam.

Zaradi zaključka redakcije majske številke *Lovca* boste lahko vse o pestrem sejmskem dogajanju prebrali v junijski številki.

Jasna Kovačič Siuka

Foto: Franc Rotar

Osrednji razstavni prostor je tudi tokrat pripadel Lovski zvezi Slovenije.

Izvedba enodnevnega lovskega tabora mladih – vzorčni primer ZLD Bela krajina

Poslanstvo **Lovske zveze Slovenije** (LZS) kot odgovorne naravovarstvene organizacije je povezovanje slovenskih lovcev pri varstvu narave in okolja ter trajnostnem upravljanju z divjadjo in ohranjanju lovskih vrednot. Slednje se uresničuje tudi na področju dela z mladimi, in sicer pri ozaveščanju mladih o varstvu narave, lovstvu in divjadi. Zato LZS vsako leto nameni sredstva za organizacijo in izvedbo lovskih taborov za mlade, ki jih izvedejo območne lovske zveze. Nekatere imajo že daljšo tradicijo organiziranja lovskih taborov za mlade, medtem ko so druge s tem šele začele, razlikujejo pa se tudi programi lovskih taborov.

Pomembno je, da poskušamo tabore izvesti čim kakovostneje, ob upoštevanju lokalnih posebnosti lovstva, in da sledimo ciljem LZS: povezanosti slovenskih lovcev, sodelovanju in partnerstvu z drugimi uporabniki prostora. S kakovostnim in raznolikim programom lahko lovstvo dobro predstavimo tudi na enodnevem lovskem taboru. Pričujoči prispevek je namenjen predstavitvi izvedbe enodnevnega lovskega tabora. Opisani tabor je organizirala **Zveza lovskih druženj (ZLD) Bela krajina** v sodelovanju z **LD Črnomelj** v logarnici na Planini pod Mirno goro.

Pri izvedbi tabora je bilo naše vodilo: »Z naravo v naravi za veselje pravo.« Tako smo začeli s slovenskim zajtrkom – lipovim čajem iz lipe na Planini, kruhom, maslom in medom. Otroci so si lahko ogledali medene izdelke in celo šolski panj s čebelami in matico ter prisluhnili predstavitvi čebelarstva. Pomembno je, da se otroci zavedajo pomena čebel in so seznanjeni, da obstaja slovenska čebela – kranjska sivka. Nenazadnje smo Slovenci tisti, ki smo napeli vse sile in moči, da 20. maj obeležujemo kot svetovni dan čebel.

V nadaljevanju se je več kot 50 cicilovcev (otrok, starosti od 7 pa do 14 let) iz vseh belokranjskih osnovnih šol razdelilo v pet skupin, poimenovanih po živalih (*Gamsi, Lisičke, Risi, Medvedi in Zajčki*). Pri tem smo upoštevali tudi različno starostno strukturo otrok in jih razdelili v skupine glede na njihovo starost. Skupine so

izmenično sodelovale v različnih delavnicah. Ena od njih je bila v logarnici, kjer je potekala predstavitve lovstva in lovskih dejavnosti. Cicilovci so uživali ob poslušanju *Pripovedke o Zlatorogu*, spoznali so nekatere lovske šege in navade, lovski kroj, stopinje in sledove divjadi ter si ogledali dermoplastične preparate volka, gamsa in risa. Cicilovci so se poučili tudi o poklicu gozdarja in pomembnosti gozda. Naslednja delavnica je bila na krmni njivi, kjer je lovec otrokom predstavil dela v lovišču in njihov pomen, obnašanje v naravi,

tudi za zdravo malico. Dobro je, če se otroci seznanijo z divjačinskimi jedmi. Na našem taboru smo postregli lovski golaž. Po kosilu so cicilovci izdelali krmilnico za poljskega zajca. Ker LD Črnomelj vlaga v svoje lovišče (divje) poljske zajce, smo se odločili, da bomo cicilovcem to tudi praktično prikazali. Vodja vzreje poljskih zajcev v LD Črnomelj je iz prilagojevalne obore prinesel zajkljo, pripravljeno za izpust, ki so jo cicilovci poimenovali **Maja**. Ko smo jo izpustili, se je stisnila ob tla, zato smo se tiho odmaknili,

pa je poskrbel **Roman Savič** iz **Slovenske zveze za sokolarstvo in zaščito ptic ujed**, začetnik sokolarstva v Sloveniji, ki je predstavil svoja sokola in njuno delo.

Po kratkem kvizu o lovstvu so cicilovci ob kipu sv. Huberta, zaščitnika lovcev, in praporu ZLD Bela krajina podpisali *Zapiso belokranjske cicilovke oziroma belokranjskega cicilovca*. Ob tem so dobili paket gradiva, ki ga je LZS namenila za delo z mladimi (revijo *Lovec*, knjižico *Maja in Marko z lovcem na lovu*, karte s podobami prostoživečih živali *Črni Peter* in knjižico *Stopinje in sledovi divjadi*) ter lesene obešanke z motivom medvedje šape, ki jih je izdelal **Ivan Kralj**. Za konec je sledila še pogostitev s kotlovino in torta – le kakšna je slovesnost brez torte? Ob besedah »Se vidimo drugo leto!« smo se poslovili od novih belokranjskih cicilovk in cicilovcev.

ZLD Bela krajina spada med manjše območne lovske zveze, kar posledično pomeni, da so tudi naše finančne zmogljivosti manjše. Čeprav LZS sofinancira izvedbo lovskih taborov, je organizacija enodnevnega lovskega tabora za 50 udeležencev oziroma več kar velik finančni zalogaj. Pri tem moram poudariti, da vsi naši lovci, ki pomagajo pri izvedbi tabora, to opravijo prostovoljno, niti za to ne prejmejo povrnjenih nobenih stroškov. Ob tem velja velika zahvala našemu glavnemu sponzorju – **Šivilstvu Mar, Majda Markuš, s. p., iz Lenarta v Slovenskih goricah**, kjer so za naš tabor sešili kar 55 zelo kakovostnih otroških majic, ki so jih prejeli cicilovci. Velika hvala vsem lovkam in lovcem, ki so pomagali pri izvedbi lovskega tabora in **Območnemu združenju veteranov vojne za Slovenijo Bela krajina**, ki nam je brezplačno posodilo tri vojaške šotore.

Pri delu z mladimi smo v ZLD Bela krajina storili še korak dlje. Član Komisije za delo z mladimi ZLD Bela krajina **Dejan Durini** (LD Loka) je izdelal logotip komisije, mammo medvedko z mladičem, ki predstavlja delo z mladimi. S tem prispevamo k pozitivni zunanji podobi in prepoznavnosti lovstva pri mladih na lokalnem nivoju. Poleg organizacije opisane lovskega tabora se trudimo lovstvo predstavljati tudi drugod v Beli krajini – v vrtcih, šolah in na raznih prireditvah ter drugih taborih (na primer na gasilskem taboru).

Maja Brunskole,
Komisija za delo z mladimi
ZLD Bela krajina

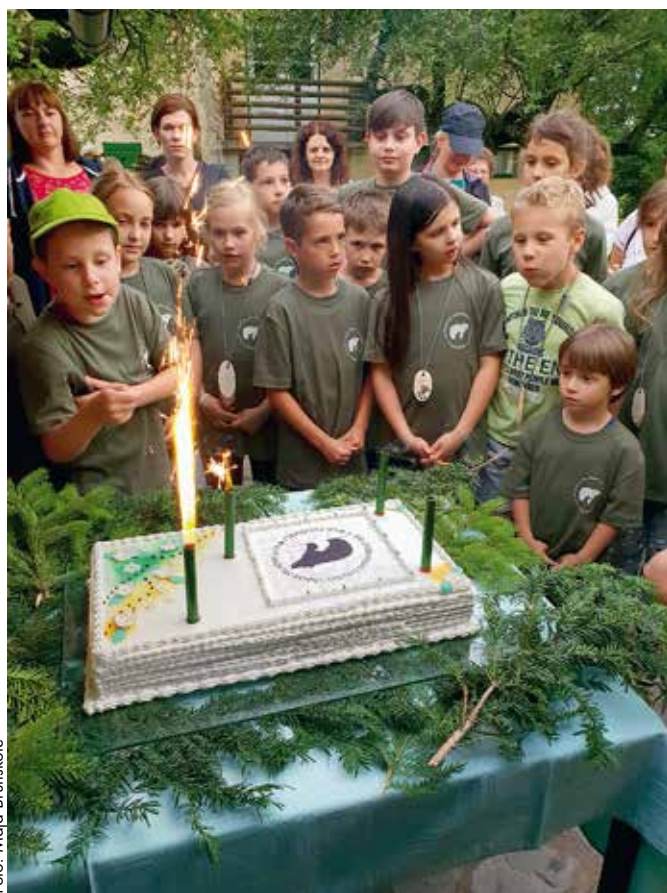

Foto: Maja Brunskole

Le kakšna je slovesnost brez torte?

ki zagotavlja za divjad potreben mir, in jim pokazal solnico. Tretja delavnica je bila bolj razgibana, saj sta dva lovca nastavila odpadlo rogovje jelenov in srnjakov, ki so ga cicilovci morali poiskati. Na krmišču so ob »herkulesu« (avtomatski krmilnici za koruzo) prisluhnili na hudomušen način predstavljeni zgodbi o lovcu, ki gre na lov. Seznanili so se tudi s podatki o lovišču lovske družine, v kateri so bili v gosteh, ter o tamkajšnji divjadi in zavarovanih živalskih vrstah. Cicilovci so bili najbolj navdušeni nad medvedovi stopinjami na krmišču. Sledile so nekatere lovske anekdote s Planine.

Na taboru je treba poskrbeti

da se je sama odločila, kam bo odskakljala.

V popoldanskih urah smo otrokom predstavili dve lovski dejavnosti: lovsko strelstvo in lovsko kinologijo. Vzoredno s strelstvom je potekala tudi delavnica lokostrelstva. K sodelovanju smo povabili **Lokostrelsko društvo Legende Kolpe in Lovsko-kinološko društvo Bela krajina**, ki deluje že 40 let. Pravzaprav so predstavitve lovskih psov opravili kar cicilovci sami – predvsem tisti, ki izhajajo iz družin, kjer imajo lovske pse. Pomembno je, da poskušamo pritegniti tudi same cicilovce, da sodelujejo pri izvedbi programov taborov. Za glavno zanimivost

Kako znanost podpira ohranitveno upravljanje medveda v Sloveniji?

Na Biotehniški fakulteti (BF) Univerze v Ljubljani so raziskovalci doc. dr. **Tomaž Skrbinšek** in mag. **Aleksandra Majić Skrbinšek**, oba s Katedre za ekologijo in varstvo okolja, Oddelek za biologijo, prof. dr. **Klemen Jerina** s Katedre za upravljanje prostoživečih živali, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, ter prof. dr. **Nataša Poklar Ulrih**, prodekanja za znanstvenoraziskovalno delo BF, na novinarski konferenci 11. februarja predstavili znanje o rjavih medvedih v Sloveniji, ki ga na fakulteti gradijo že več desetletij.

Rjavi medved je naša naravna dediščina, na katero smo upravičeno ponosni. Vendar njegovo stanje ni bilo vedno rožnato. Tisočletja sistematičnega preganjanja so medveda do začetka 20. stoletja v Sloveniji pripeljala na rob izumrtja; trend se je začel obračati šele po drugi svetovni vojni. V drugi polovici 20. stoletja se je populacija medveda v Sloveniji postopno številčno krepila, prostorsko širila in postala naravovarstvena »zgodba o uspehu«, kot smo ji priča dandanes. Vendar se to ni zgodilo samo od sebe.

Večanje populacije je prineslo konflikte med medvedom in človekom ter izpostavilo potrebo po njihovem reševanju. Medved je velika, močna, izredno inteligentna in radovedna zver, s katero ni preprosto živeti. Čeprav se lahko pohvalimo z eno največjih populacijskih gostot rjavega medveda na svetu in je njegov varstveni status zdaj boljši kot kadarkoli prej v zadnjih stoletjih, se moramo zavedati, da v Sloveniji ni prave divjine. Pri nas medvedi živijo v kulturni krajini, kjer je dominantna vrsta človek. »V kulturni krajini, kjer je dominantna vrsta človek, lahko medved obstane samo ob zadostni meri strpnosti ljudi, ki si z njim ta prostor delijo. Takšno sobivanje lahko uspe le ob podpori dobrega znanja in z veliko dela,« je povedal prof. dr. Jerina.

Na BF so sami ali ob podpori partnerjev, zlasti **Zavoda za gozdove Slovenije** (ZGS) in **Lovske zveze Slovenije** (LZS), opravili številne raziskave z raznoterih znanstvenih področij. Proučevali so gibanje, prostorske potrebe medvedov in njihovo vedenje, raziskovali njihovo prehrano ter razmnoževalne značilnosti. Pomemben del raziskav je tudi

proučevanje razlogov, ki privedejo do konfliktov s človekom, in iskanje rešitev za omilitve teh konfliktov.

Raziskujejo tudi odnos ljudi do medveda in upravljanja z njim, pa tudi, kako se ta odnos oblikuje. Na trdnih znanstvenih temeljih so začeli spremljati dinamiko številčnosti medveda v Sloveniji in razvili izvirne metode za spremljanje njegove demografije, ki najboljše izkoriščajo domače podatke. »Izsledke naštetih raziskav smo objavljali v številnih mednarodno odmevnih znanstvenih revijah in jih, morda še pomembneje, poskušali neprestano neposredno prenašati v naravovarstveno in upravljaljsko prakso,« je povedala prof. dr. Poklar Ulrih.

V Sloveniji so številčnost medvedov s pomočjo neinvazivnega genetskega vzorčenja doslej ocenili dvakrat, leta 2007 in leta 2015, je poročal dr. Skrbinšek. Tako so

dinamike. Z njimi so ocenili, da se je v Sloveniji v zadnjih 20 letih velikost populacije medveda povečala za okoli 150 odstotkov in je spomladi leta 2018 najverjetneje znašala 975 (875–1130) osebkov.

Rodnost populacije naših medvedov je okoli 24-odstotna. Zato ob majhni naravni smrtnosti ni presenetljivo, da lahko populacija trajnostno prenaša veliko smrtnost, ki jo povzroča človek (na leto okoli 18 odstotkov); v letih, ko je bila ta smrtnost manjša, se je populacija večala. Zaslugo za dobro stanje populacije moramo pripisati tudi številnim aktivnostim za preprečevanje in zmanjševanje konfliktov, ki jih je ZGS ob podpori **Ministrstva za okolje in prostor** ter v sodelovanju z BF zadnja leta zelo intenzivno izvajal na terenu. Vse več je dokazov, da število konfliktov zmanjšuje tudi ukrep krmljenja (ki ga izvajajo **upravljalci lovišč**), zlasti

tudi kakšnega manj, je dejala mag. Majić Skrbinšek: »Za upravljalce je to pomemben signal, da je treba v območjih z večjimi gostotami medveda (dinarski prostor) ustaviti naraščanje gostot.«

Medved ni teritorialen in je izjemen prehranski oportunist. Razen nosilne zmogljivosti okolja, ki jo kroji predvsem količina dostopne hrane, ni mehanizma, s katerim bi se številčnost populacije uravnavala sama. V Sloveniji populacija medvedov sedaj ne kaže prav nobenih znakov samournavanja. V medvedovo »okolje« spadajo tudi prehranski viri v človekovi bližini. Zato lahko pričakujemo, da bi nadaljnje večanje populacijske gostote povzročilo vse pogostejše iskanje hrane v človekovi bližini in s tem večanje števila konfliktov, česar nikakor nečemo; prav zato trenutno ne vidijo nobene ustrezne alternative odstrelu. V javnosti se pogosto izpostavlja, naj bi povečane potrebe po odstrelu glede na večjo rodost povzročilo krmljenje, vendar za to ni dokazov. Po doslej dostopnih podatkih je rodost medvedov v Sloveniji presenetljivo podobna rodosti drugih populacij v Evropi, ki jih ne krmijo (npr. Švedska, Trentino v Italiji).

V Sloveniji upravljanje z medvedom temelji na znanstvenih spoznanjih, je varno in na zavidljivi ravni, tudi v globalnem merilu. »Že ves čas poskušamo kot družba najti in vzdrževati krhko ravnovesje med večanjem populacije na eni strani ter ohranjanjem sobivanja in strpnosti ljudi na drugi. Doslej je to očitno uspevalo, zato se lahko pohvalimo z odličnim stanjem. Z ustavljanjem odstrela, ki smo mu priča, pa delamo medvedom »medvedjo uslugo«. Če se bo na račun »reševanja« posameznih osebkov izgubilo vzpostavljeno sobivanje oziroma se bo porušilo, kar smo desetletja gradili, se lahko trenutna naravovarstvena zgodba o uspehu prevesi v svoje nasprotje,« je dejal prof. dr. Jerina.

V zaključku novinarske konference je prof. dr. Jerina posebej opozoril, da odstrel medveda trenutno nima ustreznih alternativ, kot se skuša prikazati v nekaterih javnostih. Ukrep je pomemben, ker se z njim ohranja distanco med medvedom in človekom (»vzdržuje strah medvedov pred človekom«), poleg tega lahko verjetno pomaga ohranjati toleranco ljudi (zlasti lovcev) tudi, ker se z odstrelom ustvarja dohodke.

Tina Drolc, Klemen Jerina, Aleksandra Majić Skrbinšek, Tomaž Skrbinšek

Foto: Tina Drolc

Podporo znanosti ohranitvenemu upravljanju medveda v Sloveniji, kar na Biotehniški fakulteti gradijo že več desetletij, so predstavili (od leve): prof. dr. Nataša Poklar Ulrih, prodekanja za znanstvenoraziskovalno delo BF, doc. dr. Tomaž Skrbinšek in mag. Aleksandra Majić Skrbinšek, oba s Katedre za ekologijo in varstvo okolja, Oddelek za biologijo, prof. dr. Klemen Jerina s Katedre za upravljanje prostoživečih živali, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.

postavili dva pomembna mejnika v proučevanju naših medvedov in temelj razumevanju populacijske dinamike. Med obema mejnikoma se je populacija povečala za 41 odstotkov in je spomladi leta 2015 štela okrog 711 (657–767) medvedov. Na osnovi navedenih točkovnih ocen številčnosti in spolne sestave populacije ter dolge časovne serije podatkov o evidentirani smrtnosti medvedov (obdobje 1998–2018) so razvili robustne rekonstrukcijske in napovedne modele populacijske

v letih, ko ne rodi bukev. Tako je kljub visokim populacijskim gostotam medvedov še vedno uspešno sobivanje med medvedom in človekom, na kar smo lahko upravičeno ponosni.

Raziskave nedvoumno kažejo, da imamo ljudi v Sloveniji medveda radi in ga na splošno sprejemamo, tudi v lokalnem okolju – na območju medveda. Raziskave tudi opozarjajo, da imajo ljudi sedaj medvedov preprosto dovolj in da si jih v svoji bližini nikakor ne želijo še več, kot jih je že, morda

Bazenska lovška razstava na Kapli

Lovci Lovskogojitvenega bazena (LGB) Radlje ob Dravi, ki ga sestavljajo LD Janžev vrh, LD Kapla, LD Podvelka, LD Radlje ob Dravi in LD Remšnik ter združuje 288 članov in članic ter osem lovskih pripravnikov, obsega pa 17.116 ha lovni površin, so 17. februarja na Kapli pripravili pregledno lovsko razstavo uplenjene divjadi in lovskih trofej za leto 2018. Tokrat je razstavo organizirala LD Kapla (vsako leto je pregled v drugi lovski družini).

Starešina LD Kapla **Jože Pušnik** je pozdravil številne zbrane člane LGB Radlje ob Dravi in goste. V nadaljevanju je predsednik LGB Radlje ob Dravi **Slavko Prah** predstavil LGB Radlje ob Dravi. Povedal je, da analiza odvzema divjadi iz lovišč v letu 2018, za katero so podatki vzeti iz informacijskega sistema Lisjak, kaže na skupno uresničitev odvzema LGB Radlje ob Dravi v višini 87,85 odstotka pri parkljarih in uresničitev odvzema v višini 107,10 odstotka pri mali divjadi. Podatki kažejo, da se zmanjšuje oziroma ni dosežen odzem pri poljskem zajcu, fazanu in raci mlakarici.

Predsednik Prah je takole sklenil svoje poročilo: »Izvajanje lova je samo ena vrsta dejavnosti nas lovcev. So še številne druge in za naš LGB lahko povem, da opravimo veliko število prostovoljnih ur v in zunaj lovišča. Dobro sodelujemo z lokalno skupnostjo in drugimi društvi, na ravni Pohorskega lovskoupravljavskega območja in Lovske zveze (LZ) Maribor pa konstruktivno s predlogi.« Dodal

je, da so v LGB Radlje ob Dravi posebno aktivni in uspešni na področju lovskega strelstva. »S ponosom lahko povem, da strelci iz našega LGB številčno in kakovostno tekmujejo tudi na najvišjem nivoju v Sloveniji,« je še povedal in se zahvalil vsem petim lovskim družinam za opravljeno delo v minulemu letu, LZ Maribor za pomoč in dobro sodelovanje, lovcem LD Kapla pa za vzorno pripravljeno lovsko razstavo.

Kot vsako leto je bilo tudi letos ob razstavi strokovno predavanje; tokrat je bila tema *Problematika male divjadi – vzroki in posledice drastičnega upadanja številčnosti ter možnosti lovske organizacije za izboljšanje razmer*. Predavatelj dr. **Marjan Toš** je nazorno, s številnimi fotografijami, zanimivo in poučno predstavil problematiko zmanjševanja številčnosti male divjadi, navedel vzroke za to in poudaril možnosti za izboljšanje zaskrbljujočega stanja. »Mala divjad, zlasti še poljske kure in tudi poljski zajec so vrste, ki so usodno odvisne od naravnega okolja in razmer, ki jim v kmetijski pokrajini omogočajo preživetje. Ne pa tudi trajnega obstoja in ohranitve, če se bodo razmere s takšno silovito dinamiko še slabšale,« je poudaril. Navedel je pglavitne vzroke za zmanjševanje številčnosti poljske (male) divjadi: intenziviranje kmetijske pridelave, spremenjen način kmetovanja, uporabo kemičnih zaščitnih sredstev in divjadi neprijazne mehanizacije, melioracija in komasacija, uničevanje živih mej, mejic, vetrobranskih pasov, nižinskega varovalnega gozda, krčenje gozdnega roba, sodobna košnja, izsekavanje nižinske ve-

getacije, zlasti še obrečnih pasov drevja in grmovja idr. K vsemu temu moramo dodati še vedno večji promet, izgradnjo prometnic, množično rekreacijo, nabiranje gozdnih sadežev, industrializacijo in urbanizacijo. Pomembno je tudi povečanje števila nekaterih povsem zavarovanih plenilskih vrst in pojav novih, med katerimi je posebej opozoril na šakala. V zaključnem delu predavanja je dr.

z biblično mislijo: »Sej, kar si in kar imaš, da bodo peli žanjci, ko pridejo jutri žet.« In dodal: »Bomo jutri še lahko želi, dragi lovski sodruzi? Razmislijmo skupaj in iščimo razumne odgovore, da ne bo res prepozno še za tista polja, na katerih nam še raste setev.«

Zbrane je pozdravil in nagovoril tudi predsednik LZ Maribor **Marjan Gselman**. Med drugim je lovce seznanil z aktualnostmi v

Foto: Jože Marhl

Lovci in gostje so si z zanimanjem ogledali pregledno razstavo laniških lovskih trofej iz petih lovskih družin Lovskogojitvenega bazena Radlje ob Dravi.

Toš navedel ukrepe, da bi zaustavili zmanjševanje številčnosti poljske male divjadi, kot so biotehniška dela in ukrepi v lovišču – vzdrževanje grmišč, remiz, živih mej, mejic, obrečnih pasov, gozdih robov in vodnih virov v naravnem okolju, ohranjanje plodonosnega drevja in grmovja ter puščanje podrasti in ostanke domorodne vegetacije. Predavanje je končal

LZ Maribor in pohvalil opravljeno delo LGB Radlje ob Dravi v letu 2018. V imenu inženirja **Antona Kovšeta**, župana Občine Podvelka, je lovce pozdravil avtor tega prispevka. Pester kulturni program so pripravili **Registi LZ Maribor in Ljudske pevke s Kaple**. Nato sta sledila odprtje razstave in njen ogled.

Mag. Jože Marhl

50. Zbor lovcev Mežiškega LGB

Letošnji, že 50. Zbor lovcev Mežiškega lovskogojitvenega bazena (LGB) in lovsko razstavo je v soboto, 9. februarja, v koteljskem gasilskem domu organizirala LD Prežihovo. Svoje razstavne panoje so lepo uredile štiri lovške družine, ki so del Mežiškega LGB: LD Prežihovo - Kotlje, LD Peca - Mežica, LD Jamnica - Prevalje in LD Strojna - Ravne.

Avtor lepo urejene diorame s prepariranimi gozdnimi živalmi je bil vsestranski domači lovec **Franc Adamič**. Koteljski lovci so za lovsko dušo opremili tudi poseben pano z vrhunskimi lovskimi trofejami iz svojega lovišča.

Žal so člani sveta LGB ob zav-

zeti pripravi na prireditve spre-gledali ali pozabili, da je letošnji dogodek pravzaprav jubilejni – že 50. Res škoda, da ob njegovem abrahamu niso pripravili kratkega povzetka 50-letnega delovanja.

Lovski zbor je povezovala domačinka in sopotnica koteljskega lovca **Katarina Valentar**. Predsednik Mežiškega LGB **Maksimiljan Oserban** je le na kratko predstavil delovanje bazena v minulemu

letu. Omenil je, da so lani sicer organizirali dve bazenski strelski tekmi, na katerih ni manjkalo lov-ske družabnosti. Z minuto molka so se spomnili šestih lani umrlih lovskih tovarišev iz Mežiškega LGB, med katerimi je bil tudi **Jože Logar**, nekdanji starešina LD Prežihovo - Kotlje in ustanovni član Mežiškega LGB.

Čeprav februarski večerni lovski zbor v Kotljah ni bil jubilejno obarvan, je bil vseeno dovolj zanimiv in privlačen, a očitno spet samo za nekatere stalne starejše lovce. Mlajših take prireditve že dolgo ne zanimajo več! Udeležilo se ga je najmanj lovcev doslej. Starešina LD Prežihovo - Kotlje **Milan Košeljnik** je bil zaradi tega upravičeno vidno užaljen; pričakoval je, kar je odkrito tudi povedal, da bi morala biti gasilska

Mežiški lovskogojitveni bazen ima v severovzhodni Sloveniji najdaljšo tradicijo postavitve lovskih razstav. Tamkajšnji lovci skupaj upravljajo z divjadjo na 15.081 ha lovni površini. Kljub vsem naporom lanskega načrta odvzema divjadi niso izpolnili stoodstotno. Še največ težav so imeli pri odstrelu srnjadi in tudi pri gamsih, zlasti zaradi lanskimi neugodnih vremenskih razmer. Načrt lanskega skupnega odvzema srnjadi je bil 561 osebkov, odvzem pa je bil 493 (87,9 %). Najbolj zaskrbljujoče je, da so lani pri srnjadi zabeležili kar 110 izgub. Načrt odvzema jelenjadi je bil deset osebkov, odstrelili so samo tri. Načrtovali so tudi odstrel 58 gamsov, odstrelili so jih 44. Odstrelili so samo tri divje prašiče (načrt: 6). Več lovske sreče so imeli pri odstrelu male divjadi: odstrelili so 118 lisic (načrt: 103), 12 jazbecov (načrt: 10), dve kuni zlatice (načrt: 4), 18 kun belic (načrt: 23) in 7 poljskih zajcev (načrt: 11).

50. Zbor lovcev Mežiškega LGB in lovška razstava sta bila v gasilskem domu v Kotljah.

dvorana nabito polna. Mežiški LGB namreč šteje 245 članov, od katerih je sedem lovskih mojstrov, 30 lovskih čuvajev, 24 preglednikov divjačine, 31 strelskih sodnikov in en kinološki. Povabilu so se odzvali predsednik Koroške lovske zveze (KLZ) in LGB Črna **Janez Švab** ter podpredsednik in tajnik Kluba prijateljev lova

– Celovec **Franz Hirm** in **Jure Mandl**. Švab je v pozdravnem nagovoru priznal, da je v Mežiški dolini za lovske razstave spet manj zanimanja. »Že pred 30 leti je začelo upadati zanimanje za lovske razstave. Takrat so nekateri celo predlagali, da jih ne bi več organizirali,« je spomnil Švab. Hirm pa je poudaril, da se bo

čezmejno lovsko sodelovanje nadaljevalo tudi po smrti njihovega dolgoletnega predsednika **Mirka Kumra - Frica** in dodal: »Lov je veselje, je odgovornost.«

Z ubranim petjem so se združeni in samostojno lepo predstavili pevci **Lovskega okteta LD Peca**, ki ga vodi dr. **Vojko Veršnik**, in **Lovskega okteta LD**

Prežihovo, ki ga vodi mag. **Aleksander Kotnik**. V strokovnem delu zbora je mežiški lovec **Niko Čarf**, predsednik Komisije Mežiškega LGB za veliko in malo divjad, predstavil statistiko odvzema divjadi v letu 2018, ki jo je posebej za koteljski zbor zbral in uredil strokovni tajnik **KLZ Franc Praznik**, član LD Jamnica - Prevalje. Upokojeni policijski inšpektor **Janez Rotovnik**, sicer starešina LD Peca - Mežica, pa je spregovoril o lovskem orožju, in sicer, kako mora biti varno shranjeno, kako ga je treba prenašati, prevažati v avtomobilu ali na motorju ter nositi na lovu.

KLZ je lanskim upleniteljem podelila medalje za neuradno ocenjene trofeje gamsov. **Anton Navodnik** (LD Prežihovo - Kotlje) je prejel bronasto za roglje gamsa kozla (100,95 CIC-točke), **Emil Zdovc** (LD Prežihovo - Kotlje) bronasto za roglje gamsove kože (100,25 CIC-točke), **Jure Oderlap** (LD Peca - Mežica) bronasto za roglje gamsove kože (98,53 CIC-točke), **Tomaž Kunc** (LD Peca - Mežica) bronasto za roglje gamsa kozla (103,48 CIC-točke) in **Jaroš Zbičajnik** (LD Peca - Mežica) bronasto za roglje gamsove kože (97,50 CIC-točke).

Franc Rotar

38. Memorial Pohorskega bataljona

LD Šmartno na Pohorju je organizirala tradicionalno tekmovanje **Memorial Pohorskega bataljona** v streljanju na glinaste golobe v spomin na padec Pohorskega bataljona med drugo svetovno vojno. Tekmovanje je potekalo v megleni, zelo hladni nedelji, 6. januarja 2019, dva dni pred padcem Pohorskega bataljona, ki je svojo žalostno usodo končal 8. januarja 1943.

Tekmovanje je bilo organizirano že 38. zapovrstjo pod pokroviteljstvom **Občine Slovenska**

Bistrica, ki prispeva sredstva za nakup pokalov. Začetki tega strelskega tekmovanja segajo daleč nazaj. Sprva ga je organizirala **LD Polskava**, ki je pobratena z LD Šmartno na Pohorju. Ko je LD Polskava ostala brez strelšča, so memorial preselili na Šmartno na Pohorju, kjer je ostal doslej.

Strelsko tekmovanje sta začela starešina LD Šmartno na Pohorju **Jože Fric** in strelski referent **Branko Fidler**. V znamenje spoštovanja vrednot padlega bataljona se tekme vsako leto kljub slabemu in mrzlemu vremenu v začetku januarja udeleži veliko strelcev iz vseh koncev Slovenije. Tudi

nedelja – na dan strelske tekme v spomin na padec bataljona – je bila mrzla, meglena, rahlo je pršil sneg. Lovci, ki so prihajali na strelišče neposredno ob lovskem domu LD Šmartno na Pohorju, so si podajali roke, voščili ob novem letu in si zaželeli dobre strelske uspehe. Letos se je tekmovanja

Rezultati

Posamezno, pokalno:
1. Andrej Ruprecht, 2. Jan Kmetec, 3. Uroš Hrebršek.

Veterani: 1. Danilo Marhold, 2. Slavko Prah, 3. Andrej Marhold.

Superveterani: 1. Branko Fidler, 2. Andrej Kovačič, 3. Ivan Bezjak.

Ekipno: 1. LD Slovenska Bistrica, 2. LD Laporje, 3. LD Kungota.

Vzdušje na 38. Memorialu Pohorskega bataljona je bilo prijetno kljub mrzlemu in meglenemu januarskemu vremenu.

udeležilo 32 tekmovalcev različnih lovskih družen in strelskih društev. Za ekipno streljanje je bilo prijavljenih sedem ekip.

Tekmovalci so streljali v lovskem stavu na deset golobov. Ekipa so šteje po štiri strelce. Preostale kategorije so bile: pokalno posamezno, veterani (nad 55 let) in superveterani (nad 65 let). Za pokalno posamezno in veteransko tekmovanje sta šteli dve seriji po deset golo-

bov. Strelski referent Fidler je s svojimi pomočniki in lovci iz Šmartnega na Pohorju zelo dobro organiziral tekmo, na kateri ni manjkalo tudi hrane in pijače. Pokale je podelil skupaj s starejšino, vzdušje pa je bilo prijetno kljub mrzlemu in meglenemu vremenu.

Pohorski bataljon (uradno 1. bataljon Pohorskega odreda) je bil ustanovljen 11. septembra 1942 v Dobrovljah na Pohorju,

njegov poveljnik je bil **Rudolf Mede**. Ob nastanku je štel 90 borcev in bork. Od ustanovitve je izvedel okoli 105 različnih akcij in je bil velik trn v peti Tretjemu rajhu na Štajerskem. Večkrat so ga poskušali uničiti, vendar jim ni uspelo; 6. januarja 1943 je bilo v Mariboru izdano povelje o uničenju ali zajetju Pohorskega bataljona, ki si je na Treh Žeblih v bližini Osankarice pred božičem uredil tabor, v katerem je namera-

val prezimiti. Bataljon je obkolilo 2000 vojakov različnih struktur nemške vojske in okoli poldneva 8. januarja se je začel tragičen boj Pohorskega bataljona, ki je trajal dve uri in pol. V poslednjem boju je padlo 69 borcev in bork. O veličastnosti poslednjega boja so pisali tudi v nemških poročilih. Sedem padlih borcev Pohorskega bataljona je razglašeni za narodne heroje.

Branko Ačko

Žlahtne trofeje ZLD Prekmurje

Komisija za ocenjevanje trofejev pri Zvezi lovskih družen (ZLD) Prekmurje je imela v torek, 22. januarja, težko, vendar prijetno nalogo: uspelo ji je oceniti bogato bero trofejev za minulo leto.

Komisija, v kateri so bili **Aleksander Beer**, **Ernest Kerčmar** in **Stanko Antolin**, je imela tudi kaj oceniti. Lanska bera je bila bogata in žlahtna, med uplenjenimi jeleni je bilo na ocenitvi 16 jelenjih rogovi, od katerih so bila neuradno ocenjena tri kot zlata, osem naj bi bilo srebrnih, pet pa bronastih.

Vsi zlati primerki so bili uplenjeni v dolinskem delu Prekmurja. Prvi je bil ocenjen z 227,48 CIC-

Ladislav Herzenjak iz LD Velika Polana s svojo zlato trofejo

točke, uplenil ga je lovec LD Velika Polana **Ladislav Hrzenjak** na obrobju Črnege Loga. Drugi je

dosegel 226,53 CIC-točke, uplenil ga je **Aleksander Šooš** iz LD Lendava prav tako na obrobju

Črnege Loga. Tretji zlati primerek je bil ocenjen z 214,02 CIC-točke; uplenitelju **Jožefu Bertalanicu** se je sreča nasmešnila na obrobju dobrovniških gor. Lovci so uplenili tudi 306 osebkov srnjadi, pri katerih ni bilo zaznani posebnih odstopanj.

Ob bogatih trofejah smo pričeli pojavu vedno višjih zahtevkov lastnikov zemljišč zaradi škode, ki jo je povzročila divjad. Pojavljajo se številne goljufije prek neuradnih cenilcev. Primeri pogosto končajo na sodiščih, kjer pa se potem odškodnine dvigajo v nebo. Lovske družine že dalj časa opozarjajo na težavo in odgovornost države za nastalo škodo, katere poravnavi prav kmalu ne bodo več kos.

Peter Novak

Slavnostni sprejem za haloško in ptujsko lovsko legendo Mirka Obrana

Predsednik Zveze lovskih družen (ZLD) Ptuj - Ormož dr. **Srečko Felix Krobe** je 16. januarja na sedežu **ZLD Ptuj - Ormož** na Ptuj pripravljal slavnostni sprejem za **Mirko Obrana**, dolgoletnega strokovnega tajnika omenjene območne zveze. Udeležili so se ga člani Upravnega in Nadzornega odbora ZLD Ptuj - Ormož, kinologi ter Obrani najožji sodelavci in dolgoletni prijatelji.

Z izbranim programom so nastopili **Ptujski lovski rogisti**, ki bodo prihodnje leto praznovali 30-letnico delovanja. Obrano bogato in ustvarjalno lovsko-kinološko pot je predstavil dr. Krobe in omenil, da je bil Obrana neusahljiv studenec lovske modrosti, ki je s strokovnim znanjem in praktičnimi izkušnjami pomagal številnim generacijam mladih lovcev.

Na območno lovsko zvezo je prišel leta 1971 in sodeloval z uglednim lovцем in ustanoviteljem ptujske podružnice Slovenskega lovskega društva leta 1921, **Alfon-**

zom Mazlujem. Od njega se je tudi veliko naučil in je lahko že leta 1973 prevzel naloge strokovnega vodje pisarne in tajnika območne zveze, ki jih je opravljal vse do konca minulega leta. Postal je prepoznavna ptujska lovsko legenda in nadvse spoštovan član zelene bratovščine, ki so ga povsod sprejeli odprtih rok. Ob slovesu od aktivnega delovanja se je od njega poslovil tudi častni predsednik ZLD Ptuj - Ormož mag. **Emilijan Trafela**, s katerim sta zgledno sodelovala več kot štiri desetletja.

Obrana je aktivno deloval tudi v svoji **LD Zavreč**, ki jo je vodil kot starešina na mejnem območju v Halozah. Tudi med završkimi lovci je zelo priljubljen, saj je bil vedno enak med enakimi in je rad sprejemal tudi drugačna mnenja. Zavzemal se je za popolno uveljavljanje lovske etike in za lovsko pravičen lov. Vedno sta mu bili na prvem mestu divjad in skrb za varovanje njenega okolja, prizadeval si je tudi za ohranitev ogroženih in redkih vrst. Zelo dobro je skrbel za lovsko kinologijo. Bil je vzreditelj in vodnik lovskih psov. Njegovo strokovno prepričanje je bilo, da brez izšolanega lovskega psa lov preprosto ni mogoč. Tako prepi-

čanje je v dobršni meri prenašal tudi na mlajše lovce, ki jim je vzoren mentor in učitelj. Obrana je bil tudi odličen preparator divjih živali in specialist za prepariranje pernatih divjadi.

Kot so povedali na slavnostnem sprejemu v ptujski lovski hiši na Potrčevi ulici, za katero je Obrana lepo skrbel, se je kot dolgoletni strokovni tajnik trajno vpisal v bogato zgodovino ptujskega

lovstva. Njegova odlika je bila velika predanost delu – če je bilo treba, je prihajal v pisarno tudi ob sobotah, nedeljah in praznikih. V dolgih letih predanega službovanja ni bil niti en dan na bolniškem staležu. Predsednik ZLD Ptuj - Ormož dr. Krobe je poudaril, da je Obrana vedno znal odgovoriti na vsa vprašanja in da so generacije mladih lovcev rade sledile njegovemu zgledu.

Dr. Srečko Felix Krobe (levo) je Mirku Obranu po 48 letih požrtvovalnega dela na območni lovski zvezi izročil spominsko darilo.

Dr. Krobe je Obranu izročil spominsko darilo in izrazil upanje, da bo tudi v prihodnje še sodeloval pri delu, sploh, ker vsi lovski tovariši cenijo njegovo strokovnost, človeško dobroto, odkritosrčnost in modrost. To pa so vrednote, ki niso dane vsakemu človeku. Za zgledno sodelovanje sta se Obranu zahvalila tudi predsednik ptujsko-ormoškega ob-

močnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL) **Branko Novak** in organizacijski vodja ptujskih rogistov **Franc Slodnjak**. Oba sta poudarila njegove velike zasluge za promocijo in sodelovanje lovcev z drugimi uporabniki prostora (kmeti, gozdarji, ribiči, ornitologi), za negovanje bogate tradicije lovske kulture in zavzemanje za lovsko etiko.

Po uradnem sprejemu je sledila živahna razprava med udeleženci, ki so vsi po vrsti Obranu izrekli zahvalo za njegovo nesebično razdajanje in prijazno pomoč, ki so je bili deležni tudi kot mladi lovci. Obranu je s svojo pokončno držo in razumom dokazal, da je lahko najbolj srečen tisti učitelj, ki ga kateri od učencev prekosi in nadgradi. In Obranu je bil resnično

dober učitelj, zato se za prihodnost ZLD Ptuj - Ormož ni treba bati. Zdajšnja vodstvena struktura je precej pomlajena in ker so imeli dober zgled, tudi uspešno nadaljujejo tradicijo organiziranega lovstva na ptujskem območju. Leta 2021 bodo praznovali stoletnico lovskega delovanja, ki mu je pustil trajen pečat tudi Obranu.

Dr. Marjan Toš

Tudi s pomočjo lovcev korak bliže pri opremitvi z AED

Življenje je temeljna in najvišja pravica vsakega človeka, ki je nihče nima pravice odvzeti drugemu. Nasprotno od tega pa ima vsak pravico in dolžnost, da drugemu reši življenje. S to zavestjo in vedenjem, da smo prav lovci tisti, ki smo poleg policistov, gasilcev in reševalcev nenehno na terenu, smo se člani **LD Banja Loka - Kostel** odločili, da bomo vsaj malo pripomogli k varnosti občanov in naših članov.

Lovci se pri svojih aktivnostih gibljemo po najzahtevnejših in odročnih terenih, kjer ni gasilcev, reševalcev ali policistov, zato je precejšnja možnost, da bomo prav mi tisti, ki bomo prvi naleteli na ponesrečenca in mu bomo morali nuditi prvo pomoč. Poleg tega se zavedamo, da so med nami tovariši, ki bi zaradi ostarelosti ali zdravstvenih težav lahko potrebovali nujno medicinsko pomoč, kar se lahko zgodi na sestanku, skupnem lovu ali drugi lovski prireditvi. Da bi obnovili znanje iz prve pomoči in vsaj malo izgubili prirojeni strah pred nudenjem pomoči sočloveku, smo že leta 2016 pripravili interno izobraževanje članov o prvi pomoči. Glavni poučilec je bil na temeljnih postopkih

Foto: Mladen Koritnik ml.

S pomočjo donatorskih sredstev lovcev LD Banja Loka - Kostel je Občina Kostel nabavila avtomatski eksterni defibrilator, ki je postavljen v Banja Loka in je le nekaj sto metrov od lovskega doma.

oživljanja pri odraslih in otrocih ter uporabi avtomatskega zunanega defibrilatorja (AED). Odziv članov na izobraževanje je bil

odličen in izrazili so željo, da bi izobraževanje še kdaj ponovili ter organizirali dodatno izobraževanje o oskrbi poškodb, ugrizov, strelnih

ran, vrezin in podobnem, saj je tudi to znanje več kot dobrodošlo in potrebno pri izvajanju naših aktivnosti.

V želji, da bi vsaj malo pripomogli k varovanju življenja in zdravja ljudi na območju našega lovišča, smo člani LD Banja Loka - Kostel stopili še korak dlje. Zavedamo se nujnosti medsebojnega sodelovanja ljudi pri varovanju življenja in zdravja, zato smo se velikodušno pridružili občinskemu projektu opremljanja **Občine Kostel** z AED. V ta namen je bil že v letu 2017 organiziran komercialni skupni lov, izkupiček skupnega lova pa smo, v obliki donacije Občini Kostel, namenili nakupu AED. Občina je našo pripravljenost sodelovati seveda sprejela z odprtimi rokami in v letu 2018 je bil z našimi donatorskimi sredstvi nabavljen AED, ki je postavljen v Banja Loka in je le nekaj sto metrov od našega lovskega doma.

Zavedamo se, da takšna odločitev ni del našega temeljnega poslanstva, vsekakor pa je ena od oblik sodelovanja z lokalno skupnostjo, ki so jo opazili tudi občani. Upamo, da AED ne bo treba nikoli uporabiti. Če pa ga bo treba in bo komurkoli rešil življenje, smo lovci naredili vse in še več in naša investicija ne bo zaman.

Mladen Koritnik

70 let LD Gabrovka

Na območju sedanjega lovišča **LD Gabrovka** sta bili leto po drugi svetovni vojni ustanovljeni dve lovski družini. Sedem ustanovnih članov je ustanovilo **LD Sv. Križ**. Starešina je postal **Franc Borštnar**, gospodar **Anton Višnikar** in tajnik **Franc Štempihar**. Nekako ob istem času je bila ustanovljena tudi **LD Moravče**. Njen prvi starešina je bil **Franc Markovič**, gospodar in tajnik pa **Julijan Pavlin**. Na osnovi ustanovnih občnih zborov sta obe lovski družini 19. oktobra 1946 dobili od **Okrajnega izvršilnega ljudskega odbora**

Trebnje lovišči v zakup. Leto pozneje sta se lovski družini združili in dobili lovišče na območju obeh lovske družin; novo nastala družina je prevzela ime Gabrovka. Zato štejemo za leto ustanovitve leto 1947.

LD Gabrovka spada v Zasavsko lovsko območje. Sedež lovske družine je v Moravčah pri Gabrovki, kjer imajo tudi svojo lovsko kočjo z gospodarskimi in športnimi objekti. V LD Gabrovka sta včlanjeni dve lovki in 34 lovcev. Lovska družina deluje pod okriljem **Zveze lovske družine Zasavje**. Med članstvom je sicer kar nekaj mlajših, vendar se starost članstva povečuje.

Skupna površina lovišča znaša 4079 hektarjev, lovne površine je 3919 hektarjev, nelovne pa 160 hektarjev. Lovišče je prostorsko v Občini Litija, Šmartnem pri Litiji, Mirni in Trebnjem. Spada med srednjegorska lovišča, saj na vrhu Kamnika dosega 776 m nadmorske višine. Po velikem delu lovišča vodi tudi pot, ki jo je opisoval **Fran Levstik** v znameniti povesti *Popotovanje od Litije do Čateža*.

Praznovanje 70-letnice delovanja LD Gabrovka je sicer motil naliv, vendar je kljub temu minilo v izjemno prijetnem razpoloženju. Slovesnosti so se udeležili številni krajani, navzoči so bili

predstavniki sosednjih lovske družin, območne lovske zveze, osnovnošolci, učitelji, ravnatelj in drugi. **Moravški lovski rogi** so pred lovsko kočjo LD Gabrovka jubilejno praznovanje začeli z lovskimi fanfarami, člani **Lovskega pevskega zbora Zasavje Trbovlje** pa so nadaljevali z ubranim petjem. Oboji so sodelovali tudi v nadaljevanju programa, ki so ga odlično dopolnili učenci **Osnovne šole Gabrovka** z ubranim petjem zborčka, recitacijami in domiselnimi lovskimi skeči, ki so še posebno navdušili zbrane goste in lovce.

Predsednik LD Gabrovka **Edo Bučar** je v nagovoru lovce in šte-

vilne goste spomnil na poslanstvo, ki ga imajo lovci v sodobnem svetu, na upravljanje z divjadjo in na dejstva, da se lov skozi čas spreminja v vseh pogledih. Tako je opozoril na številčnost posameznih vrst divjadi, ki se zmanjšuje zaradi narave in človekovega učinkovanja, opozoril je na načine lova in na njegov spremenjen socialni pomen. Tudi socialni odnosi med lovci in preostalim svetom so se zelo spremenili. »Lova ne moremo obravnavati kot navaden šport, kot si ga na žalost predstavlja veliko ljudi. Pravi lov je daleč od tega! Lovci niso skupina ljudi, ki se lahko zapre v svojo dvorano z igriščem in se tam lahko gredo igre po svojih pravilih. Potem spijejo še kakšno pivo in gredo domov,« je še slikovito poudaril predsednik LD Gabrovka Bučar in nadaljeval

Foto: Brane Praznik

Člani LD Gabrovka ob praznovanju 70-letnice svoje lovske družine

svoje razmišljanje: »Naše ,igrišče' je praktično celotno naravno okolje. In to ni samo naše igrišče, kjer bi veljala samo naša pravila. Prostor si delimo še z ostalimi

uporabniki naravnega okolja. To so kmetje, ostalo prebivalstvo, gozdarji, planinci, promet ... Vsi skupaj smo, če to hočemo ali ne, samo začasni uporabniki tega

prostora. Zato ga moramo uporabljati v smislu trajnostne rabe, se pravi, da mora ostati še za prihodnje rodove.«

Brane Praznik

Življenje v mejicah, izvrstna knjižica Aleksandre Lešnik

V roke sem dobil drobno knjižico formata A5, ki obsega vsega 32 strani in ovitek, katere avtorica je **Aleksandra Lešnik**, z naslovom *Življenje v mejicah*. Odločil sem se, da jo bom čim prej prebral in ob koncu branja sem si lahko rekel le: »V majhnih zadevah se lahko skrivajo koristne, bogate in poučne zadeve!«

Obenem sem se spomnil, kako smo lovci desetletja na različne načine opozarjali na pomen remiz za malo divjad, živih mej, vetrobranskih pasov in zarasti vsaj ene strani bregov ob odvodnih kanalih za kritje in hrano domorodnemu živalstvu v kmetijski kulturni krajini. Javno smo kritizirali, ko smo opažali, da so jih pozimi in zgodaj spomladi (celo v zakonsko prepovedanem času!) lastniki zemljišč in kmetovalci sekali in čistili, da bi pridobili še nekaj kvadratnih metrov pridelovalne zemlje in si tako tudi povečali kmetijske subvencije. Nekateri so bili pri tem tako zavzeti, da so ponekod ob njih in vodnih telesih marsikje preorali tudi dolgoletne poljske poti, ki so vodile do njihovih površin. A bilo je vse zaman, pooblaščen državne inšpekcijske službe učinkovitega nadzora niso opravljale (ali pa so ga zgolj simbolično, odzivale so se le na posamezne prijave naravovarstvenikov in lovskih čuvajev). Kot da se kmetijski lobi z zasebnimi kmetovalci vred le posmehuje zakonskim določilom, ki so poudarjala nujnost upoštevanja

in pravilnega ravnanja z mejicami ter upoštevanja remiz za divjad v kmetijski krajini.

Pri tem še posebno mislim na določila petega odstavka 32. člena *Zakona o divjadi in lovstvu* (2004), ki se nanaša na sekanje, požiganje ali drugačno uničevanje živih mej, grmišč in s suho zarastjo poraslih površin, ter na prvi odstavek 33. člena istega zakona, ki se nanaša na regulacije vodotokov in osuševanje. Kaj ta

lastniki zemljišč tako ali tako le redko upoštevajo zaradi slabega ali nikakršnega ustreznega nadzora državnih organov.

Knjižica, ki bi ji rad namenil nekaj besed, nas s poučnim in jedrnatim besedilom ter slikovnimi prilogami poučuje o pravi vrednosti in vlogi mejic, katere grmovne in drevesne vrste rastlin so najprimernejše, bralca podrobneje seznani o rastlinski in živalski vrstni pestrosti v njih, kaj vse dobrega mejice še nudijo, kako jih je treba pravilno vzdrževati in na koncu je avtorica dodala še nekaj besed o zakonodaji, ki se navezuje nanje. Vendar je tudi ona kritično napisala, da »imamo predpise, ki pa mejicam koristijo bolj na papirju kot v resnici«.

V kratkem končnem poglavju knjižice *Pogled v prihodnost – kako naprej?* je v bistvu jednat povzetek vsega prejšnjega pisanja in razlag, ki slehernega zainteresiranega bralca vsekakor prepriča, da je mrežna povezava mejic v kulturni krajini, zaradi vseh njihovih vlog, še toliko bolj zaradi zavzemanja za varstvo biotske pestrosti, res potrebna in da le njihovo varstvo, brez ustreznega vzdrževanja, ne bo kaj dosti pomagalo. Potrebne so tudi nove mejice!

Zaradi v zadnjih letih povečane naravovarstvene zavesti v Sloveniji, manj pa praksi, pri kateri kot »priganjalec« pomagajo tudi mnoge naravovarstvene zahteve in priporočila (usmeritve) Evropske unije, ki za pravilno upravljanje mejic in njihovo varstvo predvidevajo tudi subvencionirane ukrepe, je več kot nujno potrebno, da se zanje enotno zavzamejo v prvi

vrsti državni sektorji kmetijstva, upravljanja voda, varstva naravne in kulturne dediščine, gozdarstva in lovstva, prostorskega načrtovanja, pristojnih inšpekcijskih služb ter kot glavni usklajevalec vseh – **Sektor za ohranjanje narave Ministrstva za okolje in prostor (MOP)**. Žal je že tako, da je prav od ravnanja posameznikov iz vseh omenjenih resorjev odvisen ključni uspeh za njihovo ohranitev in vlogo.

Koristna in poučna publikacija *Življenje v mejicah* je nastala v projektu *Mej-mo-jih!* (nosilec projekta je **Herpetološko društvo (Societas herpetologica)**, partner pa **Center za kartografijo favne in flore**), ki ga sofinancirata **Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad** ter MOP v okviru *Javnega razpisa za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij na področju varstva okolja in podnebnih sprememb*. Pri njenem nastanku so, poleg avtoričinega dela in mnogih darovalcev fotografij, k vsebini pomembno prispevali tudi **Primož Presetnik, Marijan Govedič, Franc Rebeušek, Katja Pobošaj in Barbara Zakšek**. Recenzijo je opravil prof. dr. **Franč Janžekovič**, lektorsko je gradivo pregledal **Henrik Ciglič**. Oblikovanje in tisk knjižice v 3000 izvodih je opravilo podjetje **Trajanus, d. o. o., Kranj**, izdajatelj pa je (2018) **Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju**.

Za lovce nadvse koristna knjižica je širši javnosti na voljo tudi v elektronski obliki (v pdf formatu) na naslovu <http://www.ckff.si/publikacije.php>.

Boris Leskovic

Naslovna stran knjižice *Življenje v mejicah*

določila določajo, ne bom navaljal, saj menim, da lovci to dobro vemo. Še posebej bi rad poudaril neupoštevanje dovoljenega časovnega obdobja za dovoljena omejena vzdrževalna dela (med 1. avgustom in 28. februarjem – po omejitvah *Zakona o ohranjanju narave* pa do 15. marca (!)), kar priča tudi o tovrstni neusklajenosti obeh zakonov glede iste zahteve!), ki ga kmetovalci in

gore, praznoval visok življenjski jubilej, 90-letnico, naš dolgoletni član **Alojzij Skerlornik**.

Lojze se je rodil 5. julija 1928 v Hudem Kotu v Ribnici na Pohorju, kjer je preživel tudi svoje otroštvo in mladost. Bil je v nenehnem stiku z naravo in imel zanj poseben čut. Po končani osnovni šoli in vojni vihrji se je izučil in postal gozdarski tehnik.

Želja po spoznavanju narave in vsega živega v njej ga je izoblikovala v človeka s posebnim čutom za okolje in odločil se je za vstop v lovske vrste. Redni član LD Prežihovo, Kotlje, je postal leta 1963. Od tedaj aktivno deluje na področju lovstva. Lovci so kmalu spoznali njegovo prizadevno delo in pozitiven odnos do divjadi, narave in lovskega tovarišev.

Lojze je v LD Prežihovo skrbel za številna opravila: sodeloval je pri obnovi koč na Ošvenu, skrbel je za urejeno in čisto okolje, saj mu je zavest o pomenu ohranjanja narave in skrb zanj veliko pomenila, z vso odgovornostjo je sodeloval tudi pri organizaciji lovskega prireditve. Njegove pobude so bili izleti in poučni obiski članov na raznih lovskega prireditvah.

Od leta 1975 do 1987 je bil član disciplinske komisije, od leta 1984 do 1992 revirni vodja, od leta 1987 do 1991 blagajnik ter od leta 1991 do 1995 upravnik lovske koč. Za svoje vestno in prizadevno delo je prejel znak za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter jubilejni znak za 50 let članstva v lovske organizaciji in priznanje območne lovske zveze. Težko je naštet vse, kar je Lojze storil za našo lovske družino in lovske tovariše. S svojo prizadevnostjo in delom je lahko vzor mlajšim generacijam.

Spoštovani lovske tovariši Lojze, hvaležni smo ti za vse tvoje dosežke, predanost in nesebičnost v upanju, da boš tako nadaljeval še vrsto let. Posebno smo ti hvaležni za tvoj izjemen in tovariški posluš za mlajše člane, saj si nas vedno razumel in podprl pri dejanjih, ki so bila v korist divjadi in lovcev v ponos. Ob tvojem življenjskem jubileju ti iskreno čestitamo in ti želimo obilo zdravja, dober pogled in prijetno počutje v naših vrstah.

LD Prežihovo – M. K.

V krogu najdražjih, znancev, prijateljev in številnih lovske tovarišev je obrnil 90. list v knjigi življenja **Anton Petrič** iz LD Prežihovo, Kotlje.

Rodil se je 29. julija 1928 v družini, ki je bila zelo povezana z lovstvom, ki je imelo pri Petričevih dolgoletno tradicijo. Z njim je bilo prežeto vsakdanje delo, zato ne preseneča, da se je Tone v lovske organizacije včlanil že leta 1950 kot pripravnik in po opravljenem lovskega izpitu leta 1952 postal njen redni član. Želja po izpopolnjevanju lovskega znanja je bila tako velika, da je opravil izpit

za lovskega mojstra in postal tudi lovskega čuvaj.

Tone je že desetletja ugleden lovec in funkcionar. V lovske družini je soustvaril trden lovske kolektiv in ga pomagal povezati v veliko lovske družino. Kot ugleden gozdar z izkušnjami je skrbel za ohranjanje rastišč divjega petelina in ruševca na pobočju Uršlje gore, veliko pozornosti je namenjal tudi upravljanju z gamsom.

V lovske družini je opravljal odgovorne naloge: bil je tajnik (1951–1957), gospodar (1957–1961, 1965–1967, 1979–1987, 1989–1991), dva mandata je bil član upravnega odbora in dva mandata član nadzornega odbora. Z veliko vnemo se je lotil gradnje in pozneje obnovitvenih del na lovske koč Ošven, kamor je tudi sam rad zahajal s svojo družino. V tistem obdobju je tudi sodeloval pri pripravah na praznovanje okroglih obletic lovske družine in pri izvedbi lepih naravovarstvenih naravnih lovske razstav ter drugih prireditvah, kot sta družinski večer in jesenski lovi z ženami. Velik poudarek je dajal spoštovanju lovskega šega in navad.

Zaradi osebnih značajskih odlik in prizadevanj je bil spoštovani jubilar in lovske tovariši Tone v dosednji lovske kariere odlikovan z znakom Lovske zveze Slovenije za lovske zasluge ter redi III., II. in I. stopnje, prejel pa je tudi priznanje območne lovske zveze in jubilejni znak za 60 let članstva v lovske organizaciji.

Spoštovani lovske tovariši Tone, hvaležni smo ti za tvoj prispevek k razvoju lovstva ter predanost in podporo pri dejanjih v korist divjadi in lovcev v LD Prežihovo. Ob visokem jubileju ti izrekamo iskreno zahvalo za delo v preteklosti in najboljše želje za trdno zdravje, osebno srečo in zadovoljstvo ter nadaljnje dobro počutje v vrstah zelene bratovščine. Želimo ti, da bi še naprej sooblikoval razvoj slovenskega lovstva in sodeloval pri projektih v dobro narave, divjadi in lovstva.

LD Prežihovo – M. K.

Osemdesetletnico življenja je praznoval **Franc Napret**, član LD Rečica pri Laškem. Rodil se je 31. januarja 1939 v Govcavih pri Laškem in tam delal prve

življenjske korake.

Osnovno šolo je obiskoval v Sedražu, šolanje pa nadaljeval na kmetijski šoli v Sentjurju pri Celju. Prvo zaposlitev je dobil v Kmetijski zadruzi Rečica. Po njeni reorganizaciji se je najprej zaposlil v Rudniku Laško, nato pa je do upokojitve delal v takrat na novo ustanovljenem podjetju – Tovarni izolacijskega materiala Laško. V njej je Franc, kot ga imenujemo lovske tovariši, prevzel vodenje prodaje embalaže, ob delu pa je opravil še ekonomsko šolo. Lovci smo mu zaupali številne odgovorne naloge in dolžnosti. S svojim delom, za katerega je prejel številna priznanja in odlikovanja, ter vzornim odnosom do sodelavcev si je ustvaril ugled dobrega kolega in sodelavca, iskrenega prijatelja in zaupanja vrednega človeka.

Franc je strasten ljubitelj narave, zato se je že leta 1965 včlanil v domačo LD Rečica pri Laškem. Poleg službe je večino svojega časa namenil delu v lovske družini, v kateri je bil zelo dejaven. Izobrazil se je za lovskega tehnik, kot član upravnega odbora

je v lovske družini opravljal dolžnosti lovovodje, gospodarja in starešine, bil pa je tudi član gojitvene komisije Savinjsko-Kozjanske zveze lovske družin (ZLD) Celje. Po vključitvi v lovske družino je začel z vzrejo in vodenjem lovske psov. Na začetku sta bila njegova pasja spremljevalca terier in jazbecar, sedaj pa je že več kot 40 let zvest pasmi nemških prepeličarjev. Za uspešno in vztrajno delo pri vzreji in vodenju lovske psov je prejel tudi kinološka priznanja.

Franc je bil gonilna sila pri nastajanju lovske koč, ki so jo gradili v njegovi rojstni vasi Govce od leta 1965 do slavnostnega odprtja leta 1985. Po upokojitvi je bil več let gospodar omenjene lovske koč. Mnogo let je Franc prenašal svoje znanje na mlajše generacije – učence bližnjih osnovnih šol iz Sedraža, Rimskega Toplica, Rečice in Laškega je seznanjal z naravo in divjadjo. Odkar Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje organizira lovske tabore za osnovnošolsko mladino na Šmohorju, je tudi tam nepogrešljiv predavatelj različnih tem. Že od nekdanji učenci obiskujejo

njegove učne ure z velikim veseljem, saj na njih zaznajo njegovo ljubezen do narave in skrb za njeno ohranitev.

Leta 1978 je Franc za prizadevno delo v lovske vrstah prejel priznanje Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje, leta 1977 je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge, leta 1982 z redom za lovske zasluge III. stopnje in leta 2001 z redom za lovske zasluge II. stopnje. Zaradi vsega opravljenega dela in vloženega truda smo mu lovske tovariši leta 2008 podelili častno članstvo v lovske družini.

Za njegovo uspešno in izredno strokovno dolgoletno delo v lovske vrstah smo mu hvaležni lovci LD Rečica pri Laškem pa tudi lovci širšega celjskega območja. Naša skromna pozornost ob njegovih jubilejih je daleč premajhna glede na njegovo res uspešno delo.

Franc, ob tvojem življenjskem jubileju ti želimo še veliko užitkov v naravi, predvsem pa da bi vever in zdrav prihajal na druženje z lovske tovariši, ki te zelo spoštujemo, cenimo in imamo radi.

LD Rečica pri Laškem – A. M.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

90 let

Mihael Kleč, LD Logatec
Alojz Krapež, LD Javornik
Ivan Marolt, LD Mozirje
Anton Rus, LD Grosuplje
Janko Škof, LD Polhov Gradec
Franc Žakelj, LD Taborska jama

85 let

Milan Cvetko, LD Velika Nedelja
Ferdinand Frece, LD Šentjur
Alojz Grlica, LD Prem
Friderik Kramberger, LD Petišovci
Alojz Muhič, LD Javornik Postojna
Franc Novak, LD Velika Loka
Guido Peroš, LD Koper
Drago Pirišič, LD Banja Loka - Kostel
Jožef Pregeš, LD Dole nad Idrijo
Livij Ivan Rijavec, LD Trebuša
Ivan Janko Rot, LD Boyec
Jožef Šivec, LD Cajnarje
Ivan Trobas, LD Prežihovo

80 let

Avugust Bučar, LD Toplice
Filip Erzetič, LD Paljevo
Štefan Fartelj, LD Murska Sobota
Stanislav Grasselli, LD Oljka
Anton Jeznik, LD Zeleni Vrh Vuzenica
Ivan Kunej, LD Kozje
Milan Novak, LD Mala Gora
Milan Pišek, LD Brezovica
Rudolf Saviozzi, LD Hrastnik
Alojzij Sedar, LD Slovenj Gradec
Jožef Sterle, LD Gornje Jezero
Miroslav Šneler, LD Sinji Vrh
Janez Šuštaršič, LD Rakitna
Alojz Turk, LD Starše

75 let

Martin Bele, LD Novo mesto
Jožef Beribak, LD Krško
Lovrenc Filip, LD Strojna Ravne na Koroškem
Marcus Georgus Fink, LD Trbovlje
Stanislav Gert, LD Gaj nad Mariborom
Mihael Gorenc, LD Vače
Andrej Grabrijan, LD Gradac
Alojz Grobelnik, LD Podvelka
Adolf Hruševar, LD Trbovlje
Franc Jordan, LD Otočec
Alojz Kolbl, LD Videm ob Ščavnici

Janez Kozjek, LD Jošt Kranj
Srečko Kramp, LD Kapla
Alojzij Obreza, LD Begunje
Franc Omerzel, LD Videm ob Savi
Andrej Oštrbenk, LD Čatež ob Savi
Zoltan Scheck, LD Prosenjakovci
Mirko Štalekar, LD Mislinja
Jožef Štihec, LD Lendava
Franc Štruel, LD Leskovec v Halozah
Jožef Štupar, LD Plešivica - Žužemberk
Ivan Turk, LD Dreta Nazarje

70 let

Štefan Biro, LD Velika Polana
Franc Blatnik, LD Kočevje
Bogdan Breznik, LD Trebnje
Slavko Cerovšek, LD Šentjur
Anton Črešnar, LD Oplotnica
Alojz Fortin, LD Ljubno
Janez Godina, LD Hotedršica
Anton Holc, LD Videm ob Ščavnici in LD Ljubinj
Viljem Horvat, LD Radovci
Alojz Kovačič, LD Boštanj
Janez Krašovec, LD Kresnice
Rudolf Lampe, LD Javornik
Štefan Lovrenčec, LD Mala Nedelja
Janez Lušina, LD Selca
Štefan Majcen, LD Črna jama
Janez Merlak, LD Šentjota
Franc Nemanič, LD Metlika
Anton Oblak, LD Križna gora
Ivan Ogorelc, LD Dobova
Mladen Petelin, LD Benedikt
Franc Pintarič, LD Dravinja - Majšperk
Zdenko Polič, LD Jančev vrh
Slavko Rebec, LD Javornik Postojna
Pavel Sanabor, LD Črna jama
Mirko Slemenšek, LD Brestanica
Andrej Smrtnik, LD Horjul
Emil Starčič, LD Cerklje ob Krki
Peter Stergar, LD Malečnik - Košaki
Ivan Šekoranja, LD Bizelsko
Marija Tomazin, LD Kočevje
Edo Veselko, LD Moravče
Janez Wetz, LD Loka pri Zidanem Mostu
Anton Zajc, LD Krka
Bojan Zgonc, LD Dobropolje
Miloš Zupančič, LD Jezersko
Franc Žibert, LD Podkum

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

*Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema Lisjak

Drugošolci OŠ Stična prvič na obisku pri lovcih

Drugošolci z matične šole OŠ Stična so v sodelovanju z LD Ivančna Gorica v okviru dneva dejavnosti, ki je bil v tekočem šolskem letu, doživeli zanimiv in poučen naravoslovni dan. Spoznali so del lovišča, življenjsko okolje divjadi in še vrsto drugih zanimivosti.

Učenci so se z avtobusom odpeljali do lovske preže v Metnaju, kjer sta jih pričakala in pozdravila lovca **Silvo Oven** in **Uroš Hauptman**. Pod njunim vodstvom so si učenci ogledali notranjost preže in z daljnogledom opazovali okoliško pokrajino. Plezanje na prežo je bilo za večino učencev nova in enkratna izkušnja. Z nasmehom na obrazu so zapuščali lovske preže, saj je bil za mnoge učence poseben

Foto: Zvone Lavrič

Učenci skupaj z lovci na zanimivi učni poti

Gorica in na kratko napovedal potek dneva.

Učenci so se skupaj z lovci odpravili na organizirano učno pot, ki je potekala po delu lovišča. Na poti je bilo več postaj, na katerih so bile pripravljene živali. Plankar je na prvi postaji podrobneje predstavil lisico,

»Ko bom velik, bom lovec. Imel bom svojega lovskega psa, klobuk in puško.«

Anes, 7 let

opremo in lovskimi trofejami. Otroke so najbolj pritegnili razstavljeni medved, volk in divji petelin. Medvedov in volčji kožuh so otroci lahko potipali, obenem pa poslušali Ovna in Lavriča, ko sta pripovedovala, kje so lovci uplenili živali in kako je potekalo njihovo prepariranje.

Za prijeten zaključek druženja je poskrbela lovska psička Nubia, ki je ob pomoči svojega vodnika pokazala, kaj vse zna; je šolana, vodljiva, prijazna in izredno spretna pri iskanju in prinašanju, kar je tudi dokazala. Posamezni učenci so imeli možnost sode-

»Prvič sva videla kuno, zato naju je ta najbolj navdušila. To je res pristrčna manjša žival. Všeč so nama njene bele proge.«

Nik in Ajda, 7 let

lovati pri predstavitvi psičkinih veščin, kar je bila zanje izjemna izkušnja. Pred odhodom v šolo so lovci poskrbeli še za okrepčilo in posladek. Zahvalili smo se jim za gostoljubje, jim skozi okna avtobusa pomahali in jim zaželeli »dober pogled«.

Učenci so z obiskom lovcev doživeli zelo razgiban in poučen dan. Ne samo da so poglobili svoje znanje o živalih in njihovem bivalnem okolju, temveč so podrobneje spoznali delo in dejavnost lovcev ter se seznanili, kako nujno potrebno je njihovo delo za ohranjanje naravnega okolja. Lahko so spoznali, da delo lovcev ni samo lov, ampak tudi skrb za lovišče, krmljenje divjadi ter varovanje življenjskega prostora divjadi in drugih prostoživečih živali. Po dogodku učenci še vedno obujajo spomine na poseben dan, ki so ga preživeli z lovci, kar dokazuje ne le to, da so se veliko naučili in novega spoznali, temveč tudi, da so lovci pri njih res vzbudili zanimanje.

Hvala starešini in članom LD Ivančna Gorica, da so nam pripravili nepozaben dan.

Maja Miklavčič

Foto: Zvone Lavrič

Navdušenje nad spretnostmi in sposobnostmi lovske psičke Nubie

osebni dosežek priti na njen vrh. Dolgoletni lovec Oven je povedal nekaj zanimivih podatkov, predvsem čemu služijo preže, kako poteka opazovanje divjadi in nam v naravi pokazal del lovišča LD Ivančna Gorica.

Pot smo nadaljevali do lovske kočice na Mali Goričici, kjer so bili zbrani še drugi lovski tovariši, člani LD Ivančna Gorica, in sicer starešina **Jože Zaman** ter člani **Brane Zupan**, **Rudi Janežič**, **Jože Plankar**, **Zvone Lavrič** in član sosednje LD Šentvid pri Stični **Matej Lah**, sicer vodnik psičke Nubie. V uvodnem nagovoru in pozdravu starešine Zamana so učenci dobili vpogled v samo društvo in delo, ki ga opravljajo lovci. Starešina je predstavil delovanje LD Ivančna

»Všeč mi je bilo, ko sem psički skrila kožuh in sem bila navdušena, ko ga je našla. «Le kako lahko tako dobro voha?»

Mila, 7 let

nato pa jazbeca. Zanimivosti o kuni, divji mački in kragulju je z otroki delil Zupan, starešina Zaman je opisal sovo in medvedjega mladiča, pokazal pa je tudi medvedjo lobanjo. Učenci so vsem lovcom z zanimanjem prisluhnili in jim postavljali vprašanja. Prehode od ene do druge obravnavane živali so popestrile zabavne uganke, prek katerih so učenci ugibali, katera bo naslednja žival, o kateri bodo izvedeli kaj novega.

Preostanek naravoslovnega dne je potekal pred lovske kočice. Tam smo si ogledali hladilnico, namenjeno shranjevanju uplenjenih divjadi. Pravo bogastvo pa je v notranjosti lovske kočice. Še posebno dečki so bili navdušeni nad razstavljenimi lovskimi

»Meni je bila najbolj všeč nagačena sova. Nisem vedela, da sova ne obrača oči, temveč samo glavo.«

Špela, 7 let

Narisal: Vinal Šuligoj

MLAKARICA (*Anas platyrhynchos*)

PREVERI SVOJE ZNANJE.

Koliko tehtata samec in samica?

- a) To je razmeroma lahka ptica. Samec v povprečju tehta od 1 do 1,5 kilograma, samica pa do 1 kilograma.
- b) To je razmeroma težka ptica. Samec v povprečju tehta od 10 do 15 kilogramov, samica pa do 10 kilogramov.

Kolikokrat na leto mlakarica menja perje in kako imenujemo ta pojav?

- a) Mlakarica se levi, in sicer enkrat na leto.
- b) Mlakarica se goli, in sicer dvakrat na leto.

Kako poteka izbira partnerja/-ke?

- a) Pari se med seboj izbirajo in lahko ostanejo skupaj več let.
- b) Paritve so naključne, samec se pari z različnimi samicami in ne ostane z eno samo.

Kako se mladiči obnašajo ob nevarnosti?

- a) Oglašajo se na ves glas, a ne znajo pobegniti, zato so lahko tarča kraguljev, lisic, kun ...

- b) Na suhem se naredijo negibne (mrtve), medtem ko raca poskuša sovražnika odpeljati stran od njih tako, da se pretvarja, da je ranjena.

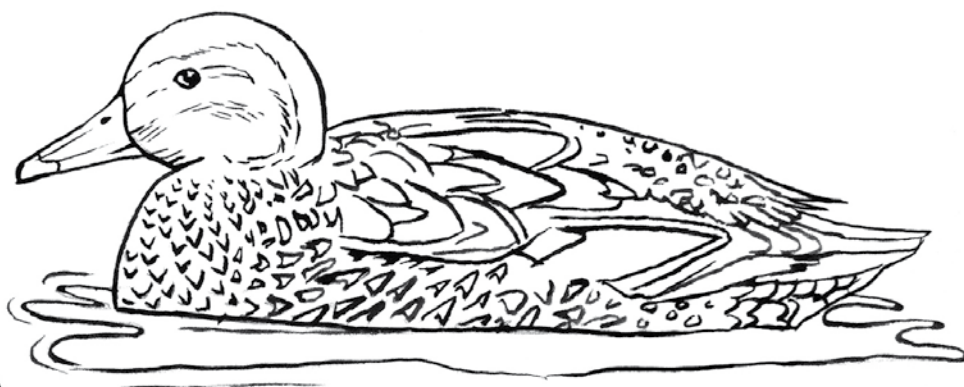
Ali zna mlakarica leteti in se potapljati?

- a) Da, mladiči vzletijo med sedmim in osim tednom starosti. Ta vrsta se zna tudi potapljati.
- b) Ne, ta vrsta ne zna leteti in tudi potaplja se ne.

Pravilni odgovori:
a, b, a, b, a

SPOZNAJ ME.

POBARVAJ ME.

LOV NA ČRKE IN ŠTEVILKE

				Narisal: Igor Pičulin		RUSKI ŠAHOVSKI VELEMOJSTER, NEKDANJI SVETOVNI PRVAK (VASILIJ)		LADJA ZA PREVOZ TEKOČIH GORIV	IZDELO-VALEC RET	PRIMORSKO TOVORNO ŽIVINČE	SLOVENSKI DIRIGENT IN LIBRETIST (NIKO)	BOGINJE MAŠČEVANJA V GRŠKI MITOLOGIJI	VEČJA PTICA PEVKA ČRNE BARVE (IZ ČRK: MATORKA)	
IZDATEK														
NAZIV ZA VRHUN-SKEGA DIRIGENTA, MOJSTER														
ZAČASNA PRAVNA REŠITEV (IZ ČRK: TERMINI)														
VELIKA SKALA														
ČLAN KVEKERJEV														
LETOVIŠKO MESTEČE NA JUŽNI OBALI OTOKA BRAČA		RDEČE KRVNO TELESCE	VELIKA OKUSNA SEVERNO-ATLANTSKA RIBA	NAJVEČJI JADRANSKI POLOTOK	ŽENSKI PRINCIP V KITAJSKI FILOZOFIJI (— IN JANG)	DUHOV-ŠČINA GLASBENIK SOSS				NOVINAR DOBERŠEK				
VRSTA LISTNATEGA DREVEŠA (DVE BESEDI)									GOZDNA PTICA SLADKA ORIENTALSKA PIJAČA					
RAHLA OVLAŽITEV Z VODO								VOZNIK ST.GRŠKA FILOZOFSKA ŠOLA						
GOZD, V KATEREM GRABUJO LISTJE							DEL TENIŠKE IGRE					NAJVEČJA REKA V JZ FRANCUI	NAJVIŠJA GORA NA SVETU	TEMNI DEL DNEVA
NARISAL KLEMEN J. PETELIN		TRENJE V FIZIKI KOŠ LEŠA ZA PODKURITI, IVER			HRAPAVA VULKANSKA KAMNINA (IZ ČRK: HITRAT)	ŽENSKI SPOLNI HORMON								
DEL MESTA REKE Z ZNANO ROMARSKO CERKVIJO						MEJNA REKA MED MEHIKO IN ZDA POZREŠNEŽ								
GRŠKA ČRKA (V BESEDI OMIKRON)			KMEČKO POSLOPJE ZA ŽIVINO	RADO SIMONITI NAŠA PISAVA REKE RHONE			KANADSKO MESTO (IZ ČRK: ERA)				STVAR PRITOK REKE ORANJE V J. AFRIKI			
NEKDAJ ODLIČNI AVSTRUSKI SMUČAR (KARL)								KAZALNI ZAJMEK IN MEDMET	GNÓJNO VNĚTJE OB DLAKI, TUR HUDOBLJA					VELIKO PLITVO KITAJSKO JEZERO (IZ: ATI)
ENOTA ZA MERJENJE FREKVENCE, TISOČ HERTZOV										AVTOR ROMANA "ARIANA" IVAN TURK				
ST. GRŠKI KIPAR (IZ ČRK BESEDE DETINA)							POLITIČNA ALI VOJAŠKA ZVEZA DRŽAV							
SESTAVIL JOŽE PETELIN		KRIŽANKE OSVEŽUJO ZNANJE.	MEHAK SANITETNI MATERIAL				KOŠI MESA ZA PEČENJE, ZAREBRNICE							

Sudoku (japonsko 数独: sūdoku) je logična uganka, katere cilj je zapolniti kvadratno mrežo, po navadi velikosti 9×9 , s števíli od 1 do 9. Vsako število se lahko pojavi točno enkrat v vsakem stolpcu, vsaki vrstici in vsakem manjšem kvadratu, velikosti 3×3 . V mreži so nekatere številke že vpisane. Za rešitev uganke je potreben logičen razmislek in malo potrpežljivosti, pri težjih pa tudi nekoliko kombinatorike oziroma poskušanja in vračanja.

7 5 2 9 6 8 1
9 2 4 5 8 1 7 6
6 8 1 7 4 5 9 2
4 7 8 6 2 9 1 5
2 6 3 1 5 8 7 9
5 1 9 4 3 7 6 8
1 4 6 3 7 2 9 5
8 5 2 9 1 4 3 6
3 9 7 8 6 5 2 1

	1			8			3
		3	7		6		
5	8				9	7	
8				3	6	1	
		7		5	3		
	5		6				7
	6			7	1	8	
		4	1			2	
1			9		2	3	

Rešitev križanke:

I L E T L O K A V A V
V S N V I T A D I N E V
L E N V Z R L E H O T I C
R O V L Z N A R S K S
C R E R A R S O R
O V A B O I R L V S R L
N E N G E O R L S E R O L
J E L S E I K I N L S I T
R E O S F E S A V I S O R
V A S O S R O V L I T B E
L I L R E T K
V A N I T A S K
M I R I E N I
O R O S E A V M
K E S O S R L S

Foto: Miron Krapež

Kip Diane in lovca

V Vodicah so na dvorišču tamkajšnjega **Bara Marjana** v soboto, 2. marca, odkrili kip, katerega glavni namen je krasitev gostišča in je resnično vreden ogleda. Idejo je dal **Miro Butalič**, ki je prireditev tudi organiziral. In kaj upodablja kip? Boginja lova **Diano**, ki v spremstvu orla (kot budnega spremljevalca dogajanja v okolju) podarja lovcu s psom ulovljeni plen – muflona, v ozadju pa je vidna medvedova glava kot spremljajoča senca celotnega dogajanja.

Butalič je tesno povezan z umetnostjo – je namreč strasten zbiralec starin, obenem pa je že več kot 35 let predan lovstvu in zadnjih letih je vključen v **LD Krvavec**. K sodelovanju je povabil priznanega rokodelca in oblikovalca v lesu **Bogdana Jeriča** iz Valburge pri Smledniku, ki je že večkrat pokazal svoje kiparske in rezbarske sposobnosti pri oblikovanju lesenih (in ledenih) kipov z motorno žago. Čeprav pri spoznavanju rezbarstva ni bil nikoli vključen v katero od utečenih oblik izobraževanja na tem področju, so ga njegov naravni talent, poseben odnos do lesa, ljubezen do vsega lepega in predvsem smisel za opredmetenje miselnih predstav zelo približali

samemu vrhu rezbarjev na področju oblikovanja z motorno žago.

Ob nabiranju rezbarskih izkušenj se je pogosto prijavil na razna tekmovanja in razstave v Sloveniji in tudi v svetu (tako je na primer s slovensko ekipo leta 2017 zasedel drugo mesto na svetovnem prvenstvu v lednem rezbarjenju na Finskem, leta 2018 pa drugo mesto v Harbinu na Kitajskem). Njegovi izdelki so deležni zelo laskavih kritik, v času umetniškega ustvarjanja pa je prejel več pomembnih priznanj.

V bližnji okolici že stoji njegov izdelek (na tla podrt konj z jezdecem, ki ga napada upornik). Postavljen je v sklopu spomenika v Smledniku (spomin na 500-letnico velikega kmečkega upora). Jerič je skupaj z drugimi domačimi umetniki sodeloval tudi pri opremljanju otroškega igrišča na Starem gradu v Smledniku.

Ko je umetnik Jerič razdelal idejo o kipu, povezanem z lovstvom, ki ga lahko vidite na fotografiji, je sledilo iskanje ustreznega materiala in k sreči je kmalu

našel deblo ustreznih mer. Prva ovira pri iskanju primerne lesa je povezana s časom, saj mora drevo, da doseže primerno debelino, rasti kar sto let in več, druga pa je primerna rast drevesa (oblikovalcu izdelka lahko bistveno pomagajo razni prepleti več dreves, ostanki vej in strukturne »napake« v lesu, ki so nastale v času rasti), kar lahko umetnik spretno izkoristi pri izdelavi kipa.

Tovrstnemu ustvarjanju je težko določiti zaključni rok izdelave, ker je odvisen od trenutnega umetniškega navdiha in spreminjanja prvotnih idejnih rešitev prikaza ključnega trenutka, ki naj bi ga upodabljal kip. Toda s potrpežljivostjo smo le dočakali izdelek, ki ga je avtor širši javnosti predstavil ob slovesnem odkritju.

Po uvodni pesmi v izvedbi pevskega zbora **Biser** iz Vodic ter kratkih pozdravnih in uvodnih besedah voditeljice prireditve **Irme Bizjak** sta častno vlogo »staroste« ob odkritju prevzela organizatorjeva mati **Ani Butalič** (94 let) in bratranec **Ivan Jenko** (89 let), dvigu koprene s kipa pa so sledili še kratek kulturni program, predstavitev Jeriča, izdelovalca umetniške stvaritve, in blagoslov kipa, ki ga je opravil župnik **Pavle Juhant**.

Metod Ferbar

Foto: Robert Franter

Od leve: umetnik Bogdan Jerič in lovec Miro Butalič ob kipu Diane, ki v orlovem spremstvu podarja lovcu s psom muflona, v ozadju pa je vidna medvedova glava kot spremljajoča senca celotnega dogajanja.

Kako lovski dom postane Casa Monte

Opisal bom primer, kako se lovski dom, zgrajen tudi s prostovoljnim delom, prelevi v *Casa Monte*. To se je zgodilo na Bovškem, a se verjetno kaj podobnega dogaja tudi drugod po Sloveniji ...

Ko se peljemo iz Bovca proti severovzhodu, lahko ob cesti vidimo veliko tablo, ki vabi na pico v *Casa Monte*. Če sledimo vabilu, pot z glavne ceste pripelje v gostišče, ki je bilo prej lovski dom **LD Bovec**. Tudi GPS pripelje v *Casa Monte* in ne v lovski dom ...

Pred leti, ko sem na prijateljevo pobudo postal član LD Bovec, so posamezniki v lovski družini sanjali, da bi zgradili lovski dom. In sanje so začele postajati resničnost. Mnogo časa in energije smo porabili za pridobitev lokacije in komunalno opremljenega zemljišča. Tako smo zgradili lovski dom z veliko vneto in zagnanostjo ter tudi z mnogo urami prostovoljnega dela. Kot v marsikateri slovenski lovski družini. Stavbo smo podkletili, da bomo imeli tudi hladilnico in prostor za preglednike. V pritličju je bil skupni prostor s stranišči in kuhinjo, v nadstropju pa apartmaji za lovske goste ter arhiv in prostor za upravni odbor. Dom smo tudi opremili. V skupnem prostoru smo po zidu razstavili lovske trofeje in lovski koledar, na zunanjo steno smo obesili jelenje rogovje in napis, ki je pričal, da je to lovski dom LD Bovec. Predlagal sem tudi, da bi v naš

Foto: Facebook

Lovski dom LD Bovec, širše znan kot Casa Monte

lovski dom postavili muzej zgodovine lovstva v Bovcu. V njem bi bil strnjen delček zgodovine lovstva na Bovškem, poudarjeno bi bilo večstoletno sobivanje tukajšnjega prebivalstva z naravo in povezanost z lovstvom. V muzeju bi hranili tudi tiste posebne lovske trofeje, ki so bile last lovcev brez lovske ozaveščenosti naslednikov. Prav take lovske trofeje namreč pogosto končajo na smetišču – v dobesednem in prenesenem pomenu besede, včasih v kakšni kleti. Včasih jih celo prodajo domačim in tujim petičnežem.

Enkrat je bila pri cerkvi sv.

Lenarta, ki je v neposredni bližini, tudi Hubertova lovska maša, a udeležila se je le peščica lovcev. Pred domom smo po skupnih lovih imeli pozdrav lovini, večkrat zakusko s prijateljskim druženjem ... Občasno smo dom oddajali našim članom in zunanjim gostom. Potem pa je v vodstvu prevladala podjetniška miselnost. Z zunanje stene smo odstranili jelenje rogovje in napis, pa tudi druge lovske trofeje. Naš lovski dom smo oddali v najem in podnajemniki so na stene obesili fotografije kajakašev in raftarjev po reki Soči ter fotografije z motivi ribičev.

Kako je dandanes? Na zunanjo stran doma so ponovno obesili jelenje rogovje in napis *Lovski dom*. V njem pa še vedno visijo slike z motivi, povezanimi s Sočo. Če hočete pojesti pico, vam jo naredijo, in to dobro. Kaj pa lovci in naša dejavnost, povezana z našim lovskim domom? Enkrat na leto imamo v njem občni zbor, na parkirišču poleg se zberemo za pozdrave lovini. A marsikdo med nami čuti, kot naš dom ne bi bil več naš ... Upajmo, da se bo uresničila obljuba starejšega lovca, da bo dom postal ponovno lovski dom.

Janez Kete

Prenova lovskega doma LD Starše

Na podlagi predloga starešine LD Starše **Janka Sitarja** je upravni odbor sprejel sklep, da bomo prenovili prostore lovskega doma. Obnova je potekala v letu 2018, zadnja dela v decembru.

Najprej smo uredili čajno kuhinjo in prostor, kjer se zbirajo lovci po lovu na raco mlakarico ali lisico. Prenovili smo tudi kuhinjo in uredili peč za centralno ogrevanje celotnega lovskega doma. Temu je sledila prenova dvorane, ki sprejme 60 članov, in je namenjena za zборе, večja srečanja in zadnje pogone. V dvorani smo zamenjali tla, uredili stene ter na novo namestili razna priznanja in lovske trofeje iz lovišča **LD Starše**. Zelo lepo smo uredili predprostor lovske-

Foto: Marjan Malek

Lovci LD Starše so ponosni na prenovljene prostore lovskega doma.

ga doma, kamor smo namestili seznam vseh lovcev in starešin iz 70-letnega obdobja delovanja naše lovske družine. Seveda imajo svoje mesto tudi lovski prapor in zastavice. Vse to je zaslug sta-

rešine Sitarja in **Avgrusta Čižiča**, upravnika lovskega doma, ki sta opravila veliko prostovoljnih ur dela, bila nenehno ob izvajalcih del (s prostovoljnim delom so večino del opravili lovci z različno

dejavnostjo), seveda pa je bilo treba kupiti tudi veliko materiala.

Ko zdaj lovci in drugi gostje vstopajo v lovski dom, so zelo navdušeni in pohvalijo prenovljeni dom, v katerem je po novem predstavljeno 70-letno delovanje lovske družine. Pred tem so lovci na podoben način prenovili zbiralnico uplenjene divjadi, nabavili novo zamrzovalno skrinjo in ob lovskem domu uredili lovsko nadstrešnico, ki jo uporabljajo ob srečanjih ali po lovu na srnjad. Seveda ne moremo mimo podatka, da smo v bližini lovskega doma v letu 2018 prenovili lovsko strelišče. Strelski referent **Vladimir Premzl** skrbi za red na njem, vadba pa poteka vsak četrtek popoldan.

Hvaležni smo vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri prenovi.

Marjan Malek, tajnik LD Starše

Reševanje Jenny

Vedno, ko pogledam svojo čudovito črno nemško terierko **Jenny**, ki sem jo dobil v dar od svojega očeta **Ivana Vrhovnika**, znanega koroškega kinologa, se spomnim dogodka izpred dobrih dveh let, ko bi jo skoraj izgubil, če ne bi bilo požrtvovalnih in neustrašnih kolegov »jagrov«, ki so mi nesebično priskočili na pomoč, pa čeprav me nekateri izmed njih sploh niso poznali. Kot pravi ljubitelji psov so začutili stisko tovariša lovca ter mu pomagali pri iskanju in izkopavanju štirinožnega prijatelja.

Ko pa sem se hotel dogovoriti za plačilo, sem bil deležen stavka, ki ga ne morem pozabiti in mi še vedno zveni v glavi: »Ne sekiraj se glede plačila, napiši članek v *Lovca in povej, kako si se počutil. Tudi jaz sem izgubil psa in ga našel šele po 22 dneh vsega shiranega na polici v neki jami in dobro poznam te občutke.*«

To je poplačilo mojega dolga.

Bila je sobota, 21. januarja 2017. Lepo zimsko jutro, prejšnje dni je zapadlo nekaj novega snega. Dan kot nalašč za jago. Pripravil sem svojo »pandico«, vzel takrat sedemmesečno psičko Jenny in »hajd« jamarit na Koroški Selovec. Jenny je bila že nekajkrat z mano in je z veseljem šla v luknjo, je pa kot vsak mlad pes imela manjše pomanjkljivosti v poslušnosti.

Avto sva pustila pri Pelcu in šla naprej peš. Pri Mudafu so res obsežne luknje in ko sva prišla do tja, sva opazila številne lisičje sledi, ki so se prepletale sem in tja. Jenny je takoj pobegnila v lisičino. Potem pa se je začelo čakanje. Ni in ni je bilo nazaj in po približno dveh urah me je začelo malo skrbeti. Začel sem jo klicati. Poslušal sem in čakal. Nič.

V bližini sem pustil nahrbtnik, šel domov in se popoldan vrnil, a Jenny ni bilo ven. Pred vhode v lisičine sem nametal svežega snega, da bi videl, ali bo ponoči psička prišla ven, in odšel domov. Ob prihodu domov so me pričakali žena **Mateja**, hči **Tina** in sin **Jošt**, ki je takrat imel tri leta. Ko sta me Mateja in Tina zagledali brez psičke, sta začeli jokati in tudi Jošt me je spraševal o Jenny. Pravega odgovora nisem imel ...

Po neprespani noči sem že zgodaj odrinil proti Selovcu. Ob prihodu do lisičin sem opazil rahlo zabrisane sledi, ki so vodile iz luknje v luknjo in ves vesel pomislil, da je Jenny zunaj in da je mogoče zašla in ni našla poti domov. Tekal sem od kmeta do

Foto: Jože Somec

Z bagrom smo v približno eni uri izkopali luknjo kot za temelje hiše, približno pet metrov globoko.

kmeta okoli Selovca, spraševal ljudi, klical Jenny, a brez uspeha.

Obupan sem odšel domov, kjer so me spet pričakali objokani družinski člani. Na prigovarjanje hčerke Tine sva odšla nazaj do lukenj. Poslušala sva in klicala. Nič. Tina je pogumno zlezla v lisičino tako, da je bila cela v rovu in poslušala. Vsa vesela je dejala, da sliši Jenny, ampak komaj ... Čez čas sem tudi jaz zaslišal komaj slišno cviljenje. Jenny je živa, ampak ne more ven, je bila moja ugotovitev. Skočil sem po kramp in lopato k bratrcu **Vladu**, vmes poklical brata **Boštjana** in kopanje se je začelo. Počasi je padla noč in zavedati sem se začel, da brez pomoči stroja psičke ne bom odkopal. Čeprav smo skupali približno dva metra globoko luknjo, se mi je zdelo, da nismo prišli nič bližje nesrečni psički. Bila je nedelja zvečer in začel sem telefonirati. Koga priklicati na pomoč z bagrom, je bilo moje vprašanje. Lisičine so bile malo pod vrhom Selovca, ceste blizu njih ni, samo vlaka, gozdna cesta do Zdiha pa pogojno prevozna oziroma za traktor ali tovornjak brez verig na kolesih neprevozna. Preklical sem resnično veliko ljudi in nihče mi ni mogel pomagati.

Nato mi je bratranec **Pep** dal številko **Marjana Verčkovnika** iz Slovenj Gradca z nasvetom,

da če mi bo kdo lahko pomagal, mi bo on. Res sem ga poklical in mu razložil situacijo. Marjan je samo rekel: »Nekaj bomo zrihtali.« Čez kakšni dve uri me je poklical njegov sin **Klemen** in mi obljubil, da bo okoli poldneva z bagrom na Selovcu, da pa ga moram počakati pod Čubijem, da mu bom pokazal pot. Prav, sem si mislil, bomo videli.

Že prej smo s Petrom, ki mi je prišel pomagat, in s Tino, ki kljub ponedeljku ni hotela iti v šolo, dokler ne rešimo Jenny, očistili pot do lukenj, da bi omogočili dostop bagru. Podrli smo nekaj dreves, seveda v dogovoru z lastnikom zemljišča, ter odstranili skale, hlude in vejevje.

Okoli dvanajste ure sva šla s Tino čakati stroj. Priznati moram – malo sem dvomil v vse skupaj, ampak samo nekaj minut. Izza ovinka se je prikazal tovornjak s štirikolesnim pogonom, z verigami na vseh gumah in natovorjenim pettonskim bagrom. Za volanom je bil **Emir Grabus**, sovoznik je bil **Klemen Vrčkovnik**. Priznam, da sem si oddahnil. Prišli smo do kmetije Zdih, se pozdravili, razložil sem jima situacijo in že smo nadaljevali pot. Obilo težav je bilo

Foto: Jože Somec

Nadaljevali smo z lopato. Glavo sem potisnil v rov in Jenny je bila tam.

že s samo vožnjo z gumiranimi gosenicami po približno pol metra snega, ampak Emir je nevšečnosti nekako premagal. Čez pol ure smo prišli do lukenj in začeli kopati. Imeli smo srečo, da je bila sama zemlja in ni bilo kamenja. Po kašni uri smo že izkopali luknjo

kot za temelje hiše, približno pet metrov globoko. Jenny je bila čisto blizu. Nadaljevali smo z lopato in takoj smo bili nad rovom. Glavo sem potisnil v rov in Jenny je bila tam. Vsa vesela in srečna, ker sem jo našel, popolnoma nič shirana ali dehidrirana,

pa čeprav je bila v jami skoraj tri dni. Vzel sem jo ven in ko sem hotel pogledati, kaj je v luknji, je skoraj pobegnila nazaj. Luknjo smo zasuli, zemljišče spravili v prvotno stanje in odšli ...

Doma je bilo nepopisno veselje, prav tako pri vseh mojih prija-

teljih lovcih, ki so mi kakorkoli pomagali: Marjan, Klemen, Emir, Peter, Pep, Vlado, Boštjan, Ivo ... Iskrena hvala vsem. Moja prigoda se je zaradi nesebične pomoči tovarišev lovcev končala srečno.

Matej Vrhovnik,
LD Bukovje Otiški vrh

Ujeti muflon

Ko se konec februarja konča lov na muflone, mnogo lovcev začne s sprehodi po odročnih delih lovišča, kjer se v tem delu leta zadržuje jelenjad, seveda v želji, da bi našli sveže odpadel jelenji rog.

Meni tokrat za najdbo roga ni bilo treba prav daleč, presenetil me je med običajnim sprehodom že slabih dvesto metrov od hiše, in sicer je ležal povprek na sredi lovske steze. Moja psička je rog natančno prevohala od vrha do rastišča, kar dokazuje, da je jelenu odpadel pred nedavnim. Morda se mi je jelen tako želel zahvaliti za vsakoletno objedanje mladih jablan in murve v mojem sadovnjaku.

Prijetno presenečenje me je vzpodbudilo, da sem naslednji dan skušal najti še drugi rog, ki praviloma ne bi smel biti prav

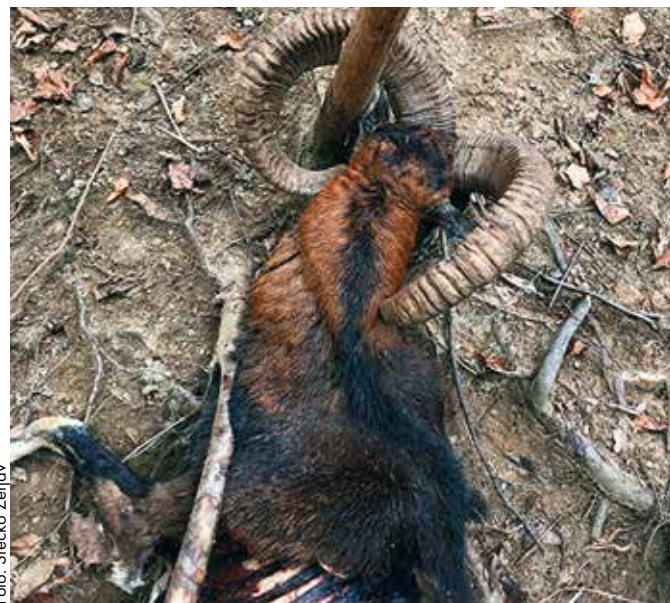

Foto: Srečko Žerjav

Lahko sklepamo, da se je zrel muflon v sedmem življenjskem letu z vratom drgnil ob tanko deblo, in sicer s precejšno silo, pri tem pa se je steblo ujelo med glavo in polža.

daleč od prvega. V upanju na novo prijetno najdbo sem se ponovno podal v gozd, naletel pa na presenetljiv dokaz o neposrednosti in krutosti narave.

Najdba kadavra muflona, ki se je ujel na steblo mladega gabra, je namreč presenečenje, ki človeka ne more pustiti neprizadetega. Lahko sklepamo, da se je zrel muflon v sedmem življenjskem letu z vratom drgnil ob tanko deblo, in sicer s precejšno silo, pri tem pa se je steblo ujelo med glavo in polža. Kljub vsem naporom, pri katerih je popolnoma zgledil dobršen del drevesnega debla, da bi se rešil, mu to ni uspelo. Ujet je ostal predvsem zato, ker sta se njegova polža vraščala navznoter, torej proti trupu, kar je dobro vidno na dlaki na vratu, na kateri je obojestransko zajeda.

Srečko Žerjav

Alojz Čas skozi čas

VLD Bukovje - Otiški vrh imamo nekaj precej zanimivih članov. Eden izmed njih je tudi **Alojz Čas**, ki bo letos oktobra dopolnil 89 let. Zakaj sem napisal, da je Alojz ali Rebernikov Lojz, kot ga kličemo lovski tovariši, »zanimiv«? Lojz je že več kot 35 let priklenjen na posteljo. Poleti leta 1981 je doživel prometno nesrečo in si je zelo poškodoval hrbtenico. Ob novem letu ga z njegovim nečakom **Zvonkom** vsako leto obiščeva, da si voščimo vse dobro v prihajajočem letu, čeprav vemo, da bo Lojz naravo opazoval le skozi okno svoje sobe. Potem pa se že razplete pogovor in kar hitro nas zanese v naše revirje.

Lojz je namreč član naše LD Bukovje - Otiški vrh od leta 1954 in je v lovskih vrstah že 65 let. Dokler je bil pri zdravju, je bil zelo aktiven lovec. Vsa leta, ko se ne more več aktivno udeleževati lovov, pa zelo zavzeto spremlja naše delo, predvsem skupne love. Ob najinem obisku vedno nanese beseda na kakšen skupni lov in Lojza zanima vse – na katerem »štantu« je kdo stal, kdo je bil v pogonu, kaj smo uplenili ... Po toliko letih še vedno zelo dobro pozna

lovišče in točno ve, kje je lisičji »štant«, kje bo pritekel zajec ali pa je stečina smrjadi. Marsikateri mlajši lovec bi se ob njem naučil veliko uporabnih stvari.

Ko smo se nazadnje pogovarjali, sem ga povprašal: »Lojz, kako si pa sploh zašel med love in kdaj si prvič kaj ustrelil?« Nekoliko hudomušno se je nasmehnil in odgovoril: »Ko sem ustrelil prvega srnjaka, še sploh nisem bil lovec. K nam na Rebernikovo domačijo sta popoldan prišla dva starejša lovca z Danijela, Brikl in Jenohet. Očetu sta dejala, da bosta potem 'pojagala' srnjaka. Usedla sta se pred našo hišo in oče njima je prinesel 'pisker' jabolčnika pa še enega ... Proti večeru, ko je bil čas za lov, sta bila že oba rahlo v rožicah in začela sta prepevati. Petje in pitje se je zavleklo pozno v noč, tako da z lovom zvečer ni bilo nič. Kdaj sta šla spat, sploh ne vem. Zjutraj pa jaz gledam od hiše dol proti lipi in vidim Jenoheta, ki leži v travi, nedaleč v stran v jami pa se je pasel srnjak. Nekaj časa gledam, pa ne počim. Sonce se je že kazalo iznad Kogelskega sedla, pa sem si rekel, da nekaj ni v redu. Pohitel sem po drugi jami in se priplazil do Jenoheta. Možakar je kar trdno spal. Pocukal sem ga za

Foto: Zvonko Pavlič

Alojz Čas (desno) z nečakom Zvonkom Pavličem

rokav, da bi ga prebudil. Malo sem ga presenetil in bil je rahlo zmeden. Pa mu s prstom pokažem na srnjaka in le pogleda. Pokaže mi na puško in namigne, naj kar jaz ustrelim. Vzel sem puško, pomeril in 'plajsknil'. Srnjaka je samo dvignilo in že se je z zadnjimi močmi pognal po strmem travniku dol proti Dravi. Na robu travnika je le obležal. Srnjaka sva pobrala in ga odnesla do naše hiše. Takrat se je z drugega konca kmetije prikazal tudi Brikl, ki pa ni imel lovske sreče. Jenohet ga je malo podražil, kako 'jaga', da nič ne upleni. Ja, vidiš, midva ga pa imava. To je bil moj prvi srnjak.

To je bilo, še preden sem šel služiti vojsko, star sem bil 16 ali 17 let.

»Pa potem?« sem ga vprašal. »Ko sem odslužil vojsko, sem se pa včlanil v LD Bukovje. Ko sem se poročil in se preselil na Primož, sem nekaj let bil tudi član LD Muta. Pa spet potem pri vas, kjer sem še danes.« »Pa tudi kot lovcu se ti je kaj zanimivega pripetilo?« sem ga spodbudil. »Ja, mogoče je zanimivo tudi to, ko sem v Ošlovskem vrhu streljal srnjaka. To je kar precej visoko nad Dravo in prestrelil sem mu prednjo nogo. Srnjak je šel samo navzdol proti Dravi in v vodo. Dravo je že skoraj preplaval,

ko ga je na drugi strani opazil traktorist. Ta je traktor ustavil in se približal Dravi, da bi srnjaka prijel. Takrat pa se je srnjak obrnil in plaval nazaj na našo stran. Ker je bil že zelo oslabelel, se je komaj pomikal proti železnici, ki poteka malo nad Dravo. Tam ga je opazil kretničar Pavlič, ki ga je uspel prijeti in zvezati. Po železniškem telefonu je javil v Otiški vrh, da ima živega srnjaka in že je bil s kolesom pri čuvajnici Jugov Anzi, zelo zagret lovec. Takrat sem mu razložil, kako je potekal ta lov. Tisti čas ni bilo telefonov ali mobilov in ne avtov.»

Povedal mi je tudi, kako mu je lisica čez noč z listjem zakrila srno mladico, ki jo je streljal v mesečini in je takrat ponoči ni pobral. Zjutraj se je moral pošteno potruditi, da jo je odkril prekrito z listjem. Pri lovu na lisice je večkrat sodeloval tudi mlajši brat Konrad. Za sedež sta napolnila vrečo s slamo. Ko sta čakala v mesečini na skromnejšem »štantu« na drevesu, je opazil lisico, ki se je približevala nastavljeni hrani: »Pogledal sem Konrada, ki je sede zadremal na tej vreči slame na drevesu poleg mene. Rahlo sem ga dregnil, da se je

prebudil in da se ne bi prestrašil, ko bi počilo. No, in že sva imela zvitorepko.«

Ko je bil Alojz še doma na Rebernikovi kmetiji, ga je strast do lova zelo prevzela. »Včasih je kar sredi dela odnehal, vzel puško in odšel na lov,« se spomni sestra Ivanka. Po letu 1981 se je za Lojza vse zelo spremenilo. Nesreča mu je omejila gibanje, ampak še vedno živi z lovom in lovci. Tudi tako, da z njim obujamo spomine skozi čas, ki ga je aktivno preživel v lovišču in z lovci. Zelo zanimivo ga je poslušati, tudi njegov način pripovedovanja

je nekaj posebnega. Upam, da se bova še velikokrat srečala in mi bo povedal še katero zanimivo dogodivščino, kajti lova takrat in danes skoraj ni mogoče primerjati. Kljub že več kot 35-letni odsotnosti v lovišču še prav živo vidi vse poti, stečine in »štante« v lovišču. Čeprav se je od takrat marsikaj spremenilo, se Alojz Čas zelo rad vrača v tisti čas.

Danilo Smolar

*štant – stojšče
pisker – emajliran lonec
plajsknil – ustrelil*

Lovkina kolumna:

»Čuj, kaj ne bi šla ti med lofce?«

lotimo dela z mladimi ter jim poskušamo čim bolj predstaviti lovstvo in naravo. Pri nas celo kombiniramo predstavitve na lovskih taborih z drugimi souporabniki prostora (gozdarji in čebelarji). Narava je pač od vseh in prav je, da to spoznajo tudi mladi. Sicer pa menim, da vse območje ne zveze lovskih družin pod budnim očesom matere Lovske zveze Slovenije delajo zelo dobro in kakovostno z mladimi. Kako se pa vi, v vaših lovskih družinah, lotevate dela z mladimi?

In tu se že porodi novo vprašanje: Kako pa vi delate z lovskimi pripravniki? Nekoč je zelo spoštovan lovski tovariš dejal: »Mene so gnali, da sem moral delati na vso moč, jaz pa svojemu lovskemu pripravniku omogočim tudi to, da lovi. Zakaj bi ga moral na vso moč gnati, da se mu že prvo leto vse zameri?« Ravnanje, za kakršno se je odločil omenjeni lovski tovariš, omogoči boljše vzdušje in obetaven začetek poti mladega lovca. Zakaj bi moral nekoga na začetku potolči in svoje frustracije »izliti« nanj? Obravnavaj lovskega tovariša tako, kot želiš, da bi on obravnaval tebe.

In ravno maj je tisti mesec, ko se lahko lotimo dela z mladimi ... Zakaj? Maj je mesec, ko narava

zažari v vsem svojem sijaju. Zato ne preseneča, da je dobil ime po rimski boginji Maji (imenovani tudi Maia Maestas), boginji pomladi, toplini, radosti in rasti. Zato je maj tudi prvi najprimernejši mesec, ko mlade lahko peljemo v gozd in jih seznanimo z njim in njegovimi prebivalci. Hkrati moramo ta mesec tudi izkoristiti priložnost ter se v vrtcih in šolah dogovoriti za predstavitve lovstva zadnje šolske dni v juniju ali pa v prvih jesenskih dneh.

V maju zažari narava, odpre se lov na srnjaka. Čeprav, če priznam, odkar sem lovka, so zame dobili meseci čisto nov pomen. Če sem včasih maja čakala na prvomajski izlet na morje, se zdaj maja začnejo vstajanja sredi noči in lahkkih nog naokrog po travnikih in gozdu. Ni lepšega prizora, kot je tisti, ko izginja tema, ko nerazločni obrisi dobijo jasnejšo podobo. Med takimi trenutki jasnenja izstopi srnjak. In ko naravo obsijejo prvi sončni žarki in ptički začnejo žvrgoleti prvo jutranjo pesem ... V mojih prvih lovskih letih je bilo v obdobju, ko se je odprl lov na srnjaka, tudi izpitno obdobje. Takrat sem študirala kar v gozdu – po cele dneve. Je kdo rekel: »Ah, kaj se pa tam naučiš?« No, ko sem se učila v gozdu, sem svoje povprečje tistega (4. letnika) letnika dvignila na 9,89. Kar pa ni slabo. Narava ti pač nekaj da. Poglejmo recimo, kako raste rastlina, ki je na svežem zraku in izpostavljena soncu, ter tista, ki raste v senci, v zatohlem zraku. Podobno je z ljudmi ... Ves dan v pisarni pusti posledice in spominjamo na rastlino v senci. Ko pa gremo ven, v naravo, zažarimo. Ob vsem tem vam lahko rečem le: »Dober pogled in pse na vrvice!«

Maja B.

»Lovačka karta za Andolšek Jankota, zanimanje porotnik iz Velikega Mraševca sreza Krškega banovine Dravske. Važi od 1. januarja 1941 do 31. decembra 1941 za teritorijo cele države.« Do oktobra 2018 sem bila prepričana, da sem imela »lovstvo v krvi« samo po očetovi strani. Takrat sem bila v Velikem Mraševem na obisku in pri pregledu starejših fotografij smo našli lovsko karto mojega pradedka. Čeprav sem že prej slišala, da naj bi bil tudi pradek po mamin strani lovec, mi nihče ni znal povedati kaj več. Ob najdbi omenjene lovske karte sem bila navdušena in vesela. Kot večkrat poudarjam, je eden od čarov lovstva tudi družinska tradicija – to, da se lovstvo prenaša iz roda v rod. Žal pa nimajo vsi možnosti, da bi lovstvo poznali že od malih nog. Zato je treba delati z mladimi. Zanimiva bi bila anketa z vprašanjem, zakaj si se odločil, da postaneš lovec oziroma kaj ali kdo te je navdušil, da si postal lovec.

Ob tem se spomnim, kako sem jaz postala lovka. Čeprav sem že pri svojih treh letih hodila z očetovim lovskim klobukom in govorila, da sem »gospod lovec«, kasneje pa sem bila večkrat z očetom tudi na lovu in delovnih akcijah, sem postala lovka pravzaprav po zaslugi našega lovca Johana. Na tisti marčevski petek je rekel: »Čuj, pa kaj ne bi šla ti med lofce? Kak ne bi.« Potem so stvari stekle same od sebe. Če ti je nekaj namenjeno in če imaš voljo, je mogoče doseči vse.

Vprašanje je, zakaj se mladi ne odločajo za lovstvo. Eni pravijo, da so krivi slabi odnosi v lovskih družinah, da je to sam prepričanje, drugi menijo, da je lovstvo drag hobi, tretji, da mladi nimajo časa. Le-

tega imamo vsi enako količino – 24 ur na dan, sedem dni v tednu. Odvisno je, katere druge obveznosti še imamo (družinske, službene, študijske) in kako si bomo razporedili čas. Slabi odnosi – slabi so toliko, kolikor dopuščaš, da vplivajo nate. Drag hobi – na začetku so res nekoliko večji stroški, potem pa manjši. Pa če primerjamo s katerim drugim hobijem – vse nas nekaj stane. A če človeka nekaj veseli in tudi izpopolnjuje, je vredno vsakega centa. Na zalazu si sam na terenu, kjer v glavnem velja samo en zakon – zakon narave. In ob vsem buljenju v računalnik in mobilni telefon se oči in tudi um sprostijo le v naravi. Ne pravijo zastoj, da zelena barva pomirja. Zato tudi organiziramo lovske tabore. Zanimivo je, da otroci uživajo v naravi in njenem spoznavanju ter jih to veseli. Čeprav vsi mislimo, da so dandanes samo ekrani v ospredju. No, saj so res, a sami smo krivi, ker mladih ne odpeljemo ven in jim ne predstavimo vseh aktivnosti. Kar se Janezek nauči, to Janez zna! Na naših lovskih taborih otroci pozabijo na mobilne telefone – ko se pogovarjam z drugimi lovskimi tovariši, pa ugotavljam, da je tako tudi drugod po Sloveniji. Zato je še toliko pomembnejše, da se lovci resno

LOVSKE OSEBNOSTI

KAREL VI. in FRANC I. ŠTEFAN LOTARINSKI

*Strastna lovca in ključna moška
v življenju Marije Terezije*

Karl VI. je bil drugorojeni sin Leopolda I. in Eleonore-Magdalene Pfalško-Neuburške. Rodil se je 1. oktobra 1685, umrl pa 20. oktobra 1740 na Dunaju. Najprej je bil leta 1703 postavljen za španskega kralja kot Karl III., po smrti brata Jožefa I. v letu 1711 pa je postal rimsko-nemški cesar ter kralj Češke in vladar avstrijskih dežel. V letu 1712 je postal ogrski kralj. V zakonu z Elizabeto Braunschweško-Wolfenbüttelsko je imel štiri otroke, vendar je ostal brez moških potomcev. Z njegovo smrtjo je izumrla moška linija Habsburžanov. Da bi zagotovil dedovanje oblasti tudi hčerki, je v letu 1713 razglasil Pragmatično sankcijo. Z njo je omogočil nasledstvo krono Mariji Tereziji. Večino preostalega političnega delovanja je nato podredil prizadevanjem za priznanje te pravice najprej v deželah, ki jim je vladal, nato pa še v drugih evropskih državah. Cesar Karel VI. je slovel tudi kot strasten lovec in sodi med vladarje, ki so se zapisali lovu ne glede na škodo, ki jo je divjad povzročala ubožnim podložnikom.

Ko je Karel VI. leta 1740 zatisnil oči, so si kmetje dali duška: na veliko so začeli preganjati in pobijati divjad na poljih in travnikih in posredovati je morala celo vojska. A ne za dolgo, saj jo je Marija Terezija poklicala nazaj in kmetom oznanila, da bo »težave, ki jih je podložnikom povzročila divjad, na njihovo ustrezno prošnjo pomagala odpraviti s primernimi sredstvi«. Cesarskemu vrhovnemu lovskemu mojstru je ukazala, da mora zmanjšati število lovnih živali, njihovo meso pa razdeliti med revne prebivalce. Kot deželna vladarica je prodala svoja lovišča na Koroškem in v Zgornji Avstriji, dvorne love na Tirolskem pa je pustila tamkajšnji skupnosti z obveznostjo, da lovcev ne smejo odpustiti. Že leta 1766 je omogočila, da so Dunajčanom dovolili dostop do Pratra, v katerem si je tako kot v preostalih spodnjeavstrijskih revirjih lovsko pravico pridržal Marijin soprog Franc I. Štefan Lotarinski. Njen soprog je bil strasten lovec in lov mu je poleg ukvarjanja s financami pomenil največ v življenju. Rad je sam prirejal velike love in tudi sicer se je izredno rad udeleževal lovskih pohodov. Bil je lorenski in toskanski vojvoda in rimsko-nemški cesar. Rodil se je 8. decembra 1708, umrl pa 18. avgusta 1765. S poroko z Marijo Terezijo je začel habsburško-lotarinsko dinastijo. Vse življenje je bil v senci svoje soproge. Vladanje ga ni zanimalo, ukvarjal se je z denarnimi posli, si pridobil velikansko premoženje in se na veliko predajal lovskim doživetjem. Kronisti navajajo, da je bil precej meščanskega in zelo dobrodušnega značaja, ki je prihajal do izraza tudi pri lovu, ki mu je bil način sproščanja in uživanja. Še zlasti v loviščih okoli Dunaja.

Poleg lova, ki mu je v življenju res veliko pomenil, je ljubil tudi kartanje in spogledovanje z mladimi damami¹. Bil je tudi dober strelec in se je rad udeleževal velikih lovskih pogonov, na katerih so uplenili veliko raznolike divjadi. Še posebno rad je lovil v cesarskem lovišču Prater, ki je slovel po bogatih revirjih in mikavnih lovskih vrtovih. Prater so že leta 1162 omenjali kot cesarsko lovišče Habsburžanov. Za meščane Dunaja je bil vstop vanj prepovedan vse do leta 1766. Čeprav je bil Franc I. Štefan Lotarinski do neke mere lovsko zasvojen mogočnej, pa je bil glede lovske strasti vse kaj drugega kot mnogo kasnejši avstro-ogrski prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki pri lovu ni poznal nobene meje in tudi bore malo lovske etike; večji je bil plen, bolj je bil zadovoljen. A o tem v eni od prihodnjih števil Lovca.

Pripravil: dr. Marjan Toš

Franc I. Štefan Lotarinski je vladne posle prepuščal soprogi Mariji Tereziji, sam pa se je raje ukvarjal s financami in predvsem – lovom.

Vir: Pompeo Batoni, 1771, v: Eva Demmerle, Habsburžani, Ljubljana 2014.

OKUSI NARAVE

**Srnji zrezki
z divjimi šparglji
in rižem**

Vrstni red priprave ☺:

Najprej po receptu skuhamo riž in nato spečemo zrezke.

Za štiri osebe potrebujemo:

- ☑ 50 dag mladega srnjega mesa, narezanega na manjše zrezke
- ☑ šopek divjih špargljev
- ☑ 8 dag olja
- ☑ 3 žlice moke
- ☑ 10 dag surovega masla in 2 žlici olivnega olja
- ☑ žličko soli
- ☑ žličko zmletga popra
- ☑ ½ dl čiste juhe
- ☑ noževo konico muškatanega oreščka
- ☑ 2 žlici kisle smetane

Zrezke potolčemo, solimo, popramo, na obeh straneh pomakamo in hitro spečemo na vročem olju. Zrezke pobereemo iz posode in jih položimo na tople krožnik. Iz ponve odlijemo maščobo, dodamo maslo in olivno olje, zalijemo z ½ dl čiste juhe, podrgnemo usedlino in počakamo, da zavre. Špargljem odtrgamo vrh in jih dodamo v ponev z zavreto juho. Po omaki potresemo muškati orešček. Kuhamo le nekaj minut, dodamo kisló smetano in po okusu dosolimo.

Oleseneli del špargljev prihranimo za pripravo vode, v kateri bomo kuhali riž. V 750 dl vode dodamo žlico soli in ostanke špargljev, zavremo in kuhamo nekaj minut ter jih odstranimo. V pripravek vsujemo 24 dag riža, kuhamo 15–20 minut in na koncu zabelimo z maslom. Za barvo lahko dodamo tudi zafranko.

O špargljih: poznali so jih že v antičnih časih, so samonikla rastlina in rastejo predvsem v Sredozemlju. Pri nas jih poznamo več vrst: obmorske, lasaste, ostrolistne in navadne. Zaradi zdravilnih učinkov jih uvrščamo med varovalna živila. Imajo diuretični učinek in so odlični za pomladansko razstrupljanje telesa. ☺ Vsebujejo tudi vitamine A, C, E in K, že v preteklosti pa naj bi veljali tudi za močan afrodiziak.

Ponudimo z veliko žlico ljubezni in spoštovanja do hrane in živali!

Žan in Eva

¹ Eva Demmerle: Habsburžani, Ljubljana 2014, str. 160.

lovski tovariš **Ivan Močnik**. Da bi bila ironija še večja, je lov potekal v okolici njegovega doma, na območju, kjer sam nikoli ni izpustil lova ali da ne bi po lovu k sebi na dom povabil vseh navzočih na družabno pogostitev.

V vrste zelene bratovščine je stopil leta 1980. Ob včlanitvi ni bil rosno mlad, saj se je rodil 1. junija 1933, vendar je bil zrel in z jasnimi pogledi na življenje in svoja hotenja v življenju. Ker je v naše vrste vstopil po tehtnem premisleku, ne zaradi mladostne hipe odločitve, se je že takoj na začetku njegovega članstva pokazalo, da je oseba, vredna zaupanja, in oseba, na katero bo v prihodnje lovska družina lahko računala. Čeprav je v začetnih letih članstva še stanoval v Mariboru, kjer je služboval do upokojitve, je vedno našel dovolj časa, da je izvrstno opravil obdobje pripravnosti in zadostil vsem zahtevam, določenim s programom pripravnosti.

Kot razumen in zrel naravovarstvenik je nemalo dni prebil v gozdu in na preži, kjer je opazoval divjad. Njegova krmilna so bila vedno lepo izdelana na idealnih lokacijah in, kar je bistveno, vedno pravočasno in pravilno založena. Največkrat je bil on tisti, ki je svoje mentorje priganjal v lovišče. Zaradi prizadevnosti je tudi v predpisanim roku opravil strokovni lovski izpit in tako postal polnopraven član naše lovske družine.

Glede na njegove značajske lastnosti in prizadevnost ga je vodstvo lovske družine kmalu vključilo in sistem upravljanja lovske družine. Tako je že šesto leto po vstopu v vrste zelene bratovščine zaradi svoje načelnosti, doslednosti, poštenosti in lovske pravičnosti postal član disciplinske komisije, kar je bil kar tri mandatna obdobja. V tistem obdobju je bil tudi član komisije za pripravo praznovanja 40-letnice lovske družine in kot član omenjene komisije je sodeloval pri pripravi izjemno lepe, naravovarstveno naravnane lovske razstave v prostorih lovske družine. Pozneje je bil član še nekaterih komisij, tri mandate član upravnega odbora, en mandat član in en mandat predsednik nadzornega odbora. Posebno mandat predsednika nadzornega odbora je bil zanj zelo naporen, saj si je v svojem mandatu ves čas prizadeval, da bi znotraj lovske družine rešili nekatera vprašanja in bi lovska družina vodili skladno z lovsko zakonodajo, usmeritvami Lovske zveze Slovenije in v splošno korist lovske družine in lovstva nasploh.

V času svojega lovskega udejstvovanja je poleg priznanja LD Radenci prejel tudi znak za lovske zasluge leta 1993 ter leta 2000 red za lovske zasluge III. stopnje in v letu 2013 še red za lovske zasluge II. stopnje, ki ga je slavnostno prevzel ob praznovanju svoje 80-letnice.

Veliko je prispeval tudi k delovanju in razvoju Zveze lovske družin Prlekija. Kot pevec si je zadal nalogo, da bi v okviru lovske družine ustanovili lovske pevski zbor. Začetki so bili sicer obetavni, vendar mu zaradi neaktivnosti nekaterih lovec ni uspelo uresničiti ideje. Po značaju je

bil izredno veder, šaljiv in družaben človek. Kot tak si je s svojo harmoniko mnogokrat prizadeval za kakovostno družabno lovsko življenje, v katerega smo pritegnili tudi svoje življenjske sopoltnice.

Kljub visoki starosti je bil še vedno aktiven v lovstvu. Brez njega tudi ni minila nobena lovska delovna akcija. Nikoli ni pokazal, da mu je kaj pretežko. Čeprav se je zaradi starosti odpovedal lovu na srnjad, se je skoraj do konca udeleževal vsakega lova na malo divjad. Še vedno je bil pogosto na preži in opazoval divjad in mnogokrat je potarnal, ko je videl, da je katera preža v slabem stanju ali da bi bilo treba obnoviti leste. Posebno nejevoljen je bil takrat, ko katero krmilno ni bilo založeno. Kljub letom so mu ostale dobrosrčnost, vedrina in šegavost, zato so ga njegovi lovski tovariši pogosto obiskovali.

Lovci LD Radenci smo izgubili srčnega lovca in čudovitega prijatelja. Glede na vse njegove vrline in zasluge v lovstvu smo ga lovci njegove lovske družine želeli letos nagraditi z imenovanjem za častnega člana. Žal tega ni več dočkal, saj smo se od njega poslovili 14. decembra 2018 na pokopališču v Radencih.

Ivan, počivaj v miru.

LD Radenci – J. K.

Kako tanka je meja med aktivnim življenjem in smrtjo! To smo spoznali in stežka sprejeli pretrpeli lovski tovariši našega **Mirka Vrtčanika – Mirita** 3. decembra lani, ko smo se na ljubljanskih Žalah poslavljali od njega. Še novembrske brakade so potekale z njegovo prisotnostjo, saj nam je ob začetku zadnje lovske sezone veselo povedal, da je prišel čas, ko se bo lahko redno udeleževal tudi njemu tako ljubih skupnih lovov, ki se jih ni mogel kar nekaj desetletij. Njegova bogata in nadvse zahtevna profesionalna kariera mu je preprečevala, da bi se pogosteje vračal v lovsko okolje, v katerem se je rodil in v katerem je preživel svoja mlada leta. Žal se mu njegova zadnja velika želja v povezavi z lovstvom ni uresničila in prerano se je 27. novembra poslovil, star komaj 68 let.

Miri se je rodil 7. septembra 1950 v čudovitem okolju Dola pri Litiji, v ostrju gozdov in travnikov, območju z bogato lovsko tradicijo. Njegov oče je bil daleč naokrog znan ljubitelj narave, lovec in izjemen mentor lovske kulture. Tako je bilo samoumevno, da se bo tudi Miri, ki sta mu bili ljubezen do narave in lovska kultura položeni v zibelko, mlad vključil v lovske vrste. To se je tudi zgodilo in lani je praznoval spoštovanja vrednih 50 let članstva v naši lovski družini. Njegova osebnost je izoblikovala tudi njegov lovski moto, ki je bil, da ni primaren

lovski cilj, ampak dogodki, odnosi in okolje na poti do verjetnega cilja.

Njegova izobrazba, profesionalne naloge in lovski staž so tvorili izjemno strokovno in lovsko sožitje, kakršnih je malo v lovskih vrstah. To smo kaj hitro spoznali člani domače lovske družine, ki smo ga imenovali za predsednika zahtevnega področja lovskega delovanja, medsebojnih lovskega odnosov in reševanja zadev (ne)spoštovanja lovske zakonodaje. Dolga leta, vse do njegove prerane smrti, je bil nadvse uspešen predsednik disciplinske komisije naše lovske družine. V vseh letih njegovega vodenja se ni zgodilo, da bi primer odločitve komisije, ki ji je predsedoval, doživel pritožbo na višji nivo. To je dokaz njegove poštene osebnosti in absolutnega spoštovanja lovske zakonodaje. Miri je bil zelo spoštovan član lovske bratovščine.

Takšni rezultati in karierni dosežki njegovega dela so pritegnili tudi pozornost Lovske zveze Slovenije (LZS) in izvolili so ga v Komisijo za organizacijska in pravna vprašanja ter ga leta 1993 imenovali za člana Razsodišča LZS, kjer je uspešno delal do leta 2001.

Za svoje dosežke pri uresničevanju vsebine lovstva v Sloveniji je prejel častna priznanja: znak za lovske zasluge, reda za lovske zasluge III. in II. stopnje ter jubilejni znak za 40 let članstva v lovski organizaciji.

Mirita ni več med nami in lovci naše lovske družine že spoznavamo, kakšen privilegij in dodana vrednost je bilo njegovo delovanje za nas. Praznina, ki je nastala z njegovim odhodom, je nenadomestljiva. Hvala mu za njegov dolgoletni prispevek k vzdrževanju etičnega in lovskega delovanja v našem lovstvu. Na naših lovih bomo pogrešali njegovo fizično prisotnost, toda premnogi spomini ob različnih dogodkih, ki smo jih doživeli z njim, bodo še dolgo ostali v naših mislih in pogovorih.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja, ki jo je tako ljubil.

Lovci LD Dole pri Litiji

LD Boč na Kozjaku je v drugem mesecu leta 2019 izgubila še enega starejšega člana zelene bratovščine. Še ne mesec po dopolnjenem 94. letu starosti je prenehalo biti lovsko srce **Antona Bosilja**, ki se je rodil 11. januarja 1925.

Anton je bil čil in zdrav vse do pred petnajstimi leti, ko je doživel možgansko kap. Takrat mu je začelo zdravje pešati in pri svojih aktivnostih je bil vedno bolj omejen. Ni se vdal; s trdo voljo je spremljal dogajanje v naši lovski družini, s svojo govorico je obnavljal dogodke svojih bogatih dni, preživetih v naravi. Vsako leto se je razveseljeval prejetih čestitk Lovske zveze Slovenije (LZS) in ob

tem vedno dejal, da Ljubljana še vedno ve zanj. To je dokaz več, da majhna pozornost človeka razveseli, pa čeprav je to samo čestitka naše krovne organizacije.

V letu njegovega rojstva so se rodili tudi nekateri pomembni ljudje slovenske zgodovine: Ciril Zlobec, Tone Svetina in še bil lahko naštevati. Ni naključje, da omenjamo Svetino, ki je nekoč zapisal, da je biti lovec častno in odgovorno. Tako se je ravnal tudi naš Anton – bil je časten in odgovoren. V svojih 60 letih lovskega staža je bil mentor in zgled marsikateremu lovecu. Svoje bogate izkušnje je prenašal na mlajše rodove. Uspešno mu je tudi nekaj, kar veliki večini lovec ne uspeva najbolje: svojega sina je vzgojil v pravega lovca – pravičnega, poštenega, častnega in odgovornega.

V okviru lovske družine je sodeloval pri vseh projektih, ki so pomembni za zdajšnje delo lovske družine. Skrbel je za lovske objekte, lovski dom in ugled lovec v domačem kraju. Med lovci je bil znan po vsej Sloveniji. Njegova načela pri delu v lovskih vrstah so bila: zmeraj pripravljen pomagati, prispevati in darovati.

V lovske vrste je stopil leta 1957; s težkim srcem smo mu v aplikaciji Lisjak označili prenehanje članstva z dnem 9. februarja 2019. V lovski družini je opravljal številne funkcije: bil je kinološki referent, strelski referent, gospodar in član upravnega odbora. Pri opravljanju funkcij v okviru lovske družine je bil vselej odgovoren.

Za svoje delo je dobil več priznanj v okviru lovske družine. LZS ga je za njegovo odgovorno delo odlikovala: z znakom za lovske zasluge leta 1989, z redom za lovske zasluge II. stopnje leta 1995, z redom za lovske zasluge II. stopnje leta 2014. Prejel je tudi jubilejna znaka za 50 in 60 let članstva v lovski organizaciji.

Za vse delo, ki ga je Anton opravil v naši lovski družini, smo mu hvaležni. Od njega smo se poslovili na slovesen način z lovskim pogrebom 16. februarja 2019 na pokopališču v Selnici ob Dravi.

Zahvaljujemo se vsem, ki so mu v življenju stali ob strani, mu namenili nasmeh, stisk roke in prijazno besedo. Zahvaljujemo se vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, rogistom Lovske zveze Maribor za odigrane melodije, gospodu župniku za opravljen cerkveni obred, praporščakom, ki so mu namenili zadnji pozdrav, in vsem tistim, ki boste v prihodnosti omenjali njegovo ime v čast njegovega spomina.

Naj mu boginja Diana v večnih loviščih nameni primerno stojišče.

LD Boč na Kozjaku – Š. F. K.

Iz lovske vrste so za vedno odšli:

Miha Volmajer, LD Kapla,
* 6. 11. 1974, † 11. 2. 2019.

Stanislav Urbas,
LD Gaj nad Mariborom,
* 25. 9. 1953, † 26. 3. 2019.

Justin Podoreh, LD Podbrdo,
* 14. 8. 1934, † 5. 3. 2019.

Andrej Kaiser, LD Ruše,
* 26. 10. 1933, † 4. 3. 2019.

Milan Vretič, LD Raka,
* 16. 5. 1955, † 8. 3. 2019.

Stanko Meglič,
LD Leskovec v Halozah,
* 2. 8. 1948, † 2. 3. 2019.

Umrlim časten spomin!

Velik uspeh slovenskega vodnika goničev na državni tekmi psov za glasno gonjo

V organizaciji **Kinološkega društva Duga Resa** s sosednje Hrvaške in pod strokovnim vodstvom kinološkega sodnika **Velimirja Valje** je bila 27. oktobra 2018 v obori z divjimi prašiči **LD Srnjak** iz Netretiča deveta *Nacionalna tekma psov za glasno gonjo v delu na divjega prašiča s podelitvijo kandidature CACT - HR*.

Na tekmi sta sodila mednarodna kinološka sodnika **Ivica Devčić** in **Dražen Matičič**. Prijavljenih je bilo 25 psov, in sicer v treh skupinah: *dolgonogi goniči* (srednji goniči po FCI), *kratkonogi goniči* in psi *jamarji*. V času tekmovanja je bilo vreme sicer ugodno – oblačno, z občasnim vetrom različne moči, ki je po mojem mnenju oviral delo sicer že večjih psov. Od 25 prijavljenih psov jih je tekmo opravilo samo devet. Toda vseh devet uvrščenih psov je tekmo končalo z visokimi ocenami: uvrstili so se v I. in II. nagradni razred.

Naš dobro znani slovenski kinolog in vzreditelj kratkodlakih istrskih goničev iz belokranjskega Gradca **Marko Urigelj** je na tekmovanje prijavil svojo psico **Dunjo Gradaško** in psa **Dona Gradaškega**, ki sta sestra in brat iz istega legla. Oba sta že pred tem dosegala vrhunske rezulta-

Foto: Maja Bruskole

Zmagovalca državne tekme na Hrvaškem Marko Urigelj in njegova partnerka Dragana, ki je tudi lastnica psa Dona Gradaškega.

te na tekmovanjih po Sloveniji. Po žrebanju štartnih števil je bil Urigelj kar malo slabe volje; izžrebal je namreč zadnjo in predzadnjo številko. Dejansko so za delo psa razmere veliko slabše, ko so pred njim v obori preizkušali že 23 psov. Toda zaupali smo

izkušnjam **Dunje** in njenega brata **Dona**. Marko ju večkrat »belokranjsko« imenuje kar »moja tigra«! Oba psa odlikujejo vrhunski nos, ostrina in neverjetna vztrajnost. In prav to se je pri njunem delu na tekmovanju tudi pokazalo. Kot izkušena slovenska tek-

Rezultati

Dolgonogi goniči

Dunja Gradaška (kratkodlaki istrski gonič), vzreditelj in vodnik **Marko Urigelj** – SLO, 214 t, I. n. r.; CACT - HR (najvišje uvrščen pes);

Don Gradaški (kratkodlaki istrski gonič), vzreditelj in vodnik **Marko Urigelj** – SLO, 203 t., I. n. r.; R. CACT – HR;

Kyt (planinski gonič), vodnik **Ivan Petrina**, 194 t., I. n. r.;

Astor (kratkodlaki istrski gonič), vodnik **Željko Mejaški**, 178 t., I. n. r.;

Pipi (planinski gonič), vodnik **Željko Požar**, 150 točk II. n. r.

movalca in vodnika lovske psov sta Urigelj in njegova **Dragana** lahko slavila, še preden so sodniki razglasili rezultate. Tudi ne zaman! Končni rezultati so upravičili vsa naša pričakovanja. Posebna zahvala vsekakor velja naši kinologinji in lovki **Maji Brunscole** za fotografiranje prireditve. Celotna kinološka prireditev in preizkušanje dela psov na divje prašiče v obori sta potekala v prijetnem lovsko-kinološkem vzdušju. Uriglju za tako velik uspeh od srca čestitamo vsi slovenski in tudi hrvaški kinologi ter mu želimo še veliko uspehov z njegovimi psi.

Martin Kraševac,
LD Gradac v Beli krajini

Tekmovanje za Pokal sv. Huberta za ptičarje in šarivce prvič tudi v LKD Posavja - Krško

Dan sv. Huberta, zaščitnika lovcev, je vsako leto 3. novembra. Ta svetnik je tudi zaščitnik gozdarjev, kinologov, optikov in zdravilec stekline. V našem **Lovsko-kinološkem društvu (LKD) Posavja - Krško** se je med člani kar nekaj časa porajala pobuda, da bi na našem območju organizirali tekmo lovske psov in njihovih vodnikov v praktičnem lovu – *Pokal sv. Huberta*, in sicer za pse iz pasemske skupine ptičarjev in šarivcev. Prav slednji so bili v Sloveniji na takih tekmah doslej zapostavljeni, saj zanje v preteklosti ni bilo organiziranih tovrstnih uporabnostnih preizkušenj/tekmovanj. In prav to nam je

Foto: Branko Tucovič

Zbor tekmovalnih parov pred Pokalom sv. Huberta pred lovskim domom LD Dobova, kjer je bila prestižna uporabnostna kinološka prireditev prvič na območju Lovsko-kinološkega društva Posavja - Krško.

uspelo v našem LKD organizirati 4. novembra 2018 v lovišču **LD Dobova**.

Povabilu so se odzvali vodniki ptičarjev in vodniki šarivcev; še več, udeleženci so prišli iz treh držav (Slovenija, Hrvaška in Danska). Skupaj je na našo pobudo, da bi prikaz praktičnega lova – *Pokal sv. Huberta* – opravili in prikazali tudi kot motivacijo za spodbujanje drugih vodnikov za šolanje in pravilno vodenje lovskih psov ter za pridobivanje izkušenj od kolegov iz tujine, kjer je taka oblika preizkušanj oziroma tekmovalni velik bolj priljubljena in razširjena kot v Sloveniji, sodelovalo 25 vodnikov, in sicer s 16 ptičarji in devetimi šarivci. Našemu vabilu so se odzvali tudi kinološki sodniki iz sosednje Hrvaške **Nenad Jagodić**, **Zlatko Piteša** in **Davorin Andrijašević**, ki so v paru s sodniškimi kolegi iz Slovenije **Antonom Selinškom**, **Goranom Peršinom** in **Francem Turnškom** sestavljali sodniški zbor in tako na terenu kot tudi pozneje med druženjem z bogatimi izkušnjami veliko prispevali k novim spoznanjem naših vodnikov in gledalcev.

Tekmovalci in tudi kinološki sodniki so pohvalili zelo primerne in za marsikoga zavidljive revirje za malo divjad v lovišču

LD Dobova. Vsakemu tekmovalcu je bil dodeljen povsem enakovreden predel lovišča (revirja) z zadostnim številom male divjadi.

Tekmovanje poteka tako, da se mora vsak lovec - vodnik najprej na predpisani način predstaviti kinološkima sodnikoma, tudi svojega psa, lovsko orožje in strelivo, s katerim bo lovil, ter tudi vso drugo opremo za pravičen lov. Šele nato mu sodnika dovolita začeti z lovom. Tako se je začel vsak nastop – praktičen lov – tekmovalnega para pod budnimi očmi obeh sodnikov in v določenem času, 15 minut dolgem »turnusu«. Pri tem sta sodnika v 15 minutah ocenjevala delo – obnašanje lovca - vodnika na terenu (ravnanje z orožjem, streljanje, način vodenja psa, njegov športni in etični duh itn.) in delo psa glede na pasemsko skupino (vodljivost, nos, preiskovanje terena, mirnost ob strelu, pravilno prinašanje itn.). Na koncu »turnusa« sta kinološka sodnika v skladu z določili veljavnega pravilnika javno predstavila oceno obeh. Glede na število ptičarjev smo na tem tekmovalju lovili v dveh skupinah, t. i. »baterijah«. Zmagovalca iz posamezne »baterije« sta se uvrstila v t. i. »baraž« – tekmovalno končnico/finale, kjer sta tekmovalna para

tekmovala za zmago. Tokratni prvi »baraž« sv. Huberta, ki je potekal na območju LKD Posavja - Krško, je bil mednarodno obarvan, in sicer sta v njem sodelovala gost z Danske **Ib Jacobsen** z nemškim ptičarjem - žimavcem in naš nadarjen mladi kinolog **Boštjan Lipar**, ki je s svojim kratkodlakim nemškim ptičarjem tudi zmagal. V »bateriji« pasemske skupine šarivcev pa ni imel konkurence **Matjaž Roter**, ki je s svojo nemško prepeličarko prikazal res vrhunsko lovsko povezano delo.

Namen in cilj LKD Posavja - Krško je tudi spodbujati mlade kinologe za sprotno izobraževanje in pridobivanje izkušenj na raznovrstnih lovsko-kinoloških preizkušnjah/tekma. Temu cilju smo sledili tudi na tokratnem *Pokalu sv. Huberta*. Sodniški zbor je sklenil, da bo potek praktičnega lova vsakega tekmujočega lovca in delo njegovega psa javno komentiral že na terenu. Tako se je lahko vsak posameznik takoj seznanil s svojimi vrlinami in napakami ter kaj vse mora še izboljšati. Za prve tri uvrščene pare v kategoriji ptičarji in prve tri uvrščene v kategoriji španjeli so sodniki predstavili razširjen oziroma podroben opis dela na terenu, tudi ob končni razglasitvi

rezultatov in podelitvi nagrad. Tako smo v LKD Posavja - Krško dosegli namen, da tovrstna prestižno-uporabnostna tekmovalna niso namenjena izključno le tekmovalju, ampak tudi pridobivanju novega znanja in izkušenj, pa tudi spoznavanju dejavnosti drugih lovcev - vodnikov lovskih psov obeh pasemskih skupin (tokrat iz Slovenije, Hrvaške in Danske).

Poudariti je treba, da je bil odziv vseh udeležencev zelo pozitiven. Celotna prireditve je potekala v prijateljskem in res lovsko-kinološkem duhu. Doživeli smo sicer velik stres ob nenadnih in nepričakovanih zelo resnih zdravstvenih težavah naše lovsko-kinološke prijateljice **Ljuba Klemenčiča**, vendar so mu lovski tovariši nesebično in takoj priskočili na pomoč. Prisebno in požrtvovalno smo mu pomagali do prihoda urgentne zdravstvene službe in mu tako zagotovo rešili življenje. Pohvaliti moramo tudi popolno logistično pomoč lovcev iz LD Dobova pod vodstvom starešine **Jožeta Lepšine** in vodje prireditve **Igorja Ogorelca**. Kot vedno nam je z administracijo, ki je bila tokrat res zelo obširna, zelo pomagala naša kinološka prijateljica **Tina Jež**.

Branko Tucovič

PNZ in UP šarivcev na Pšati

Lovsko-kinološko društvo **Ljubljana** in **LD Pšata** sta 13. oktobra 2018 že tradicionalno organizirala to prireditev v lovišču omenjene LD. Zjutraj so se zbrali pri **Gostilni Mngan** v Domžalah. Na preizkušnjo je bilo prijavljenih sedem psov – pet nemških prepeličarjev in dva špringer španjela. Sodila sta kinološka sodnika **Zvonimir Poznik** (tudi predsednik Državne vzrejne komisije za šarivce) in **Jože Vester**, ki sta tekmovalne pare razdelila v dve skupini. Po jutranji kavi in zboru sodelujočih je prva skupina odšla opravljati vlečke z dlakasto in pernatno divjadjo, druga pa je opravljala disciplino »glasna gonja«.

Pravilnik za preizkušanje nemških prepeličarjev določa vse podrobnosti za take preizkušnje, zato jih ne bom opisoval. Omeniti pa je le treba, da sodniki pri vzrejni preizkušnji, ki jo tudi najpogostejše opravljajo lastniki prepeličarjev, ocenjujejo naslednje discipline: *nos, glasna gonja, volja za delo po sledu, šarjenje, prinašanje per-*

nate divjadi, prinašanje zajca, veselje do dela v vodi, prinašanje pernate divjadi iz vode, splošna poslušnost, preverjanje strelomirnosti psa.

Vseh pet nemških prepeličarjev je preizkušnjo uspešno opravilo, vendar je le ena psička, komaj sedemmesečna **Ajna**, preizkušnjo opravila odlično s I. nagradnim razredom (161 točk). Sodnikoma je pokazala vrhunsko delo za svojo starost, pa tudi izjemno poslušnost in odličen nos. Preostali psi so preizkušnjo končali z II. nagradnim razredom, kjer je pri rezultatih odigrala največjo vlogo disciplina *glasna gonja*. Če je ocena te discipline nižja od 4, psi preizkušnje ne morejo opraviti s I. nagradnim razredom.

Pri špringer španjelih na preizkušnji preizkušajo nekoliko drugačne discipline: *nos, glasna gonja zajca, glasna gonja parklajste divjadi, volja za delo po sledu, zanesljivost na sledi, način iskanja – zasnovi za šarjenje, veselje do vodnega dela, splošna poslušnost in vodljivost, prinašanje pernate divjadi (neobvezno), preizkus strelomirnosti.*

Obe špringer španjelki sta sicer odlično opravili preizkušnjo

Foto: Marjan Likar

Jack med prinašanjem pernate divjadi

naravnih zasnov (PNZ), obe s I. nagradnim razredom. Če pes glasno goni parklajsto divjad, je določen faktor za glasno gonjo nižji kot pri gonji zajca. Prinašanje pernate divjadi je pri tej pasmi neobvezno. Če pa se vodnik vseeno odloči opravljati tudi to disciplino, lahko pes konča preizkušnjo z višjim številom točk. Špringer španjeli so redkeje zastopani v lovskih vrstah, pa vendar so šarivci te pasme pri lovu na malo divjad zelo uporabni.

V praksi šarivce uporabljamo

za šarjenje in t. i. *grmarjenje*. Divjad morajo glasno goniti, po uspešnem strelu pa malo divjad tudi poiskati in prinesiti vodniku. Sicer so bile razmere za pse dokaj zahtevne: visoka vlažnost in megla, ki se kar nista dvignili tudi do razglasitve rezultatov. Delo psov je bilo dobro, posamezni vodniki bi morali kanček več pozornosti nameniti le vajam v poslušnosti psov. Sicer pa so bile naravne zasnovi psov za delo odlične.

Tomaž Dajčar

Foto: Miron Krapež

MALI OGLASI

Predvidena legla lovskih psov

Jack russel terier (SLRJRT):

O: 5/II, m: 4/II, 28. 2. 2019.
Stanislav Lihtenvalner,
Ilovci 15, 2275 Miklavž pri Ormožu.
Tel.: 031/674-629.

O: 5/I, m: 5/II, 10. 5. 2019.
Janko Ferjan,
Triglavska ul. 7, Ribno, 4260 Bled.
Tel.: 041/600-391.

Nemški lovski terier (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 15. 5. 2019.
Anton Špeglič,
Za Savo 16, 1430 Hrastnik.
Tel.: 040/750-504.

Resasti jazbečar (SLRJr):

O: 5/I, m: 5/I, 3. 5. 2019.
Boštjan Bergant,
Loke 34, 1219 Laze v Tuhinju.
Tel.: 031/681-698.

O: 5/I, m: 5/I, 23. 5. 2019.
Mirko in Gorazd Slemenšek,
Dolnje Brezovo 33, 8283 Blanca.
Tel.: 041/423-917.

Brak-jazbečar (SLRBj):

O: 4/I, m: 5/II, 19. 3. 2019.
Anton Kraševac,
Zagaj pri Ponikvi 17 b,
3232 Ponikva.
Tel.: 041/574-703.

O: 4/II, m: 5/I, 21. 4. 2019.
Boštjan Golob,
Samostanska ulica 13,
2360 Radlje ob Dravi.
Tel.: 040/124-577.

O: 4/I, m: 4/II, 23. 4. 2019.
Franc Sterle,
Kozarišče 18 a, 1386 Lož - Stari trg.
Tel.: 051/650-704.

Brandl brak (SLRBrb):

O: 5/I, m: 4/I, 30. 4. 2019.
Danijel Bradelj,
Zarečje 50, 6250 Ilirska Bistrica.
Tel.: 031/754-397.

O: 4/I, m: 5/I, 6. 5. 2019.
Dušan Dojčinovič,
Rašica 29, 1315 Velike Lašče.
Tel.: 041/879-765.

Beagle (SLRBig):

O: 4/I, m: 4/II, 22. 4. 2019.
Jožef Kamnik,

Podgorje 127,
2381 Podgorje pri Slovenj Gradcu.

Bavarski barvar (SLRBb):

O: 5/I, m: 5/I, 24. 4. 2019.
Jure Pagon,
Godovič 118, 5275 Godovič.
Tel.: 041/693-801.

Slovaški gonič (SLRSK):

O: 5/I, m: 4/I, 15. 5. 2019.
Borut Mušič,
Plešivo 56, 5212 Dobrovo.
Tel.: 031/370-884.

Posavski gonič (SLRGp):

O: 5/I, m: 4/I, 17. 5. 2019.
Primož Delošto,
Koštabona 69 a, 6274 Šmarje.
Tel.: 041/473-060.

Nemški kratkodlaki ptičar (SLRNkp):

O: tuj plemenjak,
m: 5/JZP, 25. 4. 2019.
Boštjan Plaznik,
Stranske Makole 5a, 2321 Makole.
Tel.: 041/753-877.

Nemški žimavec (SLRNŽ):

O: 4/JZP, m: 4/VUP, 10. 5. 2019.
Štefan Hoheger,
Murski Črnci 53 c, 9251 Tišina.
Tel.: 041/200-132.

Pprinašalec Chesapeake Bay (SLRCBR):

O: tuj plemenjak, m: 5/II, 14. 5. 2019.
Barbara Horvat,
Dolenje Selce 17, 8211 Dobrnič.
Tel.: 031/485-698.

Angleški kokeršpanjel (SLRKš):

O: 5/I, m: 5/I, 17. 3. 2019.
Milan in Tatjana Kranjc,
Zrkovska c. 174 a, 2000 Maribor.
Tel.: 041/553-919.

Nemški prepeličar (SLRPr):

O: 5/II, m: 5/I, 22. 2. 2019.
Vinko Otorepec,
Vrbje 10, 3310 Žalec.
Tel.: 041/809-143.

O: 5/I, m: 5/I, 2. 4. 2019.
Jože Harastija,
Sv. Ožbolt 4 a, 4220 Škofja Loka.
Tel.: 031/246-591.

Kinološka zveza Slovenije

Orožje in lovška optika

Prodaj tricevko, kal. 16-16/8 x 57 R-360, starejše izdelave, neznane znamke, glava in stranske plošče gravirane (podnožje Suhlove montaže), z naprožilom, ima stranska ušesa (grenerjev zaklep). Cena: 600 €. Tel.: 051/600-422.

Prodaj več delujočih in zanimivih starinskih oz. trofejnih pušk za zbiratelje. Tel.: 041/621-338.

Prodaj repetirno risanico Sako 85 M, kal. 9,3 x 62, s str. daljnogledom Zeiss Duralit, 3-12 x 50, z rdečo piko in **50 kosov streliva FOX**. Tel.: 031/633-992.

Prodaj bok šibrenico Baikal, kal. 12/12. Cena: 200 €. Tel.: 040/722-224.

Prodaj repetirno risanico Heym SR-21, kal. 6,5 x 55 SM, z montažo 30 mm in **dvogled** Docter, 8 x 42 ED. Tel.: 041/680-138.

Prodaj boroveljsko kombinirko (izdelek J. Koschat), kal. 20-6,5 x 57 R, z menjalnimi cevmi, 20-20, in strelnim daljnogledom, 4 x 32. Tel.: 041-257-380.

Prodaj repetirno risanico: (izdelek Fanzoj) Borovlje, kal. 7 x 64 - osmerokotna cev, s str. daljnogledom Kahles Helia C, 3-12 x 56, in **repetirko** Bock - Kranj, kal. 6,5 x 57, str. daljnogled Zeiss Diatal Z, 6 x 42 MC. Tel.: 041/735-787.

Prodaj kombinirko Merkel (2010), kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Zeiss Victory Diavari, 1,5-6 x 42; **repetirko** Blaser R-8, kal. .270 Win., in **menjalno cev**, kal. .243 Win. (lahko z optiko ali brez); **repetirno risanico** Sauer 100, kal. .223 Rem. Vse orožje je zelo dobro ohranjeno in vzdrževano. Tel.: 041/373-701.

Prodaj nočni daljnogled, model NVRS 2,5 x 50, beloruske izdelave. Tel.: 041/763-789.

Prodaj novo bok šibrenico Merkel, kal. 12/12; češko **kombinirko** Super Brno, kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi, 12-12, in s str. daljnogledom Meopta - Artemis, 3,9 x 42; **repetirno risanico** CZ, 8 x 57, s str. daljnogledom in **malokalibrsko puško** (rusko) s str. daljnogledom, 6-12 x 44. Vse puške so v odličnem stanju. Tel.: 031/250-030.

Prodaj strelni daljnogled Swarovski, 8 x 56, dobro ohranjen, križ A1, primeren v slabi vidljivosti, dodano vse za Suhlovo montažo. Tel.: 041/377-919.

Ugodno prodaj naboje, kal. .30-06 (11,7 g), Winchester Fail Safe Monolit (ABC,) po 1,5 € za kos in nov **strelni daljnogled** Docter, 1,5-6 x 42 (499 €). Tel.: 031/014-448.

Prodaj kombinirko Blaser 97, kal. 20 Mag./308 Win., s str. daljnogledom Zeiss, 2,5-10 x 50, in **repetirno risanico**, kal. .223 CZ (izvozni model), s str. daljnogledom. Tel.: 041/773-344.

Prodaj dve repetirni risanici CZ, obe s str. daljnogledom: kal. .30-06 in kal. 8 x 57 IS. Tel.: 031/731-345.

Prodaj kombinirko ČZ, mod. 502, kal. 12/7 x 65 R; **repetirno šibrenico** Remington 870, kal. 12; **repetirno risanico** Sako, kal. .222 Rem., in češko **polavtomatsko puško**, kal. .22 Win. Mag. Tel.: 030/692-159 (popoldne, po 17. uri).

Prodaj Expres Merkel BDB B3, kal. 8 x 57 IRS - 8 x 57 IRS, z originalno montažo ter str. daljnogled Docter, 1-4 x 24 (4-0), v izvedbi Jagd. Cena: 3.500 €. Tel.: 041/490-187.

Ugodno **prodaj** nov, neuporabljen **revolver**, kal. .454 Casull-45 LC, cev 6,5", inox, primeren za iskalca ranjene parklaste divjadi in velikih zveri (E/O = 400 J do 2600 J). Revolver je kupljen v Sloveniji. Tel.: 031/296-046.

Prodaj revolver Super Redhawk, kal. .44 Mag., malo uporabljen, kot nov, zraven imam za pod pazduho ročno izdelan usnjen tok po meri revolverja in nekaj streliva. Cena: 1.150,00 €. Tel.: 041/621-338.

Prodaj boroveljsko kombinirko, izdelek Sodie, kal. 16/7 x 65 R, odlično ohranjena. Cena: 1.200 €. Tel.: 041/887-502.

Prodaj odlično ohranjeno boroveljsko **bokarico**, kal. 16/7 x 65 R, z dvema str. daljnogledoma (8 x 56 in 6 x 42) Zeiss. Puška je izdelek J. Fanzoja. Ima bogato gravirani dolgi stranski plošči in vdelano shrambo za naboje v kopitu. Cena: 2.200 €. Tel.: 040/770-433.

Prodaj lovski puški: repetirno risanico Brno ZKK 600, kal. 7 x 64 (cena: 200 €) in češko **bokarico** (novejšega tipa - risana cev je spodaj!) CZ 2 CPL, kal. 16/5,6 x 52 R, z menjalnimi cevmi 16/16 (cena: 400 €). Tel.: 040/770-433.

Prodaj krogelne naboje: 40 kosov, kal. .308 Win., 10 g, Diamond-Norma in 20 kosov kal. 7 x 57 Nosler 9,1 g. Tel.: 041/844-662.

Lovski psi

Za paritev ponujam plemenjaka, kratkodlakega istrskega goniča. Ima odlično telesno oceno, opravljen PNZ (I. nagradni razred). Je izvrsten gonič male in velike divjadi. Tel.: 031/531-933.

Prodaj nemško ptičarko - žimavko, staro eno leto. Tel.: 031/508-932.

Prodaj leglo nemških goničev (14. 4. 2019), odličnih staršev. Tel.: 031/704-894 (Tone).

Prodaj dva mladička pasme istrski resasti gonič z rodovnikom, odličnih delavnih staršev.

Stara sta dva meseca in pol. Tel.: 041/228-592.

Drugo

Broške, gumbi, prstani in uhani iz rogovja – izdelki umetnostne obrti. Franc Barbič, Verje 53, Medvode. Tel.: (01) 362-12-30; 031/770-675.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tega leta. Tel.: 051/611-377.

Kupim odpadle veje jelenjega rogovja. Tel.: 031/435-932.

Prodajam valiilna jajca fazanov in rac. Tel.: 041/717-464.

Prodajam poljske (divje) zajce iz vzreje (plemenske iz leta 2018 in mlade iz leta 2019) po ugodni ceni. Tel.: 040/503-781.

Prodajam povsem nov lovski kroj za približno 190 cm visoko osebo. Poleg tega **podarim veliko lovskih oblačil.** Tel.: 041/630-919.

Prodajam terensko vozilo Toyota Cruiser D, 2004, prevoženih 18.200 km. Tel.: 041/844-662.

Prodajam terensko vozilo Mitsubishi pahero pinin, 1,8, bencin, 84 kW, letnik 2005, prevoženih 114.000 km, registriran do 14. 1. 2020. Tel.: 041/377-919.

Kupim omaro za orožje, do pet kosov. Tel.: 041/832-189.

Prodajam novo, nerabljeno lovsko

MAJ						
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)		
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet konec
1. Sr	4:45	16:25	5:49	20:10	4:36	21:24
2. Če	5:07	17:27	5:48	20:11	4:34	21:26
3. Pe	5:30	18:33	5:46	20:12	4:32	21:27
4. So	5:55	19:39	5:45	20:14	4:30	21:29
5. Ne	6:22	20:48	5:43	20:15	4:28	21:31
6. Po	6:53	21:56	5:42	20:16	4:26	21:32
7. To	7:30	23:04	5:40	20:17	4:24	21:34
8. Sr	8:16	—	5:39	20:19	4:22	21:36
9. Če	9:10	0:07	5:38	20:20	4:21	21:37
10. Pe	10:13	1:04	5:36	20:21	4:19	21:39
11. So	11:22	1:52	5:35	20:22	4:17	21:41
12. Ne	12:36	2:34	5:34	20:24	4:15	21:42
13. Po	13:51	3:08	5:32	20:25	4:14	21:44
14. To	15:06	3:38	5:31	20:26	4:12	21:46
15. Sr	16:21	4:06	5:30	20:27	4:10	21:47
16. Če	17:35	4:33	5:29	20:29	4:09	21:49
17. Pe	18:49	5:01	5:28	20:30	4:07	21:50
18. So	20:02	5:30	5:27	20:31	4:06	21:52
19. Ne	21:12	6:03	5:25	20:32	4:04	21:54
20. Po	22:18	6:40	5:24	20:33	4:03	21:55
21. To	23:17	7:23	5:23	20:34	4:01	21:57
22. Sr	—	8:13	5:22	20:35	4:00	21:58
23. Če	0:08	9:07	5:21	20:37	3:58	22:00
24. Pe	0:51	10:05	5:21	20:38	3:57	22:01
25. So	1:27	11:05	5:20	20:39	3:56	22:03
26. Ne	1:58	12:07	5:19	20:40	3:55	22:04
27. Po	2:25	13:08	5:18	20:41	3:53	22:06
28. To	2:49	14:10	5:17	20:42	3:52	22:07
29. Sr	3:11	15:13	5:17	20:43	3:51	22:08
30. Če	3:33	16:17	5:16	20:44	3:50	22:10
31. Pe	3:57	17:22	5:15	20:44	3:49	22:11

kamero s funkcijo pošiljanja fotografij na telefon ali računalnik. 12MP, nevidna IR-bliskavica, odlične fotografije in zanesljivo delovanje. Tel.: 041/353-319.

Prodajam novo, nerabljeno ovrtnico za šolanje psov. Vodotesna in z dometom do 1000 metrov. Tel.: 041/353-319.

Lovska zveza Slovenije

Ponovljeni javni poziv Lovska kultura 2019

Dodelitev pomoči programom in projektom skupin ter posameznikov, delujočih na področju lovske kulture

Komisija Lovske zveze Slovenije (LZS) za lovsko kulturo in odnose z javnostmi bo maja 2019 na spletni strani www.lovska-zveza.si objavila ponovljeni javni poziv *Lovska kultura 2019* za dodelitev pomoči programom in projektom skupin in posameznikov, ki delujejo na področju lovske kulture.

Pomoč je namenjena organizaciji kulturnih dogodkov (jubilejni koncerti, predstave, razstave, projekcije in druge javne kulturne prireditve), ki jih pripravlja in izvaja kulturna skupina ali posameznik na nepridobiten način, in so v interesu lovske organizacije, ter za izvajanje skupnih programov kulturnih skupin na ravni regije.

Celotna vsebina javnega poziva z obrazci za prijavo in merili za dodeljevanje pomoči bo dostopna na spletni strani www.lovska-zveza.si in na sedežu Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana (vsak delovni dan med 9. in 12. uro).

Vse dodatne informacije lahko dobite po telefonu (01)24-10-916.

Komisija LZS za lovsko kulturo in odnose z javnostmi

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV vabi na

SPECIALNO RAZSTAVO VII FCI PASEMSKE SKUPINE (CAC-SLO)

Dne 25. maja 2019 v LD Boris Kidrič, Zgornja Hajdina 103e, 2288 Hajdina

PROGRAM RAZSTAVE:

- 09.00-10.00 dohod psov
- 10.00-10.15. otvoritev razstave
- 10.15-13.00 ocenjevanje psov
- 13.30-15.00 best in show program

Specialno razstavo VII FCI skupine sodita sodnika:

Nataša GEDERER (slo) nemške kratkodlake ptičarje in nemške zimavce

Andreja STRAJNAR (slo) preostale pasme

Informacije dobite pri Lidiji Šmigoc na telefonski številki 031 616 283 oz. elektronskem naslovu siviljstvo.smigoc@gmail.com. Prijavnice najdete na spletni strani DLJ, www.dljpslo.si. Zadnji rok prijave je 10. maj 2019.

KROJASTVO

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

ROŽMAN

Slavnotežne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike, plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

Sable antilopa:
odstrel že za 2.990 €! Z nami na safariju v J. Afriki

Južna Afrika: 10-dnevni safari v 6 dneh lova z odstrelom 6 vrst divjadi, vsemi prevozi, tudi letalskim iz Ljubljane, za 3.990 €. Termin: 20.-29. 8. **Za prijave do 15. 5. je odstrel trofejnega oriksa ali zebre gratis!**

Slovenija: lov in odstrel srnjaka za 350 € v pavšalu.

Kanada: 6 dni lova z odstrelom črnega medveda za 3.500 €. Lov skupine v našem spremstvu: 16.-23. 6.

Rusija: 6 dni lova za 1.990 € na evropskega losa v roku od 23. do 30. 9. Plačilo po odstrelu: trofeja teže do 10 kg = 2.500 €, 14 kg = 3.700 €.

Kozorog v Kirgiziji: 5 dni lova za 3.500 €, odstrel **kozoroga**, ne glede na trofejno vrednost, je 3.000 €. Volk je gratis!

Krompirjeve počitnice na **Mavriciji**: 3-dnevni lov z odstrelom **rusa jelena** v zlati medalji za 2.990 €. Možnost ribolova na tuno in marlina.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

Lahke in tihe hlače, ki zagotavljajo brezšumno in tiho premikanje skozi naravo.

Lovske hlače SAVANE

35,90 €

- elastika v pasu
- nehrseč material po celotnem notranjem delu
- 5 žepov
- žep za lovski nož

Idealne hlače za lovno sezono od spomladi do jeseni!

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Notranjska 4, 6230 Postojna | 05 735 40 70 | info@avantura.info

Aktualne premovlečne repetirke na enem mestu!

MERKEL
Markel Helix
Najhitrejša premovlečna puška

Blaser
Blaser R8

Heym SR30
Premovlečna puška z možnostjo naprožila ("šnelarja") in
brez doplačila levo kopito in zaklep!

HAENEL
Haenel Jaeger 10

Prodaja vrhunskih izdelkov

- **Optike:** Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC
- **Puške:** Merkel, Haenel, Blaser, Sauer, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns in Mauser
- **Strelivo:** RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier & Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia
- **Oblačila:** Chevalier

Izvajamo vsa puškarska dela.

Puškarstvo Špendal

Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307, 031 393 664 email: puskarstvo@siol.net

Nova spletna trgovina:

<http://guns-spendal.com/shop/>

MODNO KROJASTVO
Andrej Smigoc, d.o.o.
Ptuj

Modno krojaštvo Andrej Smigoc, d.o.o.
Spuhlja 86a / 2250 Ptuj
T: +386 (0)2 779 35 61
M: +386 (0)41 949 331
E: info@krojastvo-smigoc.si

SRAJCE
TELOVNIKI
KLOBUKI
KRAVATE
MOŠKI IN ŽENSKI KROJ (zimski, letni material)
HUBERTUS PLAŠČI • **PELERINE** • **PUMPARICE**

Vsa oblačila izdelamo po meri in poiskušnji, ne glede na oddaljenost!
www.krojastvo-smigoc.si

TEHNO OPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodova ulica 13,
1031 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5
8x42
Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Monarch5
8x42
Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

S Forthom nazaj v gozdove!

FORTH proti klopm
• popolnoma naravne sestavine
• ni potrebno nanašati na kožo
• deluje ves dan
• brez vonja

Na voljo v večini trgovin in lekarn.
BIOTEH d.o.o., Zg. Jarše, Preserska c. 9, 1235 Radomlje, Slovenija,
tel. 01 52 83 969, www.bioteh.si
Repelent uporabljajte varno. Pred uporabo vedno preberite etiketo in podatke o proizvodu.

DOG TRACE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETNA GARANCIJE

akcija
-20%

M-NET d.o.o., TEL: 040 760 760

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Povsem vodotesen
Dobra vidljivost v mraku
Polnjen z nitrogenom
Gumirano ohišje
10-letna garancija
Ugodna cena: 210,00 €

LOVSKI DALJNOGLED
SANJU 8x42 WPR

INFORMACIJE IN NAROČILA
BELUGA d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Girsan MC 28 9x19

Visoka kvaliteta (narejena po NATO standardih)
Odlična cev (življenjska doba 50.000 strel)
Benomiran proizvajalec
Odlična cena!

samo
479 €

Webley & Scott Empire

.308 / 30-06

set z daljnogledom

Nikko Stirling 3-12x56

brezplačna nastreletev v ceni.

samo
1199 €

Kral Arms Cara Cara

kaliber 12/76
Ejektorji
Čeki
Cev dolžine 76 cm
Drehovo kopito
Odlična kvaliteta ter cena

samo
579 €

Nudimo nastrel orožja po zelo ugodni ceni!

Možnost plačila na obroke, izdelke pošiljamo tudi po pošti.

ROJAL

Trgovina Rojal je uradni uvoznik in distributer za:

orožje: Savage Arms, Howa, Girsan, Webley & Scott, GSG, Norinco, Kral Arms

zračno orožje: Gamo, Crosman, Kral, Sig Sauer, Daystate, Gunpower, FX

optike: Nikko Stirling, Bsa, Crosman, Gamo, Vector, Shilba

Velika izbira pravega orožja ter optik po ugodnih cenah!!

Trgovina Rojal

Ljubljanska cesta 32

8000 Novo mesto

07 39 42 200

*cene veljajo ob predložitvi lovske izkaznice ter plačilu z gotovino

Lovec

LOV • RIBOLOV • PROSTI ČAS **Koptex**

Sedež: KOPTEX d.o.o., Vodovodna pot 11, 5000 NG, 05/3308-650

Naše poslovalnice: PE NOVA GORICA 05/33-08-660, PE KRANJ 04/204-24-37,

PE MARIBOR 02/252-47-44, PE M.SOBOTA 02/515-17-28,

PE LJUBLJANA BTC 01/585-17-99, PE KOPER 05/639-10-28

NOVO!!! NOVO!!! NOVO!!!

Nočna
opazovalna
kamera PARD!

Na zalogi
kamere
BRAUN!

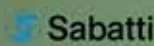
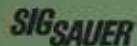
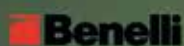
AKCIJA!! AKCIJA!! AKCIJA!!

V mesecu maju 15% popust na revolverje TAURUS iz zaloge!

Velika izbira dolgocevnega in kratkocevnega orožja!

KAHLES

1-5x24i

2-10x50i

2,4-12x56i

OPAZNA POPOLNOST

Nova linija HELIA predstavlja nedvoumno žarišče najpomembnejšega, spominja nas na pravo in iskreno obljubo kakovosti: opazna popolnost!

kahles.at